Incipit liber ſeptim⁹ ꝺ ſanctoꝝ feſtiuitatib⁹

P Oſtquā de diuinis officijs
in genere atqꝫ dñicis et de
feſtiuitatib⁹ ad dñm ꝑtinē
tibus in ſpecie ꝓmiſim⁹ vti
le eſt vt ⁊ de officijs feſtiui
tatum ſanctoꝝ aliq̄ in hac
ſeptima parte ſubiciamus·
¶ Sane eccleſia ſāctoꝝ fe=
ſta multis de cauſis celebrat· Primo vt ei⁹ vi
cem rependamus · quia ipſi iam celebrāt feſtū
de nobis· quia gaudiū eſt in celo angelis dei ⁊
animabus ſanctis ſup vno peccatore peniten=
ciā agēte· Scđo quia eos honorādo rē noſtrā
agimus· nam eoꝝ feſtiuitas noſtra ē· Vñ apo
ſtolus· Omnia nr̄a ſunt· nos aūt xp̄i· caritas eñ
oīa ꝯmunia facit· Tercio vt habeam⁹ eos in
terceſſores ꝓ nobis· Vnde legit̄ in ·iij· re·i·c·
ꝙ berſabee qđ interꝑtatur puteus ſacietatis·
·i· eccleſia triūphās· impetrauit filio ſuo reg ñ
Quarto vt eos imitemur · per eoꝝ eñ exēpla
ad eorum imitacōnem ꝓuocam̄· Quinto ꝓpter
augmētū noſtre ſecuritatis et ad ſpei ſubleua
cionē· Si homines mortales nobis ſimiles po
tuerūt ita per ſua merita ſublimari · et nos ſiſt
poterimus quoniā manus dñi non ē abbreuia=
ta· Sexto ꝓpter honorē diuine maieſtatis· q̄
niam illos hōrando· in eis honoram⁹ et mira=
bilem ꝑdicamus qui ipſos ſanctificauit· Septi
mo vt viſa eoꝝ pulchritudine et mundicia ·co
fundatur hō de peccatis ſuis ·⁊ terrena ꝯtēp
nat ſicut et ipi fecerūt· Octaua et pñcipalis cā
eſt· quia ſanctoꝝ dies anniuerſaria in eoꝝ ho
nore nobis ad memoriā reducit̄ ꝓpter noſtrā
vtilitatem quoniā in eis honoram⁹ deū Ipſi
nanqꝫ cum ſint pfecti beati· ꝯ omib⁹ noſtris nō
indigent quia oīa eis ad votū ſuccedūt· ꝑmo
iniuriā facit martiri qui ꝓ martire orat Io·
etiam dañ· in li· iiij ·c· vij· ponit alias rōes qua
re ſancti et pariter eoꝝ corꝑa ſiue reliquie ꝺ
beant honorari· quaꝝ quedā ſumunt̄ quantū
ad eorū dignitatē· et q̄dā quantum ad corpo
rū ipoꝝ ꝑcioſitatē· Dignitas quadruplex eſt·
quoniā ſunt amici dei· filij dei· heredes dei ⁊ du
ces noſtri· De ꝑmo· Ioh· xiij· Iā non dico vos
ſeruos ⁊c· De ſcđo· Ioh· i· Dedit eis ꝑtatē fili
os dei fieri· De tercō Roma· viij· Si aūt filij ⁊
heredes· De q̄rto ita dicit· Si quiſqꝫ multū la
borat ducē inuenire· qui eum alicui regi mor
tali adducat et ꝓ eo ad ipm verbū faciat· quā
tomagis duces gñis humani q̄ ꝓ nobis ad de
um iterpellacōes faciūt honorandi ſūt tēpla
illis erigendo et eorum memoriam venerando
Quantū ad corpoꝝ ipoꝝ vero ꝑcioſitatē ma
nifeſtandā ponit etiā idē quatuor rōnes· Nā
ipſa ſāctorū corpora fuerūt ꝓmptuaria dei tē
plum xp̄i alabaſtrum ſpūalis vngēti· fōtes di
uini· Et aug⁹· addidit quintū ſcꝫ organū ſpiri
tuſſancti· Circa primum dicit· Hij enim ſunt
ꝓmptuaria dei· cenacula ſpūſſancti· De ſecūdo
dicit quoniā per intellectū in corpibus eorū
habitauit deus· Vnde apoſtol⁹ neſcitis quoni
am corpora veſtra ⁊c· Deus aūt ſpūs ē· Hono=
randa ergo ſunt animata dei templa· homo q̄
dem delectatur in edificatōne murorū· de⁹ ve=
ro in ꝯuerſione ſanctorū· vñ p̄s· Dñe dilexi de=
corem domus tue decorem ſcꝫ quē ꝑſtat diuſi
tas non marmoꝝ ſed graciaꝝ· Circa terciū di
cit· Si enim ex rupe aqua manauit in heremo ⁊
ex maxilla aſini ſamſoni ſicienti nequaq̄ incre=
dibile eſt· ex martirum reliquijs· vngentū bñ
olens emanare ſiciētib⁹· dei et ſanctoꝝ ꝟtutē
Circa quartū dicit· Iſti eñ viuētes i veritate
cum libera pñcia deo aſſiſtunt· et fōtes nobis
ſalutares · dñator xp̄ſ ſāctoꝝ ſuorū ꝑbuit re
liquias multiformia beneficia irrigantes· Cir=
ca quintum dicit aug⁹· in libro de ciui· dei· nō
ſunt ꝯtemnenda· ſed plurimū reuerēda ſancto
rum corꝑa· quibus dum adhuc viuerent ſpiri
tuſſanctus quaſi quibuſdā organis ad oīe bo
num vſus eſt· Vnde apoc· An experimentū que=
ritis eius qui in me loquit̄ xp̄s· Itē ambro· in
examerō· Hoc eſt ꝑcioſiſſimū ꝙ hō diuine vo/
cis fit organum et corꝑalibus labijs celeſte ex
ꝑmit oraculum· Eſt aūt quadruplex differē
cia ſanctorum noui teſta· quos per āni circulū
colimus· Sunt enim apoſtoli martires · ꝯfeſſo
res ⁊ virgines· Et hij ſcđm rabanum ꝑ q̄tuor
mundi partes ſignificāt̄ per orientē apoſtoli
per meridiem martires· ꝑ aquilonē ꝯfeſſores
per occidentē virgines· Licet aūt feſtiuitates
ſanctorū celebrāde ſint et in eorum memoriā
altaria ꝯſtruenda· nulli tamē eorum vel etiam
āgelis ſꝫ ſoli deo ſacrificare debem⁹· Nemo eñ
antiſtitū in locis ſanctoꝝ corporum· aſſiſtēs al
tari aliq̄ñ dixit offerimus tibi petre· aut paule
aut cipriane· ſed qđ offertur deo q̄ ſanctos co=
ronauit· offertur apud eorum memorias q̄ſ co
ronauit · vt ex ipoꝝ locorū amore maior affe
ctus aſſurgat ad augendā caritatē in illis qđ
imitari poſſumus ⁊ in illum quo adiuuāte poſ
ſum⁹· nec eñ ipſi ſancti vel angeli exhiberi ſi=
bi volunt· quod vni deo per latriā exhiberi no
runt· Vnde paulus et barnabas cū quidam mi
racul̄ ꝑ eos factis ꝯmoti ipi tanq̄ dijs imola
re voluiſſent ſciſſis veſtibus ꝯfitētes ſe hoies
mortales· et non deos eſſe hoc fieri vetuerunt
⁊ ſicut in apoc· legitur· angelus iohānē ipm i
viſione adorare volentē ꝓhibuit dicens Vide
ne feceris· Frater enim tuus et ꝯſeru⁹ fratrum
tuorum ſancti deum adorant· Iā eniꝫ xp̄s erat
ſuper angelos exaltat⁹· Antea vero legūt̄ an
geli adorari· vt dictum eſt i quarta ꝑte ſub q̄r
ta ꝑticula canonis ſup ꝟbo ſeruitutis Et mar
doch e⁹ noluit amon adorare· quoniā ille diui=
nam ſibi voluit adoracōem impendi· Honoran
di ſunt ḡ ſancti ꝓpter imitacōem · nō adorandi
ꝓpter religionem· Honorādi ſunt caritate nō
ſeruitute· vt dictū eſt ſup dcō ꝟbō ſeruitutis·
¶ Tribus aūt de cauſis ſanctos rogam⁹ ꝓput

dictum ē in precedenti parte ſub ti· de rogaci
onibus· Et nota q̄ ſtādo ſanctos rogare debe
mus vt dictū eſt in ꝓhemio quinte ptis vbi d
reſponſorio agitur· Porro dierum alij ſunt ꝓ
feſti alij feſtiui ſiue ſolēnes. Profeſti ſunt qui
nulla ſpēali celebritate inſigniti ſūt q̄ſi ꝓcul
a feſto· Et nota q̄ hebrei aliter denominant di
es ſeptimane· et alit̄ gētiles et coꝝ pſbiteri ⁊
alit̄ xpiani· Hebrei denomināt alios dies a ſab
bato qui apud omnes p̄cipuus habet̄· Vn̄ diē
ſequentē poſt ſabbatū· vocant p̄mam ſabbati
aliam ſcd̄am ſabbati· et ſic de reliquis· Septi
mam vero diem vocant ſimplicit̄ ſabbatum· ⁊
q̄nq̄ ſabbatū ſabbatoꝝ· ſextam feriam vocāt
paſceue a para quod eſt pre· ⁊ ſceuen quod ē
ſtructio quaſi preſtructō ſeu preparacio quia
tunc iudei p̄parant cibaria ad opus ſabbati iux̄
quod eis p̄ceptum fuerat de māna ſcȝ ſexta die
colligatis ex eo duplū quoniā in ſabbato nō li
cebat eis cibos p̄parare ſic nec māna colligere·
Nos vo h̄ nomē qd̄ eſt comune cuilibet ſexte fe
rie appropriam9 illi ſexte ferie que ē ꝓxime an̄
paſca ꝓ eo q̄ tūc p̄paratus eſt cibus ſiue māna
quo ⁊ eccleſia militans mō· et triumphās i fu
tura requie pfruet̄ Et nota q̄ paſceue ē no
men grecū· ſȝ iudei ꝓpter varias captiuitates
inter grecos diſperſi quedam vocabula a gre
cis ſumpſerūt vt paſceue et ſinagoga ⁊ alia q̄
dam· Gētiles aūt taȝ vulgus q̄ꝫ pharīſei deno
minant dies a planetis· Vnde ſcd̄m eos prima
dies dicit̄ dies ſolis· ſcd̄a dies lune ⁊c̄· q̄ nomina
ſacra ſcriptura non recepit· licet hodie vulgari
vſu teneant̄. d hoc dicet̄ i pte octaua vbi age
tur d ſeptimana· Nempe vulgus ideo eos ſic d
noīabat· quia ſolem lunaȝ martem et alios pla
netas a q̄ibus dies denomiabant deos eē cre
debant· Pharīſei vero ideo quia hec ſunt noīa
planetarum ex quoꝝ motibus ⁊ naturis oīa
ſui vegetacōnem ſm̄ illos trahunt· Xpiani
vero duos dies tanq̄ ꝓprijs deſignāt nomib9
Nam ſabbatū ſimplicit̄ ſabbatum vocāt ꝓpter
autoritatē hebraici ſermonis· et ſequētem diē
dn̄icam vocant ꝓpter ſui p̄matum· de quo iā di
cetur· vel quia ſic in apoc· vocatur vbi dicitur
Iohēs dn̄ica die poſt miſſaruȝ ſolemnia deſcē
dit in defoſſum ſepulture ſue locuȝ· Poſſit eti
am dies dn̄ica p̄ma feria appellari· dieȝ vo p9
dn̄icam ſequētē appellabāt ſcd̄am feriā· aliam
terciam feriā· et ſic de alijs dieb9 vſq̄ȝ in ſabba
tum· Interp̄tatur enim feria quaſi dies ſolem
nis a feriando dicta Vnde p̄ma dies ſeptimane
ſolēnis eſt· Vocant̄ g̃ ferie a feriando· quia to
to tempe a vicijs feriare· i· vacare debem9 nō
q̄ ſit a neceſſarijs vite opibus feriandum· vel
dicit̄ a fando· i· loquendo· quoniā ſicut legit̄ i
gen̄· Dn̄s dixit et facta ſunt· Siq̄dem beat9 ſil
ueſter nolēs imitari iudeoſ· qui dicūt p̄ma ſab
bati ⁊c̄· nec gentiles qui dicunt dies ſolis· dieſ
lune ⁊c̄· adinuenit hoc nomē feria in fine tamē
ſeptimane ſeruauit ſabbatū ꝓpt̄ p̄miſſaȝ rōneȝ

vel ꝓpter figuram quia ſabbatuȝ interp̄tat̄
requies· quia tūc dn̄s requieuit ab omni ope
quod patrarat· Vnde et nos p totam ebdoma
dam· i· per totum tempus vite noſtre· quod p
curritur per ſpacium ſeptē dieꝝ debem9 labo
rare ⁊ niti ſūmo conamie· vt ad rebniē ⁊ beati
tudinem p̄ueniamus· Dies g̃ triplicit̄ deno
minantur· Primo ſm̄ ſe vt dies lune dies mar
tis ⁊c̄· Scd̄o iuxta vſum eccleſie vt p̄ma feria
ſcd̄a feria ⁊c̄· Tercō ſcd̄ȝ menſes· Et hoc etiam
tripliciter· Primo mō die kalen· p̄die kalē· iij
kalen· Secundo modo ydus· p̄die ydus· iij· yd9
Tercio mō non̄· p̄die non̄· iij· non̄· Dn̄ica vero
dies p̄matū obtinet ⁊ maior eſt inter alios di
es· quia in illa xp̄s annunciat9 fuit et reſurrex
it· et in aplos ſpm̄ſanctū miſit· et deus mundū
id ē celū et terrā i illa fecit· et in eodē q̄ꝫ die vt
dicitur mundus diſſoluet̄· Dicit̄ g̃ dn̄ica ꝓpt̄
gaudium dn̄ice reſurrectōis quod in ea cele
bramus Licet aūt quedā dn̄ice omnib9 alijs
ſunt ſup̄iores videlicȝ paſca ⁊ penth· et h̄ ꝓpt̄
reſurrectōnem et ſpūſſancti miſſionē· tamen ⁊
quinq̄ȝ alie p̄ncipales dicunt̄ ⁊ ſolemnes in q̄
bus officia mutāt̄· ſcȝ dn̄ica p̄ma d aduētu dn̄i
dn̄ica in octauiſ paſce· dn̄ica in octauis penth·
dn̄ica qua cantat̄ letare hieruſaleȝ· et dn̄ica in
ramis palmarum· Addunt etiaȝ quidaȝ ſextam
ſcȝ qua cantat̄· Inuocauit me· Quedaȝ etiā alie
dn̄ice dicuntur p̄uilegiate quibus videlicȝ hy
ſtorie ſunt appropriate Et nota q̄ ſunt q̄daȝ
dies p̄uilegiati in tempe quadrageſime videli
cet quatuor quarte ferie ſcȝ quarta feria in ca
pite ieiunioꝝ ⁊ quarta feria ſequētis ebdoma
de· ⁊ quarta feria que ē poſt letare hieruſaleȝ
⁊ quarta feria ante cenā dn̄i· Item quatuor ſab
bata videlicȝ ſabbatum prioris ebdomade· q̄n
ordies celebrāt̄· ⁊ ſabbatū q̄rte ⁊ ſabbatū q̄n
te et ſabbatū i vigilia paſce· Iteȝ tres dies do
minice ſcȝ Inuocauit me· et letare hieruſalē ⁊
dominica in ramis palmaꝝ· It̄ vna quinta fe
ria ſcȝ cene dn̄i· Itē vna ſexta feria ſcȝ in para
ſceue Itē tota vna ſeptimana· ſcȝ vltima q̄ ma
ior dicitur ꝓut ſub dominica d ramis palmaꝝ
dictum eſt· De quibus p̄uilegijs i locis ſuis di
ctum eſt Et nota q̄ paſca et penth· ſunt eb
domadarie feſtiuitates· vt dc̄m eſt i ſexta pte
ſub ti· de ſeptē diebus poſt paſca ⁊ ſub pent̄·
Incipit aūt dies naturalis ſcd̄ȝ egipcios ab
occaſu ſolis· ſiue i p̄ncipio noctis· ⁊ durat vſq̄ȝ
ad veſperā ſequētis diei· iuxta illud· Et factuȝ
eſt veſpere et mane dies vnus· Scd̄ȝ perſas ⁊
grecos· ⁊ ſcd̄ȝ comunē vulgi vſum· incipit ma
ne ab ortu ſolis· Scd̄ȝ romanos a media nocte
Scd̄m athenienſes et ſcd̄m arabes et aſtrono
micos a ſexta diei hora· quos oēs varie imi
tan̄· quoniam quo ad celebracōeȝ diuinoꝝ of
ficioruȝ incipit dies in veſperis· iuxta illd̄· A
veſpera in veſperaȝ celebrabitis ſabbata vr̄a
Quo ad treuge obſeruacōnem in ortu ſol̄· quo
ad ꝯtract9 incipit dies· ⁊ finit in media nocte

quo ad eſum carniū·poſt cenam vſqȝ ad dilu-
culum·quo ad iudiciū incipit mane et terminat̄
ſero in fine diei ante noctis tenebras· Compu
tacō aūt egipcoꝝ vera videt̄ cum contineat
ortum et occaſum ſignoꝝ· Poteſt tamē dici ꝙ
ſm eccleſiam incipit in media nocte quia tunc
verus ſol·ſ·xp̄s ortus eſt·iuxta illud·Dū me,
diū ſilenciū·ꝛc̄·vel verius in veſperis ut pre-
miſſum eſt·quia nox p̄ceſſit·dies aūt appropin
quabit·licet aūt naturaliter dies p̄cedant no-
ctes·tū in nocte paſcali fit ecōuerſo·ut dictū ē
in ſexta pte ſub ti·de ſabbato ſancto· Solē-
nes vero ſeu feſtiui dies ſunt·in quibȝ a quoli
bet ope ſeruili in honorem dei et ſanctoꝝ ab-
ſtinendū eſt·et diuinis laudibȝ inſiſtendū· Et
eſt notandū ꝙ ſolēnitas eſt cōiter inſtituta ce
lebritas ꝑ aliqua p̄rogatiua·Et d̄r a ſolon ꝙ
eſt cōe·vel a ſoluto·i·firmo atqȝ ſolido ·quia
ob religionem mutari non debet·Vel dicit̄ ſo
lēnitas ex eo ꝙ fieri ſolet in anno· Celebritas
vero vocat̄·quia ibi non terrena ſed ſolum ce-
leſtia agunt̄· Solennitas autem alia ē feſti
uitatum·alia ſtacōnum·alia letaniaꝝ·alia ie-
iunioꝝ·de quaꝝ ſingulis videamꝰ· Solēni-
tas feſtiuitatum que eſt mors ſanctoꝝ pl̄ibus
nominibȝ deſignat̄·Vocat̄ eñ feſtiuitas feſtū
celebritas natiuitas natalis vel natale ſiue na
taliciū·tranſitus ſeu exitus obitus·paſſio·aſ-
ſumpcō·depoſicio·et obdormicō· Feſtiuitas
dicta eſt a feſtis diebȝ quaſi feſtiditas·eo ꝙ i
eis ſola diuina res agit̄·quibus contrarij ſūt fa-
ſti in quibus ius fatur·Dicit̄ quoqȝ feſtiuitas
quaſi ſancti natitas·Natiuitas xp̄e d̄r feſtū il-
lius natiuitatis que eſt in carne et in mūdo et
ſm hoc dicit̄ tm̄ xp̄i natiuitas·et beate marie·
et beati johannis bap·quoꝝ tm̄ natiuitates i
eccleſia celebrant̄·Quare ſancti dicant̄ in mor
te naſci iam ſequitur et dicetur· vbi de octaua
agetur·de celebritate iam dictum eſt·Natalis
vero vel natale vel natalicium dicitur migracio
ſanctoꝝ ab hoc ſeculo·q: tūc naſcūtur deo·i
celo ad gloriam ea natiuitate q̄ tendit ad vitā
eternā·indifferenter tamen iſta accipiuntur·
Tranſitus dicit̄ feſtum de morte ſanctoꝝ·q̄-
niam anime illoꝝ a corporibus exeuntes·per
ignota ſibi et diuerſa loca trāſeūt·ut p celum
aereū et ethereū et criſtallinū·ut tādē pueni
ant ad empireū·Et nō ꝙ maius eſt feſtū trāſi
tus alicuiꝰ ſancti·ꝙ aliquod aliud de illo ut di
cetur ſub feſto aſſumpcōnis· Obitus dicitur
quia tunc angeli veniunt obuiam aīe ut legit̄
de beato martino· Paſſio dicit̄·q: tūc marti-
me corpus patitur·et etiam aīa qn̄ p violenti-
am ab inuicem ſeparantur·et obitꝰ vnīꝰcuiꝰqȝ
poteſt paſſio nomiari q: ſine amaritudie et ſi
ne violētia q̄dam·nulla anima de corpe tollet̄
Aſſumpcō ꝓprie d̄r tranſitꝰ beate marie·De
poſicō ꝓprie dicit̄ depoſicō bti johis euange
liſte·qui ut premiſſum eſt locuȝ ſepult̄e viuꝰ
intrauit·et ita ſeipm depoſuit· Obdormicō xp̄o
dicitur mors ſanctoꝝ·quaſi quies·Nam ſicut
quis poſt ſomnuȝ integer et validior fit·ſic ſā
cti ſine difficultate reſurgūt in corporibȝ glo
rificatis q̄ſi a ſomno euigilātes·Vnde dominꝰ
de lazaro mortuo dixit·Lazarꝰ amicus n̄r dor-
mit·Vnde apl's·Nolumꝰ vos ignorare d̄ dor
mientibus ꝛc̄· Sequitur de ſtacōibȝ videā
Stacio aūt ſm phi·eſt obſeruacō ſtatutoꝝ di
erum vel temporꝝ·dieꝝ ut quarte et ſexte fe-
rie ieiuniū ex veteri lege p̄ceptum·de q̄ ſtacō
ne in euāgelio·ieiuno bis in ſabbato·i·in q̄r-
ta et ſexta ſabbati·Temporꝝ·ſ·que legalibus
ac ꝓpheticis inſtitucōibȝ determiatis tēpori
bus ſtatuta ſunt·ut ieiunium menſis quarti q̄n
ti·ſeptimi·et decimi·vel ſicut in euāgelio d̄r·
Dies illi in quibus oblatus eſt ſpōſus· Stacio
quoqȝ vocat̄ ꝓceſſio ad aliquā eccleſiā ad ex-
oluendum ibi gr̄as deo factas·et dicit̄ ſtacio·
q: tūc ſtātes orare·et gr̄as deo pſoluē·nō fle
xis genibus debemus nec ieiunamus·tunc nec
in eis ſupplicacōnis voces fiunt que omnia cū
veſtibus humiliatis in letanijs fiunt· Vident̄
aūt ſtacōnes a veteri lege iniciū habuiſſe quo
niam tūc populus iudeoꝝ et etiā multi genti
les conueniebāt in magnis ſolēnitatibȝ ſcȝ i pa
ſca et penth·ut ibi orarēt in templo·et deo ḡ
cias pſoluerēt et offerebāt·qd̄ adhuc obſuat
eccleſia preſertim ytalie·vbi in ebdomadibus
paſche et penth·populus de opidis et villis
adiacētibȝ ciuitatibȝ conuenit ad eccleſiā ep̄alē
Alie ſtacōnes a rōnis habuerūt iniciuȝ q̄ eas
maxie freq̄ntāt·q̄ cū interceſſionibus ſancto-
ruȝ quoꝝ ſuffragia implorabāt picula euaſiſ
ſent·cum ꝓceſſione veniebāt ad eccleſiā illiꝰ
ſancti cuiꝰ patrocinio fuerunt liberati laudes
d̄o cū gr̄aꝝ actōibȝ pſoluētes·Ih̄·dic·i vi-
ethimo·ꝙ ſtacō ex militari exēplo nomen acce
pit ꝑ eo ꝙ nulla leticie caſtris obueniēte ſta
cione contriſtacō militū reſcindit· Sūt aūt due
ſpecies ſtacōnū·alie nāqȝ ſūt gn̄ales·alie pti-
culares· Generales ſunt que in p̄dictis duabȝ
ſeptimanis ad matricē eccleſiā fiunt· Particlā
res ſunt que in diuerſis eccleſijs fiūt ꝑ p̄dicta
cauſa ·Fiūt q̄ȝ q̄nqȝ obſeruacōnis cauſa· nulla
alia cauſa intercedēte·ut cum in feſto alicuius
ſancti·ad eius eccleſiā vadit ꝓceſſio a maiori
eccleſia·Fiūt etiam cum ī feſtis diebȝ ad diuer
ſa altaria cum ꝓceſſione ob ſanctoꝝ veneracō
nē venimus· Inſtitucō ḡ ſtacōnum ex p̄dictis
liquet·hoc tamē addito· quoniā ſicut romani
ꝑ vitādis ſuis picul̄ ſtatuerūt ſuas ſtacōnes
in vrbe·ſic et alij i ſuis ciuitatibȝ ob cauſas ſi
miles ſtacōnes iſtituerūt· In diebȝ āt ſtacio-
nū voces ſeu cātica leticie cātant̄· videlicȝ re-
ſpōſoria vel antiphone vel aliq̄d hmōi·Nūqȝ
eē tūc miſſa celebrat̄ i ecclia ad quaȝ vadūt·et
q̄nȝ nō ſȝ poſt ſtacōnē·a rōne ſinita redeunt·
Et nota ꝙ populꝰ p̄mo conuenit i aliqua eccle-
ſia vicina illi in qua debet eſſe ſtacio ut dictuȝ
eſt in quarta pte ſub ti·d̄ orone·Nempe beatꝰ

Gregorius· qui ſtacões in ordine ordinauit
xx·omelias euangelij·diuerſo tpe in illis dicẽ
das declarauit·alias vero ſtomacho lateſcen
te·alijs ꝓnũciãdas omiſit· De ſolẽnitate leta
niaꝝ in·vj·pte ſub ti·de rogacõib3 dictũ eſt
Nõ tamẽ ꝙ ſtacões ſiũt ꝓpter ꝑterita picl̃a
Letanie vero que rogacões vl̃ ſupplicacões
interpretantur·fiunt ꝓ piculis euitãdis ut pre
miſſum eſt· De ſolẽnitate ieiunioꝝ· et de vi
gilijs ſanctoꝝ·dictum eſt in ſexta pte ſub q̃r
ta feria quarte dñice de aduẽtu· Hoc etiã nõ
ꝙ natale domi feſtũ eſt patris· quia per eum
fili9 innotuit mũdo·in hoc ei apparuit caritaſ
dei ꝙ nobis dedit filiũ ſuum· ſicut dicit beatuſ
johẽs·feſtũ tñ patris·filij eſt et ſpũſſancti·in
hoc eñ ꝙ dicitur verbũ·intelligit̃ pater ꝟo bi
et etiã alia rõne q2 ſc3 fili9 patrẽ manifeſta
uit mũdo· Paſca ꝟo eſt feſtũ filij· q2 tũc xp̃s
a mortuis reſurrexit·et ver9 de9 apparuit·Et
nota ꝙ ſolẽnitas paſche anthonomatice dr̃ ſo
lẽnitas ſolẽnitatum·ſicut dicit̃ ſancta ſancto/
rum et cantica cãticoꝝ eo ꝙ alia ſancta ꝗ alia
cãtica excedũt·inde eſt ꝙ oĩs dies dñicos re
ci ꝓcamus·i·omnes dies dñice ſũt octaue hui9
feſti·Dicit̃ etiã feſtiuitas feſtiuitatu3·tũ q2 ꝑ
ma eſt omniũ feſtiuitatũ·tum quia omnes hac
domica cõicare debent· In q̃buſdam tañ locis
quodlibet magnũ feſtũ paſca vocat̃ q̃ſi trñſi/
tus quia de vicijs ad virtutes tranſire debe
mus· Penthecoſtes ẽ feſtũ ſpũſſancti ꝗ q̃lib3
iſtarum ſolẽnitatum eſt ſolẽnitas toci9 trinita
tis·quoniã indiuiſa ſunt opa trinitatis·licet
vt ꝑmiſſum eſt·q̃libet iſtaꝝ magis vni q̃ al
teri appropriet̃·Nõ eſt etiã ignorandũ ꝙ po/
pulus iſraelitic9 tres pñcipalit̃ celebrat ſolẽ
nitates· Primũ erat phaſe ſiue dies azimorũ
qđ eſt paſca· q2 tunc deus eos liberauit a po
teſtate pharaonis·de ſuitute egipti·et a per
cuſſione ãgeli limitis poſtib3 de ſangne agni
imolati·Nõ eñ fuit domus alicui9 egipcij vbi
mortui nõ iacerent niſi dom9 iudeoꝝ vbi nul
lus mortu9 eſt ·Secundũ erat penth· q2 tunc
ſuſceperũt legem ut dictũ eſt in ſexta pte ſub
ipſo feſto· Tercium cenophegia i ſeptembri·
quod ex greco interꝑtatur dedicacõ ſiue fixio
tabernaculoꝝ·populus eñ iſraelitic9·xj·an
nis in tabernaculis habitauit·in cui9 rei me
moriã iudei hoc feſtũ celebrãt quaſi i taberna
culis degentes·ceno eñ grece tabernaculum
dr· Hec feſta q̃ ſeptẽ dieb3 ꝓcelabant̃·pre
cipua dicebant̃·et ſabbatũ qđ inueniebat di
cebatur ſabbatum ſabbatoꝝ·i·ſabbatũ ſãcto
rum· Veru3 ſupaddiderũt et alia feſta ob euẽ
tus varios·ut encenia qđ celebrabãt hebrei i
yeme·ſ·in octobri et vocabãt encenia nouam
dedicacõnem templi· Cenon eñ grece dicitur
nouũ latine·vnde q̃ñcunq3 aliquod nouum fue
rit dedicatum encenia vocatur· nam et ſi quis
noua tunica induit̃ encenare dicit̃·nos ãt duo
illoꝝ ſeruam9·ſc3 paſca et penth·ȝ alia rõne

quam illi·ipſi eñ celebrabãt paſca· q2 tũc ab
egipciaca ſeruitute liberati ſũt·nos ꝟo q2 tũc
ꝑ xp̃m redempti ſumus· illi celebrabãt pent·
quia tunc ſuſceperũt legem·nos vero q2 tunc
ſpm̃ ſanctum accepimus· Itẽ illi ſuſceperũt le
gẽ i tabulis lapideis ad duriciã cordis notãdũ
extrinſecus ſcptam·qñ vſq3 ad ſpirituale3 lr̃e
intellectum non pertingebant·ſed ſpũſſanct9
datus eſt·lxxij·diſcipulis in corde digito dei
ſpiritualem intelligentiam eis dictante·Sce
nophegiam ẽt qđãmõ celebramus in aſcenſio
ne dñi·quia per tabernaculu3 intelligim9 cor
pus dñi in quo ſub humanitate diuinitas latuit·
iuxta illud pſ· In ſole poſuit tabernaculu3 ſu
um·h̃ itaq3 tabnaculu3 xp̃s i mortali carne nõ
fiebat·qñ exultauit ut gigas ad currendu3 vi
am·diſcurrens de loco in locũ ut ſuſceptum mi
ſterium adimpleret·ſed tunc fixit et ſtabiliuit
tabernaculum·i·corpus ſuum cu3 aſſumpt9 ẽ
in celum·ſedens ibi ad dextera3 dei pr̃is et re
quieſcens i patrimonialib3 patris bonis·donec
ponat inimicos ſuos ſcabellũ pedu3 ſ· Hec ita
q3 tria feſta recte in euãgelio ſpũalit̃ celebra
mus·Nã iuxta pſ· Xp̃s captiuã duxit captiui
tatem qñ i paſca rſurgẽs vinctos ſuos eduxit
de lacu in quo non erat aqua· aſcendit i altum
cum i aſcenſione exaltatus eſt ſuper celos celo
rum ad orientem·dedit dona hominibus cum in
penth· effudit de ſpirituſancto ſuper omnem
carnem· Quarta vero feria poſt dominicam de
paſſione·eſt de encenijs ꝓut ibi dc̃m ẽ in ſexta
pte· Erãt q3 et alie q̃tuor ſolẽnitates·nõ tañ
ita ſolẽnes ſicut ꝑcedentes·videlic3 ſabbatum
feſtu3 clãgoris·feſtu3 ꝓpiciacõnis·et neome
nia· Siquidẽ apud hebreos neomenia dc̃a ẽ
quia ſcḋm lunarem curſum menſes ſupplantaban
tur· Mene grece luna vocatur·inde neomenia
id eſt noua luna· Apđ nos ꝟo neomenie ſũt ka
lẽde·erãt eñ apđ hebreos ipi dies kalẽdaꝝ
ex legali inſtitucõne ſolẽnes· Sane conſtanti
nus imꝑator ptes tranſmarinas petens·inue
nit euſebium ceſarieñ·epm̃ virum ſanctiſſimu3
cui dixit· Pete a me vnde eccleſia tua ditet̃· Il
le ꝟo rñdit· Eccleſia mea ſatis abundat in diui
cijs·ſed rogo te ut mittas per ptes mundi ꝗ
nomina ſanctorum et tempa paſſionum·et ſub
q̃b3 et q̃liter et in quib3 locis paſſi ſunt reſcri/
bas· quod factum eſt· Et refert euſebius ꝙ q̃
libet anni die pluſ q̃ quinq3 miliu3 ſanctorum
feſta ocurrunt·excepta die kalende ianuarij·
q̃ itendebãt gentiles epulis et ſolẽnitatibus
nõ ad martiriza ndu3 ſanctos· Et hiero·dic̃ id
in epl̃a que ſuo kaleñ·ꝑpoit̃· Vnde gregor·
dicit·totus mund9 eſt plenus ſanctis· et ſilit̃
haymo dixit de angelis·ꝙ ſi q̃s creaturas ſpi
rituales videre poſſet·videret eas ebulire in
aere· ſicut mimos athomos in ſolis ſplẽdore·
Et nõ ꝙ nullus aſcribẽdus ſeu annumerãdus ẽ
cathologo ſiue numero ſãctoꝝ niſi per roma
num pontificem·et niſi facta pri9 clara fide de

illius vita et miraculis. Dicitur autem catho=
logus vniuerſalis ſermo a catha. qđ ē vniuer
ſale et log⁹ qđ eſt ſmo. Et letania ſiue calēda
riū. in quibus enumerantur ſancti p romanam
eccleſiam approbati. dicitur vniuerſalis ſmo.
Ceterum ſcđm decretum ↄcilij affricani. nul
la memoria martirū ꝓbabiliter ſiue ſolēnit ac
cipiatur niſi aut vbi corp⁹ martiris. aut certe
reliquie ſunt. aut vbi fuit origo hitacōis vel
poſſeſſionis illius. Nam altaria q̄ p ſomnia et
manes quaſi reuelacōnes quoꝝlibet hominū
vbicunqꝫ ↄſtituūtur omino reprobanť. It ſta
tutum eſt in cōcilio Aurelian. q̇ eps ſi in infir
mitate non fuerit impeditus eccleſie cui fuerit
ꝓximus puta ep̄ali. die dn̄ica deeſſe non debet
Que aūt feſtiuitates celebrande ſint. ptꝫ ex
concilio lugdun̄. in q̄ ſic ſtatutū ē. Dies dn̄ici
feriandi ſunt a veſpera in veſperam. Item fe/
ſtum natalis dn̄i. ſancti ſtephani. ſancti joh.
euan. jnnocentū. ſancti ſiluestri. Circūciſionis
Theophanie ſiue ephie. Paſca cuꝫ tota p̄ce=
denti et ſequenti ebdomadibꝫ. Rogacōnes cuꝫ
tribꝫ diebꝫ. Aſcenſio dn̄i. Penth. cum duobus
diebus ſequentibꝫ. ſancti Joh. bap. Duodeciꝫ
apoſtolorum. ſancti Laurencij. Feſtiuitas bt̄e
marie. Omnes dies dominici. Dedicacō ſancti
mihaelis. Dedicacō cuiuſlibet oratorij. Feſtuꝫ
omniū ſanctoꝝ. ſancti Martini. Ille feſtiuita=
tes ſcꝫ ſanctoꝝ canonizatoꝝ quas ſinguli ep̄i
in ſuis eccleſijs cum clero et populo decreue=
rint celebrandas. Reliquis vero feſtiuitatib⁹
que per annuꝫ ſunt. nō ſunt populi cogēdi ad
celebrandū ſiue feriandū. nec ꝓhibēdi Quot
pſalmos. quot reſpōſoria. et quot lectōnes.
et q̄re in feſtis dicanť dictum eſt in ſexta pte
ſub ti. de nocturnis. Quedam aūt feſta dicū
tur in totum duplicia. quedam ſimpliciter du=
plicia. et quedam ſemi duplicia. Dicuntur q̇dē
duplicia in quibuſdam eccleſijs. ꝓ eo q̇ reſpō
ſoria tam maiora q̄ breuia et verſus a duobus
cantātur. et quia omnia incipienda a duobus
incipiūtur. et quia antiphone in matutinis et
veſperis duplanť. Dicunť eni cōplete et ante
pſalmum et poſt. Sicut et feſtū natalis domi
ſancti Stephani ꝓthomartiris. ſācti jo. euā.
Circūciſionis dn̄i. Ephie. Purificacōnis. An=
nunciacōnis. Reſurrectōnis. Aſcenſionis. Pē
th. ſancti Joh. bap. Apoſtoloruꝫ petri ⁊ pau
li. ſancti Laurencij. Aſſumpcōnis beate marie
virginis. Natiuitatis euiſdem. et dedicacōnis
baſilice. Premiſſa quidē ſunt maiora dupli=
cia feſta. Minora aūt duplicia feſta ſunt. ſecū=
da et tercia feria infra octauas reſurrectōnis.
Item ſecunda et tercia feria infra octauas pē
th. Cōmemoracō ſancti pauli apli. Octaue a=
poſtolorum petri et pauli et aſſumpcōnis. et
q̇ꝰbꝫ feſtū vnaqueqꝫ eccleſia duplex ordiaue
rit celebrari. Semi duplicia aūt feſta ſunt in
quibus p̄miſſa omnino nō obſeruantur. ſꝫ tan,
tum terciū ſextum et vltimum. Reſponſoria cā

tantur a duobꝫ nec incipitur a duobꝫ. nec du=
plantur antiphone. licet verſus et breuia re=
ſpōſoria a duobꝫ dicanť. et ſūt hec ſemi dupli
cia feſta ſāctoꝝ. Andree. Nicolai. Lucie. Tho
me apli. jnnocentum. Octaua ephie. Agnetis.
Cōuerſionis ſancti pauli. Agathe mathie. Ca
thedra ſancti petri. Gregorij. Auguſtini. Am
broſij. Jeronimi. Philippi et iacobi. marci euā
ge. jnuencōnis ſancte crucis. Reuelacōis ſan
cti michaelis. Octaua aſcenſionis. johānis an̄
portā latinā. Barnabe apli. Octaua ſancti Jo
hannis bap. Marie magdalene. Jacobi apli.
Petri ad vincula. Octaua ſancti laurēcij. Bar
tholomei. Decollacō ſancti Joh. bap. Octaua
natiuitatis beate marie. Exaltacōnis ſācte cru
cis. Mathei. Luce. Simonis et iude. Martini
Cecilie. katherine. et alia ſm conſuetudinē cu
iuſcūqꝫ eccleſie. Sane ideo hec varietas cir
ca feſta ſeruať. qm̄ ſicut ſm apoſtolum ſtella
differt in claritate a ſtella. ſic etiam erit reſur
rectō mortuoꝝ. Cum ḡ ſm beatum Dyoniſi=
um eccleſiaſtica ierarchia rep̄ſentet aliq̄liť in
ſuis actionibꝫ ſeu ordinacōnibꝫ celeſteꝫ ierar
chiam in qua ſancti ſm diuerſitatem meritorū
ſuoꝝ diſponunť. ideo ad hoc repreſentandum
varietas diuerſoꝝ officōꝝ in noſtra eccleſia
reperitur. Que igiť feſta in totuꝫ duplicia. que
ſimpliciter duplicia. et que ſemi duplicia dici
debeāt. liquido ptꝫ ſm miſticum intellectum.
Nam ſm ſanctos. viſio dei erit premiū omniuꝫ
beatorum. Que quidē viſio erit maior vel mi=
nor in omnibus ſm q̇ hic poſiti magis vł mi/
nus in caritate. que eſt radix omnium merito=
rū pfecerūt. Veꝝtamē ſūt q̇dam ſpecialia me
rita. ſm que aliqua ſpecialia premia. habenti
bus alia merita. in futura gloria cōferenť. vn̄
ſpēale p̄miū ſupra eſſencialia reddetur marti=
ribus. doctoribus et virginibꝫ. quod premiū
aureola diciť ita q̇ q̄ntum ad hoc aliq̇ ſancti
duplex habebunt premiū. ſ. eſſenciale. qđ di/
citur dei viſio. et accidentale. ſ. aureolam. et
ſm hꝰ feſta ſanctoꝝ poſſunt dici maiora ł mi=
nora. ſ. in q̇bꝫ premioꝝ racōnes magis vł mi
nus reperiri poſſunt. Quia igitur beata virgo i
ter omnes ſanctos ſublimiori premio potitur
q̄ntū ad premiū eſſenciale. ⁊ rōnes etiā accidē
talium p̄mioꝝ ſibi ↄpetunt. ideo eius feſtum
totum duplex diciť eſſe. Sic eſt etiam in feſti/
uitatibꝫ ad honorē xp̄i ſtatutis. Quia vo p⁹
eos angeli ſcđm obtinent locum. Et poſt illos
apoſtoli et martires et poſt ip̄os alij. Ido ſe=
cundū eoꝝ plura vel paucōra eſſencialia et ac
cidentalia p̄mia ipſoꝝ feſtū vel totū duplex.
vel ſemi duplex vel ſimplex. debet ab eccleſia
militāte. q̄ veſtigia triūphātis imitatur ↄfor
miter celebrari. Tm̄qꝫ vero alia conſideracōne
dicuntur feſta duplicia. qn̄ videlicet eadē die
duo feſta concurrunt. et tunc minus cedit ma=
iori. Nam die illa de feſto excellencōri officiū
celebrať. ⁊ de minori fit ſolūmodo ↄmeōracō

et illius officium in diem ſequentem reſeruat̃·
ſicut fit de beatis petro et paulo· Si ḡ eadem
die pl̃a feſta ocurrāt·et omnes ſūt martires il
lius qui inter eos maioris erit noīs officium
celebretur· Si vero alter ꝯfeſſor· ⁊ alius mar
tir· vel martires ſi ꝯfeſſor maioris ſit nominis
q̃m martir· vel ꝓuilegiatꝰ ut btūs martinus·et
cuiꝰ generaliter officiū inſtituit eccleſia·dicē
dum eſt officiū de ꝯfeſſore·et ꝯmēoracō faciē
da eſt de martire· ſināt celebrandꝰ ē de martire
Item ſi feſtum andree venerit in ꝑma dñica de
aduentu·fiet in ſecunda feria· Idem etiam dici
mus de q̄libꝫ feſto apl'oꝝ martirū·ſi occurrit
in premiſſis dñicis ꝓuilegiatis· Item ſi feſtuꝫ
hñs vigiliā ꝯtingit in ſcđa feria·celebrat̃ of-
ficium de vigilia·et ieiunat̃ i ſabbato añceden
ti· Si aūt in quacūqꝫ alia domica a ꝓuilegiatiſ
id eſt q̄bꝫ hiſtorie aꝓpriate īueniūtur euene
rit feſtuꝫ apl̄i·vel alicuiꝰ ꝑcipui martiris vel
alterius ſancti qui ꝓprium habeat officium·at
tendendum eſt vtrꝝ ſequēs ebdomada ſiue ſin
guli dies ipſius· ꝓprium habeāt officiū· qđ ſi
habent fiet officiuꝫ de dñica· et feſtuꝫ ſancti fi
et in ſcđa feria· Si vero non habet·fiet offici
um de feſto i dñica·et officiū dñice fiet in ſcđa
feria·et ſic dñica q̃nqꝫ cedit feſto q̃nꝫ ecō uer-
ſo· Circa vigilias ſanctoꝝ q̄re ſic vocant̃·⁊
vnde ortum habuerūt·dictum ē in ſexta par-
te ſub quarta feria tercie ebdomade aduētus·
Porro circa feſta que in ſeptuageſima ſeu ī
tpe paſſionis ſiue ante illud occurrunt·ſicut ē
feſtum ſancte agathe· Cathedra ſancti petri·
ſācti mathie· Annūciacōnis dñi· Feſtuꝫ ſancti
Gregorij· Feſtuꝫ etiam patroni cuiuſlibet ec-
cleſie ſi acciderit vel āniuerſariū illiꝰ·ꝰ paſca
alicuiꝰ ānotiuū·gñaliter dicimꝰ ꝙ cātica lau
dis·ſ· Te deum laudamus· Gloria i excelſis ⁊c̄
et ite miſſa eſt·in illis debent cantari·et oīa q̄
cantarent̃ i illis·ſi i alijs tempibus ꝯtingerēt
preter alleluia·quoniā feſta hmōi ad tempus
paſce ptinere noſcunt̃· Sed quare nō dicitur
tūc alleluia ſic̄ alia cantica leticie· Rñdeo·qr il
lud eſt magis canticuꝫ leticie ꝙ̄ alia q̄ ſūt ma-
gis obſecracōnes ſeu grāꝝ actōnes ꝙ̄ canti-
ca leticie· Licet et in illis ſit aliqua leticia·pre-
ſertim in cantu· Si vero opponatur ꝙ gloria ī
excelſis·qđ eſt ꝓprium natalis dñi·et ite miſſa
eſt qđ ē laus ſeu canticum reſurrectōnis· et te
deum laudamꝰ·qđ ſignificat leticiam pro dra
gma inuēta·non debeant i feſto annunciacōis
domi cātari·ꝓ eo ꝙ ꝑmiſſa i aduētu domi nō/
dum ſua tpa habebant·qr dominꝰ nōdū ea in
rebꝫ humanis fuerat ꝓſecutꝰ· Reſpondent q̄
ſolenizare contendunt·ꝙ iſ feſtū eſt omniuꝫ
feſtoꝝ xp̄i quaſi fons et origo ſeu iniciū·q̄m
et ſi natale dñi·vel paſſio·vł inuencō dragme
nondum erant in re vel in tpe·habebant̃ tamē
in ſpe·q̄m in ſpe eoꝝ ꝓdigia ꝑcedebāt· An-
notiuū paſca vocat̃·quando aliquis diem quo
baptizatus eſt celebrat annuatim·qđ forte ſu
mitur a gentilibꝫ·qui diem in quo ad miſeriā
naſcebant̃ nataliciuꝫ obſuabāt in qua celebra
cione officium paſce debet cantari preter all'a
ſi in tpe quadrageſime ꝯtingat· Et nota ꝙ
hec tria ſcꝫ· Te deum laudamus· Gloria in ex-
celſis et ite miſſa eſt·ſeſe cōcomitant̃·et ē rō·
Nam gloria in excelſis ſignificat illud ieffabi
le gaudiū·qđ angelꝰ paſtoribꝫ nūciauit dicēſ
Annuncō vobꝫ gaudiuꝫ mag·qr natus eſt no-
bis hodie ſaluator· ite miſſa eſt·qđ ē dictum·
Ite ad ꝓpa·miſſa ē ꝯſumata·deſignat acceſſuꝫ
paſtorum ad locum natiuitatis xp̄i· dicencium
adiuicem poſt āgelicā ānunciacōnē· Tranſea-
mus vſqꝫ ad bethleē·et videamꝰ hoc vbū qđ
factū ē· Quia ḡ pꝰ ānunciacōnē angeli· ſecu-
tus eſt paſtorum acceſſus·ideo merito q̄n ſac-
dos dicit· Gloria in excelſis·in quo predictuꝫ
angelum repreſentat·debet etiam dici·ite miſ
ſa eſt· Similit̃ et q̄n hec duo dicuntur vł omit
tuntur· Te deum laudamꝰ·ad nocturnos dici
tur vel omittit̃· q̄m ibi gaudiū et laudes celi
et terre creatoris et creat̃e·capitis et miſtro
rum deſignant̃· Sicut et in gloria in excelſis
celum et t̃ra·creator et creatura·caput ⁊ mē
bra cū laude et gaudio noīant̃·ymmo fere oīa
que ibi implicite cōtinentur·hic explicite po-
nuntur·merito igitur q̄n illud dicit̃·hoc nō de
bet omitti· Veꝝ tamen non ſemper premiſſa ſe
concomitant̃· Nam in feſto cathedre btī petri
etiam ſi occurrat in quadrageſima q̄dā eccl'ie
dicunt· Te deum laudamꝰ·ceteris laudibꝫ ta
citis·qr hoc cantico vti ſolemus ad intronizan
dos in ſedes ſuas·et beatus petrus ea die fuit
in cathedra anthiocena intronizatꝰ· Itē in ce
na dñi dr· Gloria i excelſis·et ite miſſa ē·ſi eps
aſſit·et criſmatis celebret officium· Et in ſab-
bato ſancto dicitur· Gloria in excelſis·ſed non
Ite miſſa eſt·in ipſis tamē diebꝫ nō dicit̃ Te
deum laudamus· Item in die natiuitatis domi
dr· Gloria in excelſis·in ꝑma miſſa·ſed ite miſ
ſa ē nō dr·ne populꝰ licenciatū ſe credēs·non
audito matutino diſcedat· Et ꝓpter hoc etiā q̄
dam tunc reſeruant finalem collectā ꝑme miſſe
donec matutine expleant̃ concludētes poſtea
miſſam·ſub benedicamꝰ· Sed alia racō ponit̃
in quarta parte ſub ti·de orōne nouiſſima·ſe-
cundam etiā miſſam eodem mō finiunt·in q̄buſ
dam tamen eccleſijs dicitur tunc· Ecce ꝯpleta
ſūt omnia·nec datur populo licencia recedēdi
vt ſciat ſe debere terciam miſſam audire· in q̄
demū dr·ite miſſa eſt· In eccleſijs aūt in qui-
bus fit officium ambroſianū in tpe quadrage
ſime nullius ſancti feſtiuitas celebratur·ſꝫ tm̄
cōmemoracō fit· Et idipſum antiqua decreta
in alijs eccleſijs ſeruari iubebant·et antiquitꝰ
ꝯmuniter ſic fiebat· In illis q̄ꝫ eccleſijs pꝰ ſa-
crificatur quam euangeliū cantetur· De of
ficō feſtoꝝ que tempe aduentus occurrūt di
ctum eſt in ſexta pte in ti·de tempore aduētꝰ
De feſtis vero a reſurrectōne vſqꝫ ad octauaꝫ

penthe·hec regula generaliter in quibuſdaʒ
eccleſijs ſuaṫ· ꝗ in omibꝫ ſanctoꝝ feſtis ca-
nitur hiſtoria·Beatꝰ vir ſ̃ in apl̃is· martiri-
bus·cõfeſſoribus·virginibus·hec in vno et i
pluribus frequẽtanṫ·Vir eñ iſte beatꝰ·xp̄us
eſt·ſ̃m regulã ticonij caput et mẽbra· Hic eſt
eñ martir·ꝺ quo diciṫ in antiphona· Filie hie
ruſalem ·quẽ ſcd̃m caput coronauit dñs· ſtola
imortalitatis·in hoc tp̃e ſolẽnitatis et leticie
et ſcd̃m mẽbra· Poſtea coronauit in illo tẽpe·
ꝗ p iſtud ſignificaṫ· qꝺ erit eṫnitatis et glo
rie· Hic eſt enim qui loquiṫ in officõ·qꝺ hoc
tp̃e frequentatur ſcꝫ·Protexiſti me deus· Hic
eſt vitis vera· et ſancti ſũt palmites· ſicut dici
tur i euãgelio·Ego ſum vitis vera·joh̃·xv·c·
qꝺ ſimiliṫ hoc tp̃e frequẽtatur ·Et ſ̃m p̃miſſa
patet· ꝗ etiã in feſto duoꝝ vel plurimũ ſan,
ctoꝝ·debet dici in p̄dicta antiphona· Filie hie
ruſalem veite et videte martirẽ· ſ·xp̄m· et non
martires et alia in pl̃i ſicut faciũt quidã· Fre-
quentamꝰ autem hoc tp̃e in feſtiuitatibꝫ ſan-
ctoꝝ·ꝓdemptitatẽ officõꝝ·eo ꝗ in ſuo ſigni
ficato id erit denariꝰ omniũ· et quia tunc glo
rificati erimꝰ vnũ cum xp̄iſto hoc tp̃e glori-
ficato· Sed queriṫ quare in tp̃e paſcali non
celebramus feſta ſanctoꝝ qui cũ xp̄o reſurre
xerũt· vel cũ eo celos aſcẽderũt· Debemus eñ
de illoꝝ glorificacõne gaudere et ſolẽnizare
ſicut et de alijs ſanctis·cum certi ſimus eos ce-
los aſcendiſſe· Reſpondeo ·ido nõ ſolẽnizamꝰ
quoniã ad infernos deſcenderũt· ſolẽnizamꝰ
eñ ſanctoꝝ natalicia qñ videlicꝫ celo nati ſũt
vt p̄miſſum eſt nõ qñ inferno·de quo dictuꝫ ē
in ſexta p̄te ſub paraſceue· Poteſt etiam dici
ꝗ de glorificacõne ſãctoꝝ in aĩa in paſcꝫ vel
ſaltem in aſcenſione feſtare deberemꝰ ſꝫ ñ poſ
ſumꝰ ꝓpṫ autoritatẽ officõꝝ illorum dierum·
Obumbrareṫ enim ſolẽnitas illoꝝ autoritate
maioris ſolẽnitatis quia aduenien te principe
ceſſat mgr̃atꝰ·et ideo ſtatutũ fuit ut per alia
tp̃a anni diebus quibus eis dedicate fuerint
eccleſie feſta illoꝝ celebrenṫ · Vel ſ̃m bedam
in dedicacõne eccleſie in qua nouẽ lectõnes di
cunṫ fit feſtum de illis·ſicut et feſtum johan/
nis bap·fit ad ſinẽ auguſti·qui tamẽ circa pa
ſca mortuus fuit·et feſtũ bti jacobi apoſtelle
in julio·qui tñ fuit tp̃e paſcali occiſus· Btus
quoqꝫ petrus apoſtolus fuit incarceratꝰ hoc
tp̃e·Facta eſt enim predictoꝝ feſtorum muta
cio quia tãta erat feſtiuitas p̃ncipis omniuꝫ ꝗ
non poterant tunc celebrare ſolẽnitates ſatel
litum·iuxta illud· Cede maiori· Veꝝ tamẽ fe
ſta ſanctorum veteris teſta·ut abraam·yſaac·
dauid·daniel· et alioꝝ p greciam et apꝺ ve-
necias coli·et ibi hr̃e eccleſias· De machabeis
dicitur ꝓut ſub ipſo feſto diceṫ· Circa octa
uas notandũ eſt·ꝗ octauaꝫ diẽ leuiticus liber
inſinuat dicens· Dies octauꝰ erit celeberrimꝰ
atqꝫ ſãctiſſimꝰ· Sane octaue ſãctoꝝ ideo ce
lebranṫ·quia ſicut p̄mus dies ſignificat nati-
uitatẽ eorum·ſ· qualiter naſcuntur celo· ꝛ i ſo
cietatem angeloꝝ et ſanctoꝝ patruꝫ·quando
anime eoꝝ a corporibꝫ ſepantur· ita in octa/
uis recolentes reſurrectõnem corpoꝝ·ogra-
tulamur reſurrectõni eoꝝ· Et attende ꝗ q̃
rundam ſanctoꝝ celebranṫ octaue·ne ſꝫ miſte
rium lateat·nõ aũt omniũ ne vileſcat· Si eniꝫ
non valemꝰ omnia feſta celebrare ſanctorum·
q̃ntominus octauas eoꝝ· Si igitur alioꝝ ſan
ctorum octaue ſolennes ſunt·q̃ntomagis ſan-
cti ſanctoꝝ ſcꝫ domini natiuitatis octaua ſolẽ
nis erit· Videṫ aũt ꝗ natiuitas dñi non habꝫ
octauam·quia illa tendebat ad mortẽ· Obitus
enim ſanctoꝝ ideo habent octauas· quia tũc
ipſi naſcuntur ea natiuitate que eſt ad vitam
eternã· Poſt illã eñ natiuitatẽ que eſt in mor
te·ſperanda eſt gloria reſurrectõnis que daṫ
in octaua·non poſt natiuitatẽ·que ē ad mortẽ
Scd̃m hoc etiam videtur· ꝗ natiuitas beate
marie·natiuitas beati jo·bap·non habẽt octa
uam nec etiã reſurrectio dñi in qua dñs ꝛcepit
ſtolam corporis q̃ generaliter omibꝫ fidelibꝫ
dabiṫ i octaua· iam eñ ipa dñi reſurrectio fa-
cta erat in re· Quia igiṫ diuerſe eccleſie i di
uerſis feſtiuitatibus octauas celebrant·ideo
ne illas rep̄hẽdẽ videamur dicimꝰ ꝗ duplex ē
octaua·ſ·reuerencie ſiue veneracõnis·ſiue de-
uocõnis·et inſtitucõnis· Octaua reuerencie ē
feſtiuitatuꝫ·paſche·penth̃·natitatis beate vir
ginis·et bti joh̃· Celebrantur enim octaue eo/
rum pro ſola deuocõne non pro alio miſterio·
Octaua etiã deuocõis ē in ſanctis patronis ec
cleſiarum·ꝛ in ſancto nicolao·et i maria mag-
dalena·et ſimilibus qui octauas non habent ·
Sed quedam eccleſie ob deuocõnẽ eas faciũt·
Octaua vero inſtitucõnis quadriptita eſt· q̃a
eſt octaua ſignificacõis·ſupplecõnis· alterius
negocij ſignificacõnis·et fuṫe glorificacõis·
Octaua ſiḡficacõnis eſt·ut octaue ſanctorum
vigilias habenciũ·ꝛ feſta dedicacõis eccleſie
quod fit in ſignum· qꝺ dedicabiṫ eccleſia·i· ex
trema et pleniſſima dedicacõne dicabitur tũc
id eſt copulabiṫ xp̄o·dicari enim eſt copulari
Et octaue martiruꝫ·quia ipi p ea q̃ paſſi ſunt·
et ex eo ꝗ hanc vitã ꝓ nihilo habuerũt· oſtẽ
derũt ꝗ erat vita imortalis· Vnde octaue in-
nocentum dici p̃nt octaue ſignificacõnis·q̃a
p eas reſurrectõ nr̃a ſiḡficaṫ ꝓut ſub feſto il-
lo dicetur· Et etiam octaue beatorum petri et
pauli·et quoꝝdam ſãctoꝝ q̃ ſignificãt ſtolã
ſecundam ſcꝫ glorificacõnem· q̃m in octaua e/
tate habituri ſunt· Sed quare ob ſimilem etiã
cauſam non celebratur octaua paſſionis domi·
Sicut enim xp̄s qui eſt ſol iuſticie natus eſt ·ñ
ꝓpter ſe·ſed ut lex noſtris mentibꝫ qui eramꝰ
in tenebris apparẽt· Sicut etiã baptizatus eſt
non ꝓpter ſe·ſed ut noſtra peccata lauaret·ſic
mortuus eſt·non ꝓpter ſe·ſꝫ ut nos moreremꝰ
peccato per qꝺ nos liberaret a morte·Reſpõ
deo·ideo qꝛ ſupueniẽs feſtum leticie obũbra-

liber

et abolet cōmemoracōnem triſticie. preterea
licet reddat̄ rō quare p̄miſſe octaue fiant. nō
tamē vſq̄quaq̄ in ſimilibꝫ exigitur ꝙ octaue
fiant. Nam xp̄s fuit circūciſus carnalit̄ ut cir=
cūcidam̄ ſpūaliter. ieiunauit ut ieiunem⁹. pe=
des lauit ut lauemus. Nec tamen octauam iſto=
rum aūt ſimiliū celebramus ſꝫ ut octaue ſcōꝝ
ob cauſam diſſimilē celebrant̄ ut p̄miſſum eſt.

Rurſus diſſimilem habet cauſam octaua pa=
ſcalis ſolēmitatis. cui non fit octaue miniſteri=
um. Octaua tamen addit̄ ꝓpter octo beatitudi
nes que in illa ſolenni octaua pcipiunt̄. ꝓut
dc̄m eſt ibi et eciam octaua penth̄. que et iō ce
lebrat̄ ut operuꝫ ſancti ſpūs ꝯſumacio decla=
retur. Eſt enim omniū octauaruꝫ racō gn̄alis
q2 ſcꝫ octaua redit ad caput. qđ et de beatitu=
dinib⁹ in libro de doctria xp̄iana aſſerit aug.
Ideo dies p̄mus eſt. et octauus ſcꝫ dn̄icus. ꝛ
ideo reſurrectō dn̄i dicitur. facta in octaua. i.
in die dn̄ica. Idcirco igitur obſeruat̄ celebri=
tas octauaꝝ vt reuertamur ad p̄mū innocēcie
ſtatum. in cui⁹ innocencie recordacōe in octa=
uo die circumciſio agebat̄. vt mens circumciſa
fieret ab omni carnali ꝯtagione. Octaua ſup=
plecōnis ē octaua natiuitatis dn̄i. q2 i ea ſupple=
mus qđ minus factum eſt in feſto natiuitatis
q2 enim in natiuitate multum actuꝫ eſt de ptu
et parum de pturiente. ideo in octaua plenius
agitur de parturiente qđ apparꝫ i reſponſorijſ
et in antiphonis laudum. et in diurno officio
ipſi⁹ octaue. et ob ſileꝫ etiā cauſam celebratur
octaua ephie. Octaua alteri⁹ rei ſignificacōis
eſt ſimiliter octaua natiuitatis ꝓut ibi dictuꝫ
eſt et octaua agnetis. In ea eīn repſentat̄ ꝙ
beata agnes octaua die viſa eſt glorioſa a qui
buſdam fidelibꝫ ꝓut ſub ipō feſto dicet̄. Octa
ua fut̄e glorificacōnis ē. ut octaua obit⁹ cui⁹
libet ſancti. Item nota ꝙ tm̄ beat⁹ ſtepha
nus et laurenci⁹ habent īter martires octauaſ
inſtōnis. ſolus vero beatus martinus int̄ cō=
feſſores. De octauis paſche et aſcenſionis et
natalis. dictū eſt in vj. parte ſub ti. de paſca.

Licet aūt regulariter in octauis feſtiuitatuꝫ
fiat in miſſa officiū ſicut in ipſis feſtiuitatibus
pro eo quia octaua eadem dies cum ipō feſto
cenſet̄. hoc tn̄ fallit in octauis apl̄orum petri
et pauli in quibꝫ dicit̄ officiū de martiribus.
Licet enim vna et eadem die ambo paſſi fuerit
non tamen eadem die de vtroqꝫ i eccleſia ſolē
niʒat̄. ꝓut ſub eorum feſto dicet̄. iōqꝫ vtuſqꝫ
officium nequit in octaua fieri. cum vnam die
dūtaxat ambo habeant pro octaua. oportuit
ergo ꝙ in eoꝝ octaua aliquod ꝯmune officiū
inueniret̄ et ideo q2 eoꝝ martiriū maximi fuit
meriti officium dicitur de martiribus q̄uis et
de vtriuſqꝫ precipuis actibus mencō in ipſo
officio habeatur. Fallit etiam hoc in octauis
beati laurencij. in quo tria precipue valde cō
mendabilia fuerūt. videlicet pietas i elemoſi
nis firma ſtabilitas in fidei confeſſione. ꝛ mar

tirium ſpeciale. De p̄mo agitur in vigilia. De ſe
cundo in feſto. et ideo de tercio agi oportuit i
octaua. Verꝝ licꝫ eccleſiaſtica officia ab ad=
uētu dn̄i quod eſt tp̄s renouacōis inchoari in
ꝓhemio vi. ptis dixerim⁹. in hac tamē parte
ſimplicius incedentes calendariū ꝓſequimur
a menſe ianuarij inchoantes. De aliquibus āni
feſtiuitatibus ſeriatim aliqua ſpecialia appone
tes videlicet De ſanctis fabiano ꝛ ſebaſtiāo
De ſctā agnete. De cōuerſione ſancti pau
li. De ſancto iuliano. De ſancta agata.
De purificacōe beate marie. De cathedra ſā
cti petri. De ānūciacōe beate marie. De ſā
ctis philippo ꝛ iacobo. De inuencōe ſancte
crucis. De reuelacōne ſancti michaelis. De
ſanctis geruaſio ꝛ ꝓthaſio. De ſancto iohe
baptiſta. De ſctis petro ꝛ paulo. De feſto
ſeptē frm̄. De ſancto iacobo apoſtolo. De
ſeptē dormiētib⁹. De vincula ſancti petri.
De machabeis. De inuēcōe ſancti ſtephāi
De tranſfiguracione domini. De ſancto lau
rencio. De aſſumpcione beate marie. De
ſancto bartholomeo. De decollacōe ſancti io=
hannis. De ſanctis felice ꝛ audacto. De na
tiuitate beate marie. De exaltacōe ſancte cru
cis. De ſancto matheo apoſtolo. De ſanctis
mauricio ꝛ ſocijs ſuis. De beato luca De ſy/
mone ꝛ iuda De feſto oīm ſctōꝝ. De officiō
mortuoꝝ. De ſanctis quatuor coronatis.
De ſancto martino. De ſancto andrea. De
ſancto nicolao. De venerabili beda p̄ſpitero
De ſancto thoma apl̄o. De feſtis ſcōꝝ ſtep
hani. iohannis euāgeliſte. De innocētibus
De apoſtolis. De euāgeliſtis. De mar=
tiribus. De confeſſorib⁹. De virginibus
De officio feſti dedicacionis eccleſie.

De fabiano ꝛ ſebaſtiano ſanctis.

In feſto beatoruꝫ fabiani et ſebaſtiani. duplex
collecta in q̄buſdam eccleſijs in miſſa dicit̄. ꝛ i
ſolito more vtraqꝫ vno. p dn̄m nr̄m terminat̄
Tum quia ipō vnico dei filio ihesu criſto me=
diante ambo ad palmam martirij puenerunt.
Tum eciam q2 licꝫ diuerſis paſſi fuerunt tem=
poribus. ecc̄ia tn̄ ꝓpter ingencia vtriuſqꝫ meri
ta vtriqꝫ pariter ꝛ p̄ncipaliter ſolēniſat et vtrā
qꝫ collectam vno eodemqꝫ fine concludit.

De feſto ſancte agnetis

Feſtum beate agnetis caret octauis
ſcꝫ inſtitucōis habet tn̄ octauā alte=
rius negocij ſignificacōis vt iā di/
ctū ē in ꝓhemio. Quod ḡ dicit̄ in calendario
agnetis ſcđo. nō dicit̄ ꝓpter hoc ꝙ illud ſit fe
ſtum octauaꝝ eiuſdē. nec in ecc̄ia ꝓnūciat̄ nec
in calendario ſcribit̄ octaua ſed eſt alia ſolēni=
tas de eadeꝫ repetita. ꝓpter miraculū quoddā
quod octaua die poſt eius obitum contigit ad
tumulum illius. parentibus ſuis plorantibus
Intelligit̄ ergo. agnetis ſcđo ſcꝫ feſto. Vn
de melius diceret̄ ſecūdo agnetis. De hoc eciā
dictum eſt ſub quarta pte ſub ſymbolo. Quia

vero prefecti filius eaꝫ adamauit · ideo recte i
e9 feſto cantatur introitus Me expectauerunt
peccatores · ꝛc ·

De ꝯuerſione ſancti Pauli ·

Conuerſio ſancti pauli apoſtoli · facta
eſt eodem anno quo xp̄s paſſus eſt · et
ſtephanus lapidatus · anno quideꝫ n̄
naturali ſꝫ emergenti · Nam xp̄s paſ-
ſus eſt octaua kalend · aprilis · Stephanus eo
dem anno tercio die auguſti lapidat9 eſt · Pau
lus vero · viij · kl̄ · februarij ꝯuerſus eſt · Eius aū̄
ꝯuerſio pociuſq̄ȝ alioꝝ ſanctoꝝ celebratur tri
plici racione · Primo propter exemplum ne q̄ſ
q̄m (q̄ntumcunq̄ȝ peccator) deſperet de venia ·
quando tm̄ in culpa ꝯſpicit poſtmoḋ talem fui
ſſe in gracia · Secundo ꝑpter gaudium · ſicut em̄
eccia magnaꝫ habuit triſticiaꝫ in e9 pſecucōne
ita maximaꝫ habuit leticiam de eius ꝯuerſione ·
Tercio ꝑpter miraclm̄ quod dn̄s in eo oſ̄dit ·
dum de ſeuiſſimo pſecutore fecit fideliſſimum
p̄dicatoreꝫ · in hoc feſto dr̄ epl̄a Saulus adhuc
que eſt act · ix · c · Et euangeliū̄ · Dixit ſimon pe-
trus ad ih̄m · quod eſt mathei · xix · c · Dicit̄ et ad
horas caplm̄ · Erat q̄dam diſcipſus · act · ix · c ·

Julianus iſte c9 feſtum fit · v · kalenḋ ·
februarij · fuit ep̄s Cemoneū̄ · q̄ ſimon
ille fuiſſe dicit̄ · queꝫ domin9 a lepra
mundauit · et qui deum ad ꝯuiuium in
uitauit · H eciaꝫ dr̄ eſſe ille julianus q̄ ab itine-
rantibus ꝓ inueniendo bono hoſpicio inuocat̄
eo q̄ in domo eius fuit dominus hoſpitat9 · Alij
dicunt q̄ eſt ille qui prēm et mr̄em occidit · de
quo ſequitur · Fuit q̄ꝫ et alius julianus de alema
nia · qui de ſiderio martirij ſeuiſſimo pſequentib9
offerebat · Vnde criſpinus ꝯſularis iuſſit euꝫ oc
cidi · qḋ ipē iulianus audiens ſtatiꝫ foras ꝓſilijt
et querente ſponte intrepidus ſe opponens ꝑti
nus ictuꝫ ferientis excepit · Fuit inſuꝑ ali9 iulia
nus frater beati iuliani qui templa ydoloꝝ ꝑ-
miſſu theodoſij impatoris vnacum fr̄e deſtrue-
bat · ad c9 verbum homo viuus ſuper plauſtruꝫ
mortuum ſe fingens mortuus ē · Fuit et quart9
iulianus qui vtrunq̄ȝ parentem neſcius occidit · ſꝫ
poſt multam pn̄iam ſub ſpecie mendici leproſi
recepit in domo ſua angelum · a quo audire me
ruit · q̄ dominus ſuam pn̄iam acceptaſſet · Fuit
eciam quintus iulianus · non ſanctus ſꝫ apoſta-
ta ſceleratiſſimus · Primo em̄ monachus fuit ·
deinde impator romanus vt dicet̄ ſub feſto in-
uencionis ſancte crucis ·

De Sancta Agatha

Beata agatha p9 multa tormēta in car
cere mortua eſt · ad cuius caput in tu
mulo poſita eſt viſibiliter tabula per
angeli miniſteriū̄ · in q̄ ſcriptum erat
Menteꝫ ſanctaꝫ ſpontaneaꝫ · honorem deo et pa
trie liberacōꝫ · ideoq̄ȝ ꝯſuetudo inoleuit · cum
tabula e9 ymaginem ꝯtinente fieri proceſſionē̄

De purificacione beate Marie virginis

Inter cunctos ſanctos glorioſa dei genitrix vir
go ſp̄ maria primatum obtinet · vt pute que eſt
ſanctis dignior et excellencior vniuerſis · in e9
honorem eccleſia in quatuor anni tp̄ibus qua
tuor ſolennes celebrat feſtiuitates · videlicet
Anunciationem · Aſſumpcionem · Natiuitatem ·
et Purificacionem · Qī enim tp̄e ipam in memo
ria habere debemus que omni tempe ad filium
ſuuꝫ pro nobis peccatoribꝫ intercedit quaꝝ
due ſunt ſibi · et dn̄o noſtro ꝯmunes · ſcꝫ purifi-
cacio et anunciacio · Hee aū̄ quatuor feſtiui
tates fiunt ſm̄ quatuor benedictōs que in ipi9
virginis ſalutacione ꝯtinentur · Prima eſt Aue
maria gracia plena · que prime feſtiuitati com-
petit ſcꝫ anunciacioni · quando videlicet eam an
gelus ſalutauit · et de ſpū̄ ſancto concepit facta
gracia plena · Secunda eſt · dominus tecum · que
ꝯpetit aſſumpcioni · qn̄ videlꝫ aſſumpta eſt i ce
lum · qꝛ tunc fuit cum domino ſuo · i · filio vt eſt
dominus · ante enim non viderat eum dominuꝫ
ita manifeſte in ſe · Tercia benedictio eſt · Bene
dicta tu in mulieribꝫ · que ꝯpetit natiuitati · q̄a
tunc nata eſt mulier in vtero ſanctificata · Nulla
em̄ alia mulier fuit in vtero ſanctificata · et ideo
dicta eſt caſtꝝ ꝑpter ſingularitatem · qꝛ nunq̄
demones caſtꝝ illud fregerūt · Quarta bn̄dictō
eſt · Benedictus fructus ventris tui · q̄ ꝯgruit
quarte feſtiuitati ſcꝫ purificacioni · qꝛ tunc ob
tulit illuꝫ bn̄dictum fructum in templo · Quidā̄
eciam faciunt quintum feſtum · ſcꝫ de ꝯcepcōne
beate marie dicentes q̄ ſicut celebrat̄ de morte
ſanctoꝝ · non ꝑpter mortem · ſꝫ qꝛ tunc recepti
ſunt in nupcijs eternis · ſimiliter poteſt celebra-
ri feſtum de ꝯcepcione · non qꝛ ſit ꝯcepta · quia
in peccato eſt ꝯcepta · ſed qꝛ mater domini eſt
ꝯcepta · aſſerentes hoc fuiſſe reuelatuꝫ cuidam
abbati in naufragio ꝯſtituto · qḋ tn̄ n̄ eſt auten
ticum · vnde non eſt approbandum · cum concep
ta fuerit in peccato · ſcꝫ per ꝯcubituꝫ maris et fe
mine · Veruntamen lꝫ fuerit ꝯcepta in peccato
dimiſſum eſt ei illḋ originale peccatum · et ſanc
tificata fuerit in vtero · ſicut et hieremias · et
ſanctus iohannes baptiſta · quare merito nati-
uitas e9 et bt̄i iohannis bap · celebrant̄ · natiui-
tas dico ex vtero qn̄ videlꝫ in luceꝫ ſeu in mūdm
prodiert · Sed natiuitas eoꝝ in vtero · ſcꝫ qn̄ in
fuſe ſunt anime in corporibus eoꝝ nō celebra
tur vt premiſſum eſt · Sextum eciam feſtum eſt
feſtiuitas parientis · ſ · feſtū̄ natalis · Sꝫ quoniā̄
tunc eſt eciaꝫ ſimul feſtum filij quod plenū̄ exi-
git offm̄ · ideo non ſolennizatur de illa vſq̄ȝ in
octauas · tunc vero ſolennizatur ſicut iam dictū̄
eſt in prohemio · Septimum q̄ꝫ feſtum eſt bea
te marie ad martires · de quo ſub feſto oim̄ ſan
ctorum dicetur · Quia vō feſtum purificacionis
ſm̄ huius ſeptime ptis diuiſionem in ordie tpiſ
alia feſta virginis precedit · idcirco hic de illo
dicamus · Eſt autē hodie duplex feſtum · p̄muꝫ
quo ad partum quod dicitur feſtum ypapanti
· i · obuiacio · qꝛ i illa ſolennitate anna ꝓphetiſſa

a ſymeon obuiauerīt beate marie venienti filiuʒ
ſuum xp̄m in templum offerre. ypapantos eñ
grece dicit͛ obuiacio latine ab ypo qd̄ eſt ire.
et anti. quod eſt otra. qꝛ aduentuſ domini in tē
plum ſignificat aduentum eꝰ in eccleſiam et in
mentem cuiuſlibet fidelis anime que eſt tēpluʒ
ſpūale. Hunc aduentum predixit dñs per mala
chiam ꝓphetam. iij. Ecce ego mitto angelū añ
faciem tuam qui ꝑparabit viam ante faciē meaʒ
et ſtatim veniet ad templum ſanctum ſuum. ꝛc̄
Vel dicitur ypapanti. i. p̄ſentacio. ex eo q xp̄s
in templum eſt preſentatus. Secundum quo ad
parientem. et dr̄ feſtum purificacionis. qꝛ bea
ta virgo lʒ purificacione non indigeret. nec le
gi purificacionis obnoxia teneretur. qꝛ nullo
modo immunda fuit nec peperit ꝯcepto ſemine
tñ voluit facere ſm̄ preceptum legis. Dicitur
enim leuitici. xij. Mulier ſi ſuſcepto ſemine pe
perit maſculum immunda erit ſeptem diebus
immūda quidē erat a ꝯſorcio hoim. et ab ingreſ
ſu templi. expletis vero ſeptem diebus munda
efficiebatur quo ad ꝯſorcium hominum. adhuc
tñ vſqʒ ad diem triceſimumtercium q̄ ad templi
ingreſſum immūda erat. donec purgaret͛ iuxta
ritum menſtrui fluxus. Sed ꝯpletis q̄dragīta
diebus die quadrageſima templū intrabat. et
puerꝝ cum muneribus offerebat. Si aūt feminaʒ
peperiſſʒ tp̄s duplicabatur. et quo ad ꝯſorciū
et quo ad ingreſſum. ſicut et duplicatur q̄ ad
corpis formacionem. Nam in q̄dragīta dieb9
corpus maſculi organizat͛ et perficit͛. et in q̄
dragīta anima infunditur vt ſepius. Corpus
vero feminne in octoginta diebꝫ ꝑficit͛ a in octo
geſima anima inſpirat͛ vt ſepius. Sic ꝫ ſi maſcu
lum peperat quadraginta. ſi feiam octogīta
diebus a die natiuitatis ꝑtus a templi arcebat͛
ingreſſu. hodie tñ ſtatim ingredi n̄ ꝓhibetur
ne ſibi pena in culpam vertatur. Verumtamen
mulier dum ſentit ſibi imminere dolores ꝑtus
n̄ intret eccleſiam vel ſaltem caueat ne polluat
illam. Sacerdos aūt mulierem vicinaʒ ꝑtui ſepe
moneat q ꝯfiteat͛. ita q cum dolor ꝑtus vige
bit eam ſit ꝑata accipe eucariſtiaʒ. Plaʒ in hone
ſtum eſt q tp̄e partus preſpiter diu cum ea mo
retur. Eſt aūt triplex rō. quare p̄cepit domin9
die quadrageſimo puerum in templum offerri
Primo ad notandum q ſicut die quadrageſimo
in materiale templū ducitur. ſic in quadrageſi
mo die a ꝯcepcione vt ſepius anima infunditur
in corpuſ tanq̄ in ſuuʒ templū, ꝑut in hiſtoria
ſcolaſtica dr̄. q̄uis phiſici dicant q in quadra
geſimoſexto die corpus ꝑficitur. Secundo vt
anima que ī die quadrageſima corpi infuſa ab
ip̄o corp̄e maculat͛. in die q̄drageſima templuʒ
ingrediens p hoſtias expiet͛. Tercio ad inſinu
andum. q illi merentur celeſte templū ingredi
qui decem p̄cepta decalogi cū fide q̄tuor euan
geliſtaꝝ obſeruauerint. Tranſactis ꝫ purifica
cionis diebus pienſ ingrediebatur templum
offerens filium vel filiam a munera pro ſe ſcʒ ꝓ
peccato pullum columbe ſiue turturem pro filio
vero vel filia offerebat agnū agnicl̄m in holo
cauſtum que agnū hr̄e nequibat. offerebat du
os turtures aut duos pullos columbaꝝ alteꝝ
in olocauſtum pro partu. alteꝝ vero pro ſe ſcʒ
pro peccato ſuo. Unde in euangelio dr̄. Vt of
ferent par turtuꝝ. ꝛc̄. ſm̄ legis ꝯſuetudinem.
id eſt ſicut lex exigere videbatur. Mulieres igi
tur in hoc beatam virginem imitant͛. cū in qui
buſdā locis poſt partum infra ꝯ̄s quadraginta
diebus eccīaʒ ingrediuntur ſignificantes. q ſi
virginem ip̄aʒ fuerint imitate poſt vitaʒ p̄ntē
ingredientur cum ea eternam. Celebratur ꝫ h
feſtum die quadrageſima a natiuitate domini.
qꝛ beata virgo die quadrageſima a natiuitate
xp̄i ad templum veniens ip̄m ſm̄ legeʒ p̄ntauit

Rurſus hoc feſtum ſequitur poſt feſtiuita
tes natalis domini. circumciſionis a ep̄hie. rōe
miſterij. ſicut et rōe miſterij voluit dñs in tem
plum preſentari. Et hoc dupl̄r. Primum miſte
rium eſt. Naſcitur eñ primo deus per fidem in
homine et ſequitur circūciſio. qꝛ qñ fides eſt ī
homine purificatur homo. Unde in actibus. fi
de purificans corda eoꝝ. Qui vero hn̄t bonam
fidem relinquunt oīa mala opa. a tunc apparet
deus. ſʒ tunc facienda eſt penitencia vt in nobiſ
maneat ſicut in templo ſuo a tūc fit ibi oblacio.
a offertur ei par turtuꝝ. i. mundicia mentis a
corpis. quod non pt̄ fieri niſi in iugi luctu. Si
cut turtur gemit pro cantu. et duos pullos co
lumbaꝝ. i. geminam ſimplicitatem. Secunduʒ
miſterium qꝛ in templum venit in hac die vt no
tetur aduentus eius ad m̄tem cuiuſlibet fideliſ
anime. ſiue in eccleſiaʒ in quaʒ ſp paratus ē in
trare. Unde in introitu dicit͛ Suſcepimus deus
miaʒ tuam in medio templi tui. quia xpriſtus ē
lignum vite in medio paradiſi paratus equal͛
oibus ſubuenire et bona ſua largiri ſm̄ nomen
tuum deus. ita et laus tua deus. et c̄. q. d. Sicut
creaſti omnes et recreaſti. ita et laudandus es
per totum mūdm. Hoc eciam expoſitum eſt ī ſe
parte ſub octaua dñica poſt penth̄. Vt autem
veniat in menteʒ nr̄am hortatur eccleſia filios
ſuos vt occurrant. Vñ dicit in p̄cipio matutti
nalis officij ſcʒ in inuitatorio. Ecce aduenit ad
templum ſanctum ſuum dñator dñs. gaude et
letare ſion occurrens deo tuo. ſ. p fideʒ et bona
opera. Et ꝓpter hoc feſtum iſtud dr̄ ypapanti
id eſt obuiacio. qꝛ ſi volum9 q ille veniat ī men
tem nr̄am. accipiamus in menteʒ nr̄am eius ſimi
litudinem. Unde dicit in reſponſorio prio. Ador
na thalamum tuuʒ ſion ſcʒ virtutibꝫ purificate
et ſuſcipe ſcʒ virtutes. et ſic veniet in te. Ep̄la
vero eſt. ecce ego mitto angelum. que eſt ma
chab̄. c. vlt. et euangelium. Poſtq̄ impleti ſūt
dies. luc. ij. c. a poſtcommunio. Rñſum accepit
ſimeon. luce. ij. c. et nota q tp̄e Iuſtiniani im
peratoris fuit magna mortalitas apd̄ ꝯſtanti
nopolim. et ideo tunc conſtituta eſt ſolennitas
purificacionis marie in reuerenciaʒ ei9 ob cauſas

p̄miſſas· Solet aūt queri· cum adhuc pullulent
infinite hereſes quomodo ſit verū· qḋ in nono
reſponſorio dr̄ ſcʒ Beata virgo oēs hereſes interemit
Ad quod dicimus q̄ hoc fecit quantum in ſe fu
it· quia ipſa oſtendit eum viſibilem qui inviſibi
lis fuit. Primo eñ non poterat inveniri q̄n qui
dam ipm̄ querebant in delicijs carnis· quidam
in diuicijs· quidam in libris pħoꝝ et n̄ erat ibi
Vnde in Canticis· Queſiui et non inveni eum·
Modo vero non poteſt aliquis errare in via· n̄
velit· Vnde manifeſte habetur in yſa· Hec erit
recta via· vt eciā ſtultus non erret p eam· et que
erit illa via· Ecce dabo in ſion ſalutem et in hie
ruſalē gl'am meā· Dr̄ hodie ca· ecce ego mitto
malach· iij· c· et illud· Eradicavi· ecc· xxiiij· et il
lud· Quaſi cedrus· quod eſt ibidem· Fit autem
hac die proceſſio gn̄alis· que ſignificat pceſſi
onē illā· quā btā virgo et ioſeph ad templū
fecerīt· qui in proceſſione an̄ cancellos cantant
Reſponſum accepit· nā ſignificāt pphetas· na
tiuitatem dn̄i· et m'iam pronunciantes Melodia
reſpondencium eſt gaudium hanc dei misericor
diam ſuſcipiencium· Tenentes igit̄ candelas in
manibus dicamus Suſcepimus deus misericor
diā tuā· rc̄· Q̄d vero cantatur in ipſa pceſſione·
et in euangelio Accepit eum ſimeon in vlnas ſu
as· oñdit q̄ debemus eum non tm̄ corde ſʒ eciam
in brachijs portare Vnde in canticis· Pone me
vt ſignaculum ſup brachiū tuū· et vt ſigillum
ſup cor tuū· Et ad chor· empti eñ eſtis precio
magno· Glorificate et portate deum in corpe
veſtro· Debemus ſʒ quidem portare· non tm̄ dei
tatem vel humanitatem ſʒ vtrumqʒ ſicut fecit ſi
meon qḋ ſignificatur p candelam quā ferimus
in pceſſiōe Per ceram eñ apes ope virginali
cum melle productam· Nulla eñ libidine reſol
uuntur· humanitas ſiue caro xp̄i ex virgine ſup
ta· Per lumen deitas· q: deus nr̄ ignis conſu
mens eſt· deutro· iiij· Per lichinen in cera aīa
candidiſſima vel deitas in carne latens· vel ſc̄m
alios mortalitas intelligit̄ Vel per lumen pater
p cerā fili9 p lichinen ſpūſſanctus Rurſus can
dela in manu accenſa· eſt fides cum bona opera
cione· Nam ſicut candela ſine lumine mortua dr̄
et lumen per ſe abſqʒ candela non lucet ſʒ mor
tuum eſſe videtur· ſic et opacio ſine fide· et fides
ſine opacione mortua eſſe dr̄· Lichinus ſub ce
ra occultatus recta intencio eſt· Vnde greg9·
Sic fiat opus in publico vt tm̄ intencio maneat
in occulto· Candele aūt bn̄dicuntur· vt eas dig
ne ferant oēs· Sunt eñ multi hn̄tes intus tene
bras· lʒ extra lucere videantur· Digne ferētes
ſunt· qui ſicut extra lucent per lumen qḋ ipſi fe
runt in manibus· ita lucent interius p veraʒ fi
dem· et in hoc eſt feſtiuitas in gaudium magnū
Portanē itaqʒ in proceſſione cerei ardētes ppē
ſex cauſas· Primo vt vnuſquiſqʒ ſe illuminet et
cpa ſua lumine patefacta alijs inſinuet· Sc̄do
vt ritum gentiliū in melius commutet religio xp̄i
ana· Romani nanqʒ de quito in quintū annū in kl'·
februarij ad honorem februe mr̄is martis· qui
(vt putabant) erat deus belli· luſtrabāt vrbē
tō nocte cū cereis et facibʒ accenſis vt filius ei9
eis victoriam de hoſtibus concederet· c9 matrem
tam ſolenniter honorabant q̄ feſtū āburbale
dicebāt Ipſi eciā in menſe februario ſacrificabant
februo· id eſt plutoni cum ceteris dijs inferna
libus· pro animabus anteceſſoꝝ ſuoꝝ vt ppi
ciarent ipſoꝝ eis ſolennes hoſtias offerētes· et
tota nocte eoꝝ laudibus cū cereis facibʒ accē
ſis vigilantes· Mulieres eciā romanoꝝ his diebus
feſtū luminum exercebant· gentiles nanqʒ pro
eo q̄ dr̄ pluto deus infernalis· concupiſcens pro
ſerpinam ſpecioſiſſimam eam in pn̄cipio huius
menſis rapuit deamqʒ fecit· quam ceres e9 mat̄
et parentes facibus accenſis per ſiluas de nocte
in ethna monte cecilie multo tp̄e queſierunt·
prout poetaꝝ fabule fingunt Idcirco et ipſe i
pn̄cipio menſ februarij in memoriā huius rei
de nocte vrbem luſtrabant ambiendo ipſā cum
facibʒ ardētibʒ· Ydolatre eñ (ſic legit̄ in libro
ſapiencie) obſcura ſacrificia faciebāt· Hos igit̄
luſtrandi mores Sergius papa mutās in meli9
ſtatuit feſtum purificacōis in honorē matris
domini in eodem menſe et tunc pceſſiones fieri
vt plebs vniuerſa portās cereos ardētes i ma
nibus p eccias procederet in memoriā celeſtis
regni· q̄n omnes electi lucentibus bonoꝝ actu
um lampadibus obuiam ſponſo venientes mox
cum eo ad nupcias ſupne ciuitatis intrabūt Ter
cio vt p hoc prudentes virgines imitemur q̄ꝝ
beata virgo eſt caput vt accenſa in nob lampa
de caſtitatis et bonoꝝ opm cum eis in templū
glorie ad veꝝ ſponſū ingredi mereamꝰ· Quar
to q: lumen quod eſt ad reuelacōē gencium ſicut
dixit ſimeon hac die pro nobis eſt p̄ſtatum· Iſ
ſʒ proceſſio ſignificat illam ſimeonis· Quinto
ad notandum diuinitatem et humanitatem xp̄i
vt premiſſum eſt Sexto ad oñdendum virginis
puritatem ne quis audiens e9 purificacionem
credere poſſit eam purificacōe indiguiſſe Por
tamus ſʒ candelas accenſas· q̄i ipſo facto dicat
eccleſia virgo beata purificacione non indiget·
ſed tota rutilans· tota ſplendens· et pp̄ter cās
predictas candelaria nuncupantur· Hoc feſtū
caret octauis· quoniam lʒ xp̄us legaliter fue
rit preſentatus in templo nullus tm̄ doctor noſ
coartat q̄ infantes die quadrageſima natiuita
tis eoꝝ preſententur in templo· Vnde ſic pre
ſentacio pueroꝝ ad templū ſc̄m veterem ritum
defecit· q: hodie fit in baptiſmo· ita et octaua
ypapantis In octauis eñ ſicut per primū diē
recolimus· quod fc̄m eſt ita per octauā rem· p
qua factū eſt de feſtis anunciacōis· aſſumpcio
nis et natiuitatis in ſuis locis dicet̄·

De cathedra ſancti petri

De cathedra ſancti petri eccleſia ſolen
nizat q̄n videlʒ apud anthiochiā ca
thedrali honore ſublimatus eſſe p'hi
betur· quā ſublimacōē dicunt quidā

fcam eſſe a theophilo p̄ncipe anthioceno· cuius
filium defunctuꝫ poſt annos quatuordecim pe
trus ſuſcitauit ⁊ ip̄m et p̄plm ciuitatis ↄuertit·
ꝓpter qđ ibi ecciaꝫ ↄſtruxerunt· in cuius medio ex
celſam cathedram collocauerūt· et petruꝫ (vt ab
omnibus audiri ⁊ videri poſſꝫ) exaltauerunt· in
q̄ ſedit ſeptem annis· De hac igit̄ honore ſolen
nizat eccleſia· qꝛ tunc prelati eccie ceperūt loco
preſtare et honore ſublimari· Tunc em̄ ↄpletū
eſt illud pſalmiſte· Exaltent eum in eccia ple=
bis· ⁊c̄· Et nota q̄ exaltatus eſt tripl̄r· et ideo
triplex feſtum celebratur· Primo exaltatus ē i
eccia militancium eidem preſidendo· et eam in
fide ⁊ moribus laudabl̄r regendo· Ad qđ perti
net hodierna feſtiuitas vt premiſſum eſt· Scđo
in ecciam malignancium ip̄am ſcꝫ diſſipando ⁊
ad fidem ↄuertendo· ad qđ pertinet ſcđm feſtū
quod dr̄ vincula· Tunc em̄ ecciam malignanci=
um diſſipauit et plures ad fidem ↄuertit· Tercō
in eccleſia triumphancium in eam· ſcꝫ introe /
undo feliciter· ad qđ pertinet tercium feſtū qđ
eſt paſſiōis eius· Rurſus fit ei feſtū triplex ꝓpter
alias quinqꝫ rōes· Primo ꝓpter priuilegium·
Fuit em̄ pre alijs priuilegiatus· et iō magis ho
noratus in autoritate· Naꝫ fuit p̄nceps apoſto
loꝝ· et claues regni celoꝝ accepit· Fuit eciam
feruencior in xp̄i amore· et efficacior in v̄tute·
Nam ad eius vmbram ſanabant̄ infirmi· Secundo
ꝓpter offm̄· ip̄e em̄ offm̄ prelacionis ſuper vni
uerſam ecciam habuit· que in tres ptes mundi
ſcꝫ aſiaꝫ affricam et europam diffuſa eſt· ⁊ ideo
eccleſia ter in anno pro eo ſolēnizat· Tercō ꝓpt̄
bn̄ficium· qꝛ ip̄e qui p̄tatem ligandi atqꝫ ſol=
uendi habuit· liberat nos a tribus generibus
peccatoꝝ ſcꝫ cogitacionis locucōis et opacio
nis· Vel qꝛ in deum· in proximum ⁊ in nos pec=
camus· Vel hoc bn̄ficium pt̄ eſſe triplex bonum·
qđ virtute clauiū peccatori i eccleſia ↄſequitur·
Primum eſt abſolucionis a reatu ↄn̄ſio· Scđm
eſt pena purgatorij in tpalem ↄmutacio· Terci
um pene tpalis ſuper ptem relaxacio· Quarto
ꝓpter debituꝫ· qꝛ ſcꝫ tripl̄r pauit et paſcit nos
ſcꝫ· verbo· exemplo et tpali ſubſidio· Quinto
ꝓpter exemplū vt ſcꝫ nullus deſperet· eciā ſi tēcio
xp̄m negauerit ſicut ille· ſi tamen velit cū eo de
um corde ore et ope ↄfiteri· Nec eſt pretermit
tendum· qꝛ hoc feſtum de incathedracione ſcti
petri· olim feſtum beati petri epulaꝝ dicebat̄
Fuit em̄ mos gentilium ſc̄dm magr̄m iohem de be
lech annis ſingulis in menſe februarij hac die
vinum et epulas deo offerre ſuper ſepulcra pa
rentum morti forte ꝓpter illud thob· iiij· Paneꝫ
tuum ⁊ vinum tuum ſup ſepulturaꝫ iuſti ↄſtitue
quas de nocte demones ↄſumebant· ipſi tamen
ab aīabus circa ſepulcra oberrantibꝫ q̄s vmbras
vocabant vaſtari putabāt· qđ ſancti patres ex
tirpare volentes· feſtū de incathedracione ſcti
petri· tam de illa que rome quam eciā de illa que
antiochie fuit facta· ſtatuerunt fieri illo die q̄
talia a gentilibꝫ fiebant· Vn̄ ab illis epulis hoc

feſtum ↄſueuit appellari feſtum beati petri epu
larum· Hac in die non dr̄ in quibuſdaꝫ eccleſijs
niſi vna collecta· ⁊ de illa incathedracione que
fuit anthiochie facta· Dr̄ autem epl̄a· petrus
apl̄us ſeruus· que eſt· i· petri· i· ⁊ euangelium·
Venit ihs in partes· math· xvj· c· Tractus eſt·
Tu es petrus math· xvj· c· Ad horas dr̄ capitlm
Petrus apl̄us· i· petri· i· c· In feſto beati mathi
apl̄i dr̄ epl̄a· Exurgens petrus in medio· act· i·
c· et euangelium· Cōfiteor tibi pr̄· math· xi· c·

De Anunciacione b̄te marie virginis

Feſtum anunciacionis beate marie eſt
q̄m angelus ei bonos rumores nunci=
auit et ip̄a ſaluatorem ↄcepit· Tunc
et implete ſunt ꝓphecie· Vnde eccia
legit et cantat de ꝓphetis· quare introitus eſt
Rorate celi deſup· et nubes· i· p̄dicatores· plu
ant· i· anunciant· iuſtum· i· xp̄m· q̄ antonomaſi
ce dr̄ iuſtus xp̄s· aperiatur terra· i· b̄ta v̄go·
Aperiatur inquaꝫ per ↄſenſum· et germinet· i·
ↄcipiat· ſaluatorem· i· xp̄m· De hoc dēm eſt ſub
prima pte· dn̄ica de aduentu· Epl̄a eſt· egre=
dietur virga· yſa· xi· c· Alie tamē eccleſie dicūt
Locutus eſt dn̄s ad acham· q̄ eſt eiuſdeꝫ· viij· c·
Euangelium eſt· Miſſus eſt gabriel· luce· i· c· ⁊
quod hic dr̄· et hic menſis· ⁊c̄· ſic exponitur· h
menſis ſcꝫ marcius in quo beata virgo ↄcepit·
eſt ſextus illi· i· a ↄcepcōe illius· ſ· elizabeth· q̄
vocat̄ ſterilis· qꝛ illa ↄcepit· ioh̄ bap· viij· kl·
octobris· Dicit̄ eciā per horas capitlm· In diebꝫ
illis notum faciet deus· hiere· xxx· c· Competit
autem hoc feſtum tempori veris· Nam tempi
veris deus factus eſt homo ⁊ oīa facta ſunt no
ua· Hoc autem feſtum eſt de domino et de b̄ta
maria· q̄re eadem prefacio dr̄ in natali et in an
nunciacione domini· De anunciacione dn̄i ↄſue=
uit opponi q̄ gloria in excelſis et ite miſſa eſt ⁊
te deuꝫ laudamus in ea cantari n̄ dēant· de quo
dictum eſt in prohemio huius partis· Si h feſtum
fuerit in dominica paſſionis vel oliuaꝝ· ad ſe=
cūdam feriam tranſmutabit̄· h em̄ gn̄ale eſt in
priuilegiatis dominicis diebꝫ· Si autem in tri
duo ante paſca occurrerit in ſabbato ante pal
mas ſc̄dm quoſdā anticipabit̄· Quidam vero illud
transferunt ad octauas· Simil̄r ſi fuerit in die
paſce non ↄgrue poterit infra ebdomadā cele
brari· in quo hiſtoria de aduētu ↄpilata canta
tur· Vnde melius eſt ſi ad ſcđam feriam poſt oc
tauas transferatur· In hac die (vt dicitur) per
diuerſa temporum curricula deus multa opera
tus eſt· Que quidaꝫ ſic egregijs v̄ſibꝫ p̄ſtrīxit
Salue feſta dies que vulnera noſtra coherces
Angelus eſt miſſus eſt paſſus et in cruce xp̄s·
Eſt Adam factus· et eodem tempore lapſus·
Ob meritum decime cadit abel fratris ab enſe·
Offert melchiſedech iſaac ſupponitur aris· Eſt
decollatus xp̄i baptiſta beus· Eſt petrus ereptus iacobꝫ
ſub herode peremptus· Corpa ſanctoꝝ cū xp̄o
multa reſurgunt· Latro per xp̄m tam dulce ſus

ſcipit amen ·

De ſanctis philippo et iacobo aplorum

PAſcale tps (ſicut ſepe dcm eſt) octa-
uam ſignificat etatem vbi bonum qđ
erit ſinguloꝝ in diſpari caritate erit
omnium · qꝛ vnuſquiſq; de bonis alte
rius gaudebit vt de ſuo ⁊ bonū omniū erit ſin
gulorum Vt ḡ tempus paſcale ↄcordaret ſolen
nitatibus que infra illud eueniunt · ꝓſertim cū
apli in eccia primitiua non hñt particulares
ſolennitates · ſtatutum fuit vt in kalend Map ·
celebraretur ſolennitas ad honorez oim aploꝝ
vt dies varij ñ viderentur diuidere q̄s vna dig
nitas et aplatus in celeſti glā fecit eſſe ſublies
quod feſtum greci celebrare dicuntur in feſto
aploꝝ petri et pauli · Hac eciam die feſtum eſt
aploꝝ philippi et iacobi · qꝛ forte die iſta paſ
ſi ſunt · Sane iacobus iſte dictus eſt minor · ad
drãz iacobi apoſtelle ſiue zebedei · qui dictus ē
maior · non etate ſed vocacione ſicut contingit
in epis qui loco apoſtoloꝝ ſunt · quoniam qui
primo ↄſecratus eſt · alios q̄tumlibet maiores
antecedit · Primo eñ a domino vocatus eſt · et
primo ei adheſit et ſibi magis fuit familiaris ·
In ſecretis eñ illū vocabat ſcʒ qñ trãſfigurat⁹
eſt · et qñ ſuſcitauit mortuū in domo Dictus eſt
etiam iſte iacobus alphei qui fuit filius alphei
Dictus eſt eciam frater domini ſcḋm carnem · qꝛ
dr fuiſſe ↄſimilis ei facie vel quia erat filius al-
phei frīs ioſeph viri beate marie · et marie ſoro
ris eius · Qui enim ex vtraq; pte ſanguinis con
iungebantur apud iudeos fratres vocabant̄ Je
ſus eñ putabat̄ filius ioſeph · vel dicit̄ frater
domini · i · ↄſobrinus quia filius ſororis bte ma
rie · quem morem tuſci ſeruant Sed ⁊ ioſeph dr
ↄgnatus domini vel quia pater putatiuus · vel
qꝛ ↄgnatus domini ex pte matris ſcʒ beate ma
rie · Ad clariorem at̄ premiſſoꝝ euidenciam no-
tandum q̄ ioachim pater beate marie accepit
vxorem nomine annaʒ q̄ habuit ſororem noīe
ymeriaʒ Hec at̄ ymeria genuit elizabeth ⁊ eliud
Elizabeth genuit iohēm bap · De eliud nat⁹ eſt
enimeud · De enimeud natus eſt ſcēs ſeruacius ·
c⁹ corpus eſt in opido traiecti · ſuper fluuium
moſai · in epatu leodiceñ Anna at̄ tres viros dr
habuiſſe ſcʒ ioachim · cleophatn frēz ioſeph · et
ſalome · De primo habuit filiam ſcʒ mariā ma
trem domini quaʒ dedit ioſeph nuptui q̄ xpm
genuit · Gñacio ipſius ioſeph et marie poſita ē
in ſexta pte ſub feſto natalis domini · Primo at̄
viro defuncto · de ſcḋo ſcil̄ genuit aliam filiam
noīe mariaʒ quam alpheo poſtmod in ↄiugem
dedit · Hec at̄ maria genuit ex alpheo quatuor
filios ſcʒ iacobum minorem ioſeph iuſtū · qui ⁊
barſabas dcs eſt · ſimonem ⁊ iudaʒ Ex tercio vo
ſcḋo mortuo genuit aliaʒ ſcil̄ filiaʒ noīe mariaʒ
et zebedeo in ↄiugem tradidit · ex q̄ duos filios
habuit · ſcʒ iacobum maiorem et iohēz euange
liſtam · Porro iacobus iſte merito ſue ꝓfeſſiōis
ↄgnominatus eſt iuſtus Ex vtero eñ dr ſanct⁹
fuiſſe · Ipe enim a petro et iacobo ⁊ iohē aplis
ordinatus eſt primus hieroſolimitanoꝝ epus
Ipe eciaʒ vna cum baſilio epo ceſarieñ · addidit
nobis in ſcriptis miſſe celebracionem · Ipe eciā
tradit̄ primus celebraſſe miſſaʒ poſt paſca dñi
in hieruſalem · ⁊ petrus primus in antiochia ·
Iſte vinū l' ſiceraʒ ñ bibit · nullaʒ carneʒ comedit
nunq̄ tonſus · nunq̄ vnctus · nunq̄ balneo vſus
eſt · et in tm̄ genubus terre defixis orabat · vt
eius cameloꝝ excedere duriciam crederentur ·
Iſte precipitatus eſt a iudeis de pinnaculo tē
pli cum nomen xpi predicaret · et cum partitis
fullonū interfectus fullo eñ eſt qui lineos pã
nos candificat · Quidaʒ eñ dixert̄ ꝓpter pecca
tum interfectionis eius iudeos deſtructos fuiſ
ſe per Titum ⁊ veſpeſianum ⁊ ita ñ attribuunt
deſtructionem illaʒ morti xpi · In h̄ feſto dicūt
quedam eccleſie introituʒ · Exclamauert̄ neemie
ix · c · Epl̄a · ſtabt̄ iuſti · que eſt ſapie · v · c · Euan-
geliū · ñ turbet̄ cor vrm · qđ eſt ioh · xiiij · ca · Et
poſt ↄmunionez Tanto tpe · ioh · xiiij c · Dr̄ eciaʒ
ad horas caplm Stabt̄ iuſti · ſap · v · c · ⁊ illđ ꝓs
inſenſati · qđ ē ibiđ · ⁊ illđ · ñ eſuriet · apoc · vij · c ·

De Inuencione ſancte crucis ·

IN ſancta cruce dñi ſcḋa ſpes habet̄ · Sicut eniʒ
beata virgo portauit dñm · ita et ſancta crux
ſuo modo · et ſicut dat dñs aquis baptiſmalibus
ſanctificare et alijs ſacramentis · ita per tactum
dominice carnis ſanctificatum fuit illud lignū
vt nos ſuo mō ſanctificare poſſit · ⁊ qꝛ ita crux
ſaluat per talem effectum quem hʒ · ideo de eo
cantat̄ · O crux ſplendidior · ⁊c · q̄ ſola fuiſti dig
fuiſti · ſcʒ dignitate tibi data · portare talentū
mundi · ⁊c · et qꝛ finis crucis eſt gloria · iō in fine
plurium antiphonaꝝ de cruce dr alla · Dr̄ auteʒ
per horas caplm · Mihi autem abſit · Gala · vi ·
Sit at̄ duplex feſtum de cruce videlʒ exaltacōis
de quo ſuo loco dicet̄ · et inuencionis · quia in-
uenta fuit crux tpe euſebij pape a beata hele-
na matre Conſtantini mediante iuda qui tūc iu
deus erat · Vnde in canone ipſius euſebij ita le-
gitur · crux dñi noſtri ihesu xpi · que nup nobis
gubernacula ſancte romane eccleſie tenentibus
quinto nonas may inuenta eſt in predcō kl' · die
inuencōis · feſtuʒ vob ſolenniter celebrare man
damus · Eſt at̄ maius hoc feſtum q̄ exaltacionis
prout ibi dicet̄ · Legitur at̄ de predicto iuda ·
q̄ ↄuerſus ad fidem factus eſt poſtmodum eps
hieroſolimitanus · et mutato noīe vocat⁹ eſt qui
riacus · De quo dr dyabolus ſic ꝓphetizaſſe iu-
das xpm morti tradidit Sed iſte iudas illū mor
tuum exaltauit · et artes magicas detexit · ſʒ iulia
nus familiaris et amicus meus cito rex erit · qui
me de iſto vindicabit · quod factum eſt · ſcḋa iuli
anus monachus ab ordine apoſtatans acquiſiuit
ꝑ nephas ↄſulatum rōnum · et deinde fact⁹ im
perator · ⁊ xanoꝝ perſecutor · illum diuerſis pe
nis afflixit et interfici iuſſit · Legitur quoq;

⁋ quidam miles nomine quiriacus hūc iulianū
poſtea interfecit· De iſto juliano legitur q̄ adhuc
apud cōſtantinopolim de tumba ſua fetor intol-
lerabilis progredit̄· Si querat̄ quare fit feſtū
de cruce in q̄ xp̄s fuit dehoneſtatus ⁊ flagella
tus ⁊ non de azima in q̄ valde fuit honorat⁹· nec
eciā de alijs que ip̄e tetigit· Rn̄deri pt̄ q̄ laus et
hon or ſup azimam impenſus· tn̄ſitorius ⁊ mūda-
nus fuit· nec inde ſalus nr̄a prodijt· De q̄ curandū
non eſt· Preterea per alia que ipſe tetigit· non
leguntur miracula ⁊ ſanitates fieri· nec per illa
redempti ſumus· dehoneſtacio vero in cruce fa
cta noſtra redempcio fuit· dr̄ hodie introitus·
Nos autem· gala· ult· c· Et legit̄ ep̄la· Confido
de vobis in dn̄o· Gala· v· c· pro eo quod ibi dr̄·
Mihi autem abſit gl̄iari niſi in cruce dn̄i nr̄i ih̄u
xp̄i· Alie eccleſie dicunt· Hoc ſentite ad philip-
ij· Euangelium eſt· Simile eſt regnum celoꝝ the
ſauro abſcondito in agro· ⁊c̄· q̄ crux domini ad
litteram inuenta eſt in agro· vel aliter in agro eccl̄ie
inuenitur crux domini que dr̄ theſaurus· quia
emptum eſt per eam nobis regnum celoꝝ· qui
videt hunc theſauꝝ in eccleſia vadit et vendit
omnia que habet· i· omnes tranſitorias delecta
ciones ⁊ emit agꝝ iſtum vt fit de eccleſia· Alij di
cunt· Erat hō ex phariſeis· jo· iij· c· ⁊ eſt notan
dum q̄ feſtum crucis fit ſp̄ cum feſto martirum
q̄ crux ſignificat martirium· ⁊ ideo in feſtiuita
tibus ſancte crucis leguntur in quibuſdā eccl̄ijs
vj· lectiones de martiribus ⁊ officia omiſcentur
de ſigno crucis dictum eſt in prol̄e· v· partis·

De reuelacione ſancti Michaelis

Eccleſia facit feſtum de angelis· dupli
ci racione· Prima eſt· q̄ nob̄ miniſtrāt
omnes em̄ ſunt adminiſtratorij ſp̄ūs
id eſt in miniſterium miſſi· ꝓpter eos
qui hereditatem capiunt ſalutis· ſicut hētur in
ep̄la ad hebre· Secunda rō eſt· q̄ pugnant ꝓ
nobis ɔtra angelos malos· nec ꝑmittūt nos tē
ptari ſupra id quod poſſum⁹· De hac pugna dr̄
apoc· Factum eſt prelium in celo· hoc bellū erit
maxime tempore antexp̄i· et in morte martiꝝ
fuit et eciam ſemper eſt· et eiectus eſt draco· id
eſt diabolus de celo· i· de celeſtibus hoībus· ⁊
deiectus in corda maloꝝ hominum· hu⁹ aūt belli
pn̄ceps eſt beatiſſimus michahel· et ideo fit ei
feſtum· lꝫ fit de vltima hierarchia de inferiori
ſcꝫ ordine· Sunt em̄ nouem ordines angeloꝝ·
ꝓut tactum eſt in quarta p̄te ſub ti· de p̄facōe
qui q̄uis omnes mittant̄· q̄m vt premiſſum eſt·
ſunt adminiſtratorij ſp̄ūs· et in pſa· vj· habet̄· q̄
miſſus eſt ad eum vnus de ſeraphin· raro tn̄ mit
tuntur· Vnde daniel· Milia milium miniſtrabant
ei· et decies centena milia aſſiſtebant ei· Eoꝝ vo
qui mittuntur pn̄ceps eſt michael· q̄ fuit prin
ceps eccleſie iudeoꝝ vt hētur in daniele· Modo
vero eſt pn̄ceps eccleſie xp̄anoꝝ· In iudeis fuit
em̄ aliq̄n eccleſia que nunc eſt in xp̄ianis· Hoc
aūt feſtum quod eſt ɔmemoracio victorie ſancti
mihaelis inde originē ſumpſit· q̄ cū barbari
depopularent̄· apuliam· xp̄ani triduano ieiunio
indicto· ſancti mihaelis auxilium implorauerūt
perc⁹ viſibile patrocinium fuge terga dederūt
et xp̄iani victoriam habuerūt· Vocatur eciā feſtū
reuelacionis· q̄ in monte gargano reuelatus ē
vt ſequitur· Sane Mihael· Gabriel ⁊ Raphael
nomina perſonalia ſunt angeloꝝ· Alia vero ſūt
ordinum· vt dictum eſt in quarta parte ſub ti·
de prefacione· Sed cū hꝫ feſtum fit ɔīe omnium
angeloꝝ· quare ſpecialr̄ denominatur feſtum
ſancti mihaelis ⁊ non gabrielis vel raphaelis·
Rn̄deo· mihael eſt qui miſſus in egiptum fecit
illas famoſas plagas· qui diuiſit mare rubrum
qui eduxit populum per deſertum ⁊ duxit i ter
ram promiſſionis· ipſe eſt prepoſitus ꝑadiſi ⁊
cuſtos et eſt ſuſceptor animaꝝ ⁊ pn̄ceps eccl̄ie
et ideo magis eum venerari debemus· Secunda
racio eſt· q̄ ip̄emet fundauit eccl̄iam ⁊ ɔſecrauit
altare· Vnde dr̄· Stetit angelus iuxta araꝫ tem
pli· ⁊c̄· hoc fuit in monte gargano· poſtea vo
reuelauit hoc hominibus per ep̄m regionis il
lius· Tercia racio eſt· vt homines venerantes
angelos ꝑueniant ad ɔſorcium angeloꝝ· et ea
de cauſa in diebus dn̄icis ⁊ feſtiuis ſolennitati
bus nouem pſalmi· nouem lectiones et rn̄ſoria
cantantur vt per cantum iſtoꝝ ad ɔſorcium ꝑ-
ueniamus nouem ordinum angeloꝝ· q̄ꝝ ꝓpm
eſt deo cantare· Congaudendo aūt angelis dic̄
eccleſia i introitu· Benedicite dn̄m omnes an
geli eius· q̄ angeli laudant et nos ſimiliter de-
um laudare debemus· Vnde verſus ſequitur·
Benedic anima mea dominū· Ep̄la vero de apo
calipſi· i· c· ſumit̄· ſignificauit deus q̄ oportet
fieri cito· ⁊c̄· Sequit̄ ibi· joh̄· vij· eccl̄ijs· ꝑ ſep-
tem eccleſias vel per ſeptem ſp̄ūs· q̄ntum ad in
telligenciam q̄ ad hanc diem pertinet· vniuer-
ſitas angeloꝝ intelligit̄· per ſeptem enim dies
currit vita patris· Sequitur rn̄ſorium· Bn̄dici-
te· et verſus benedic· racione qua ſupra· Alla ē
in ɔſpectu angeloꝝ pſallā tibi· Hoc autē id
dicit eccleſia q̄ parati ſunt angeli deferre deo
oraciones noſtras· Sp̄ em̄ nobis aſtant et aſpi
ciunt nos ⁊ auſcultant· Vnde in canticis· q̄ habi
tas in ortis amici· i· angeli auſcultant te· Bene
iſtos ſcꝫ bonos ɔpaſſio illos ſcꝫ malos paſſio
ſcꝫ inuidie cogit· vt in nos ſemper aſpiciant· ſe
quitur euangelium· Acceſſerunt· ⁊c̄· math· xviij
c· in quo precipitur vitari ſcandalum puuloꝝ·
q̄ ibi fit mencio de angelis· Amen dico vobis·
quia angeli eoꝝ in celis ſp̄ vident faciem pr̄is
mei qui eſt in celis· Qd̄ vero parati ſunt defer-
re oraciones noſtras in offertorio oſtenditur·
Stetit angelus iuxta aram templi· ⁊c̄· apo· viij
c· et data ſunt ei incenſa multa· i· orōes incenſe
igne caritatis· et aſcendit fumus aromatū· id ē
oracio in ɔſpectu dei de manu angeli· In poſt-
ɔmunione vero placuit eccleſie ſicut prius bene
dicere· Vnde dr̄ in quibuſdam eccleſijs· Benedi
cite angeli dn̄o· ⁊c̄· Sane q̄ mihael legitur cū

dracone pugnaſſe·intelligit̃ allegorice· mich
ael id ē xp̄s· hiſtorice vo. q2 michaelis et an=
gelorū maior eius miſterio dyabol9 deſcribit̃
in eccleſia ꝓpter laicos eſſe depulſos· In h feſ=
ſto dicit̃ capitulū · Significauit· Et illd Bea
tus qui legit· Et illud io ·vij· que ſūt apoc· j· c·

De ſanctis geruaſio et ꝓthaſio

In feſto ſanctoꝝ· geruaſij et ꝓthaſij cantat̃ ex
inſtitucōe gregorij introitus Loquet̃ domin9
pacē in populo ſuo ex eo q tali die pax inter
romanū impatorē· et agiſulphū regē lōge
bardorū extitit reformata· quē regē celdonia
eius vxor xp̄ianiſſima cui gregorius librū dy
alogorū ſcripſit· ad fidem ouertit officia nāq3
ſanctoꝝ partim cōueniunt ipſis ſanctis ptim
his euentibus que in ipſoꝝ euenere diebus

De ſancto iohe baptiſta

Quia inter natos mulieꝝ non ſurrexit
maior iohe bap· merito eccleſia cele=
brat feſtū de illo· et facit ei feſtū du=
plex· ſcz natiuitatis· et decollacōnis
Natiuitatis ꝓpter quatuor· Primo ꝓpt hiſto=
riam· quoniam dicit dn̄s de eo p angelū· ſicut
in euangelio habet̃· et multi in natiuitate ei9
gaudebunt· quod etiā ꝓpter ſarracenos dictū
eſt· qui hoc feſtū celebrare dicunt̃· Scdo ꝓpt
allegoriam· et miſteriū quia per iohēz figura
tus ē ortus gracie· quā nobis attulit xp̄s ip̄m
em̄ iohes p̄ceſſit in annūciacione in natiuitate
in predicatōe· in paſſione· et in ad inferos de=
ſcenſione· Tercio quia ſicut beata vgo ſāctifi
cata fuit in vtero matris· ita et ipe· Quarto q2
ipe prim9 annūciauit gaudia eterna· et ideo di
citur lucifer· et turtur· Vnde in cant· vox tur=
turis audita ē in terra nr̄a· et job· xxxviij· c· Nū
quid duces luciferū i tempore ſuo· et eius nati=
uitas fuit p gabrielem nūciata· ideo aūt iohes
dict9 eſt lucifer· q2 obtulit nouum tps· et inde
ē· q in quibuſdā ecclijs habet miſſam in mane
q2 natiuitas fuit quaſi aurora· Natiuitas vero
xp̄i fuit quaſi ort9 ſolis · Vel ideo dicit̃ miſſa
i ortu diei q2 legit̃ in euāgelio luce· q ipe fuit
ſanctificat9· et ſpū ſancto replet9· i vtero ma=
tris· quare merito laudādus eſt eius creator in
exordio diei qui illum dignatus eſt honorare
in vtero mr̄is· Habet etiam aliā ꝓpriā miſſam
ſicut et alij ſācti que dicit̃ circa terciā vel p̄ma
miſſa ē d vigilia euangeliſte· vel alia dicit̃· q2
ipſe fuit martir et precurſor· Vnde illa miſſa ē
vni9 martiris· et ē introit9 · Iuſtus vt palma
florebit· De ipo nāq3 ꝓphetizauerūt yſaias et
hiere· Hieremias ipo vite actu· q2 fuit ei ſimil̃
Yſaias vt i epl̄a habet̃ hodierna· Audite iſule
et attēdite populi de lōge· yſa· xlix· c· Ibi etiā
ſequit̃· Vnde ſumit̃ introit9 · De ventre rc̄· Se
qtur· etiā ibi · Poſuit os meū vt gladiū acutū
Gladius acutus ē lingua p̄dicatoris· quoniā
abſcindit ſupflua· Sequit̃ poſuit me q̄ſi ſagit
tam electam· Sagitta electa· eſt predicator q̄
facit quod docet· Sagitta acuta fuit iohes cū
dixit· Genimina viperaꝝ quis docebit vos fu
gere ab ira ventā Reſponſoriū ē Priuſq̄3 te
formarem rc̄· hiere· i· c· et eſt de natiuitate ei9
Alleluia ē· Tu puer· luc̃· i· c· Et illd· Inter na
tos mr̄· math· xi· c· Euangelium ē Elizabet im=
pletum· luc̃· i· c· Dicit̃ aūt hac die capl̄m · Au
dite inſule· yſaie· xlix· c· Et illd Priuſq̄3 te for=
marē· hiere· i· c· Et illd reges videbūt yſa· xlix
capl̄o Porro i vigilia beati ioh· bap· ieiuna=
mus· quaſi ꝯpaciētes ei qui i deſerto ieiunauit
et aſperā vitā duxit· et vigilia ipa plenū ha=
buit officium· quia poſt iohis decollacōē xp̄s
crucifix9 fuit et agnū cōmedit · Fuit em̄ iohes
quaſi lapis angularis id ē vetus et nouū teſta
mentum coniungēs · Vnde tūc magis ſolēniza
mus ꝓpter miſteriū quā ꝓpter pſonam ipſam
et quoniā ipe fuit medius inter vtrūq3 teſta·
quia fuit finis veteris et iniciū noui teſta· Nā
et lex et ꝓphe vſq3 ad iohēz· vicē incluſiue Hic
ē q huius diei officium ptim de veteri· et par
tim ē de nouo teſta· In hac aūt die iohes euā=
geliſta obijt· ſed eius feſtum tranſlatū eſt ꝓut
ſub eius feſto dicet̃· Feſtum aūt decollacōnis
non ita ſolēnizat eccleſia· ſicut iſtd · ꝓut ibi di
cetur· Fuit ergo vt p̄miſſum eſt in vtero ſācti=
ficat9 ſicut et hieremias Vn̄ et de hiere· legit̃
hac die· quod ꝓbatur per illud qd dicit̃ i euā
gelio· Et repleta ē ſpūſancto elizabet · et exul
tauit in gaudio infans in vtero meo· Sed quo
genere ſanctificatōnis nō legimus Dicūt tam̄
quidam q ob omni peccato mūdatus eſt · S3
i gloſa ſuper illo loco· Tu vis a me baptizari
ego a te debeo baptizari· id ē ab originali pec
cato mūdari· dicit̃· q i pſona generalis homis
loquebat̃· Fuit tamē i peccato originali ꝯcep
tus· Similiter et beata vgo · de quo et quare
eius natiuitas celebret̃· ſub purificatōe dictum
ē · Paulus hiſtoriograph9 romane eccl̄ie dia
conus caſſieñ· monachus· quadā die cū vellē
paſcalē cereū ꝯſecrare rauce facte ſūt fauces
eius· cum pri9 vocales eſſent· vt ergo vox ſibi
reſtitueret̃· cōpoſuit in honorē beati iohānis
ymnū· Vt queant laxis· in cuius p̄ncipio petit
vocis reſtitucionē quā obtinuit ſicut et merito
ſācti iohis reſtaurata eſt zacharie· In hoc fe
ſto nō cantat̃ frequenter all̃a· ſicut in feſtiuita
tibus petri et pauli et alioꝝ· in quoꝝ vltimis
nocturnis pſonatur · Racio ē quia ipſe figurat
legem· et quia natale huius fuit ante xp̄i reſur
rectionem· et ante gaudiū· Quidam tam̄ faciūt
officium ſine all̃a· in inicio noctis· ꝓpter figurā
legis et poſtea iterāt officium cū all̃a i medio
noctis termināntes illud in principio lucis· i me
moriam antique obſeruacōnis · De qua et q̄re
in hoc feſto nocturni cantātur in inicio noctis
dictū ē in quinta pte ſub titulo de nocturnis
Nota q ātiquit9 ſolebat vna quadrageſima ce
lebrari añ hoc feſtū et alia ante natale domini
Sed poſtea ꝓpter fragilitatē hoim redactum

fuit ad tres ſeptimanas añ natale ⁊ tres ante
hoc feſtum· Vnde ꝓhibitū eſt in decretis· ne
in illis tribus ſeptimanis nupcie fiant ℞ꝫ et
hoc abolitum eſt· prout dictum eſt in ṗma par
te ſub titulo de ſacramentis Fiunt autem tria
ſpecialia in hoc feſto· In vigilia nanqꝫ ī quibuſ
dam partibus ex antiqua obſeruacōe colligūt
hoīes et pueri oſſa et quedā alia immunda· et ī
ſimul cremant vt exinde fumus in aerē ꝓducat̄
Ferunt etiā brandes ſiue fauces· et cūꝫ illis cir=
cueunt arua· Terciū eſt· qꝛ rotam voluūt· quī
immūda cremant· et fumū in altū ꝓduci faciūt
habēt hoc a gentilibꝰ· Antiquitus eñ dracones
hoc tempore ad libidinē ꝓpter calorē excitati
volando per aerē frequēter in puteos et fōtes
ſpermatizabāt ex quo inficiebant̄ aque· et tūc
erat annus letalis ex aeris et aquaꝝ corrupcio
ne· quia quicūqꝫ inde bibebant moriebāt̄· aut
grauem morbum paciebant̄ qđ attēdētes pħi
iuſſerūt ignē frequenē et paſſim circa puteos
et fontes fieri· et inmunda ⁊ quecunqꝫ inmūdū
redderēt fumū ibi cremari Nanqꝫ ꝑ talē fumū
ſciebant poſſe fugari dracones· ⁊ quia talia hoc
tempore maxime fiebant ideo hoc adhuc ab ali
quibꝰ obſeruat̄· Sūt enim dracones animalia
Vñ in pš· Laudate dominū de terra dracones
non trachones· i· meatꝰ terre· ꝓut quidā dixe
runt· animalia in aere volant in aquis natāt ꝑ
terram ambulant· nil inmūdū ſuſtinent ⁊ fugi
unt ꝓpter fumū olifeꝝ ſicut elephātes ꝓpter
grinitū ſuū· Eſt etiā alia racio quare oſſa ani
maliū comburūt̄· vicꝫ in memoriā· ꝙ oſſa ioħ·
bap· a gētilibus in ciuitate ſebaſte obuſta fue
runt· Vel poteſt hoc referri ad nouū teſtamē
tum· Abiciunt eñ pueri vetera et oburunt· ad
ſignificandū ꝙ adueniente noua lege vetꝰ te=
ſtamētū debet ceſſare· Dictū ē enim· Vetuſtiſ
ſima veterum ne comedetis· et nouis ſuperuenīē
tibꝫ vetera ꝓicietis· Ferūt quoqꝫ brandes ſeu
faces ardentes· et fiunt ignes q̄ ſignificāt ſan
ctum ioħem qui fuit lumen et lucerna ardēs· ṗ
cedens ⁊ ṗcurſor vere lucis· que illuminat om
nem hominē venientē in hūc mundū Vnde di
citur· Eſt lucerna ardēs et lucēs ante dominū
qui viam dño ṗparauit in heremo· Rota in qui
buſdā locis voluit̄ ad ſignificandū ꝙ ſicut ſol
ad alciora ſui circuli peruenit· nec alcius pōt ꝓ=
gredi ſed tūc ſol deſcēdit in circulo· ſic ⁊ fama
ioħis q̄ putabat̄ xp̄s deſcendit· ſcđꝫ qđ ipſe te
ſtimonium ꝑhibet dicēs· Me optet minui· illū
autē creſcere· quod dicunt quidā dictū eſſe· eo
ꝙ tūc dies incipiant minui· ⁊ in natiuitate xp̄i
creſcere· Sed quia añ feſtū ſancti ioħis decre
ſcunt· et añ natale domini creſcunt· intelligēđ
eſt de natiuitate in mr̄e· quando ſcꝫ conceptus
eſt vterqꝫ· quoniā ioħ· cōceptꝰ fuit de creſcē
tibus diebus vt ī ſeptembri· et xp̄s in creſcen=
tibꝰ ut in aprili· vel de morte vtriuſqꝫ· qr̄ā cor
pus xp̄i exaltatum eſt in cruce· corpus iohan=
nis capite minoratum

¶ De ſanctis petro et paulo apl̄orum·

De petro et paulo· queſtio eſt· Vtrū
eadem die paſſi ſint· Nam heinricꝰ ſo
litarius velle videt̄· ꝙ eadē die ãno
reuoluto paulus paſſus ſit· Sed pela
gius· ⁊ nicolaꝰ pape· et ambroſius· et alij ſan=
cti patres volunt ꝙ eadē die· ⁊ eadē etiā hora
ſub nerone imꝑatore vicꝫ ãno· xiiij· imperij eiꝰ
alioquin falſe eſſent hiſtorie de illis ſcripte· Sꝫ
tamen in diuerſis locis· licꝫ in vrbe ⁊ diuerſas
penas paſſi ſint· quia petrus in vrbe crucifixꝰ
ē· Paulus vero quia ſicut legit̄ in actibꝰ apo=
ſtoloꝝ· ciuis romanus erat· ꝗuis nacione tar=
cenſis eſſet ex̄ muros vrbis decollatus· que pe
na honeſtior videbat̄· et de ipſo lac ꝓ ſāguie
legitur profluxiſſe· Veꝝ ꝓcedente tempore·
cum ↄſtātinus imꝑator in honorē vtriuſqꝫ ec
cleſias conſtruxiſſet et romanꝰ pontifex vellꝫ
eoꝝ corꝑa ſeperare· ⁊ dubitaret̄ que cuiꝰ oſſa
forent diuinitus reſponſū eſt· maiora oſſa ſūt
ṗdicatoris· minora piſcatoris ⁊ ſic ab inuicē ſe
perata ſūt ī ꝓprijs eccleſijs collocata· Poſtmo
dum vo ſilueſter papa volēs eccleſias ipas ↄ
ſecrare· tam parua quā magna oſſa equa lāce
cum ſumma reuerencia ponderauit· ⁊ vnā me=
dietatem in vna eccleſia ⁊ aliam in alia colloca
uit· Vnde quidā faciunt feſtum đ hac diuiſiōe
oſſium· ī nonis uel· viij· ydus iulij· quia die tali
facta fuit· Alij illđ faciūt· xv· vl· xvj· die eiuſđ
mēſis· Alij vo dicūt ꝙ feſtū diuiſiōis petri et
pauli quod celebrat̄ die illa· fit ꝓpter illā diui
ſionē· que facta eſt ī hieruſalē· poſt duodecim
annos· quādo ſeperati ſunt ad ṗdicandū gēti
bus in quo feſto cantant illā magnā ſequēciā
Celi enarrant glām· Et euāgeliū aſcenſionis
Recumbentibus ⁊c̄· incipiētes ibi in fine· Dñs
quidē ihūs poſtꝗ̄ ⁊c̄· Licet autem eoꝝ feſta
eadem die celebranda cōcurrant· Beatꝰ tamē
gregoriꝰ inſtituit· vt tātū officiū beati petri
ipo die celebraretur· Tum quia tali die eccl̄ia
beati petri fuit dedicata· Tum quia ipe prior
fuit conuerſiōe· Tum quia fuit maior digītate
quoniā romane eccleſie tenuerat primatū· Et
dicitur ī miſſa introitus· Nūc ſcio· actuū· xij· c·
et· Collecta cōmunis vtriqꝫ· Deꝰ q̄ hodiernā
diem· quare nō fit ↄmemoracio đ beato paulo
Epl̄a· Miſit herodes· que eſt ibidē· All̄a· Tu
es petrus· math· xvj· c· Euāgeliū· Venit ihūs
in partes qđ eſt ibidem vbi dicit̄· Quem dicūt
homines eſſe filiū hominis· Sꝫ ſcđꝫ hieronimū
in hebreo· dicit̄ filiū ade Per horas vo di=
citur capitlm· Miſit herodes rex manꝰ· act̄· xij
capl̄o· Et illud angelus domini· Et illđ· Et pe
trus ad ſe reuerſus que ſunt ibidē Sequēti
vero die fit feſtum de beato paulo· Et dicit̄ ī
miſſa introitus Scio cui· ij· ad thimoth· ij· c· ⁊
Collecta· Deus q̄ multitudinē· Graduale· Qui
operatus eſt petro· gal̄· i· c· Verſus ē· Gracia
dei· i· corinthe· xv· c· Epl̄a· Notū vobis facio
gal̄· i· c· All̄a· Tu es vas· act̄· ix· c· Euangeliū

Dixit ſymon petr9 math·xix·c· In alijs eccliis
dicitur· Hoc eſt p̄ceptum·iohis·xv·c Comu-
nio· Amen dico vobis math·xix·c· Item in no-
cturnali officio beati pauli qdā verſiculi p̄mit
tuntur anthiphonis laudū vt dictū ē in ſexta
pte ſub trinitate· Et dicitur caplm Donū cer
tamen·ij·ad thimo·iiij·c· In octauis vero apo
ſtolorū dicit̄ illud· Confitebor tibi domie rex
ecc̄·vlt̄· Verū in vigilia dicit̄ introitus· Dicit
dñs·ioh·vlt̄·c· Et eplā· Petrus et iohes act̄·
iij·c· Euāgeliū· Dixit ihs ſymoni petro·iohis
vltimo·c· habet aūt hoc feſtuz tria·ſcz ieiuniū
ſolēnitatē·et octauam· Ieiuniū qz ſi velimus
conregnare oportet nos et cōpati In die feſti·
de eorū glorificatōe gaudemus· In octaua de
eoruz futura beatitudine in corpe et anima iaz
certi letamur·et eterne glorificatōis meritūz
expectam9· De hac octaua dictū eſt i fine ꝓhe
mij huius ptis· Et nota q̄ leo papa ſcōs orans
pro neopolitanis ciuib3 in mari cū ſarracenis
pugnātib9 fecit illā collectā· De9 cui9 dextra
beatum petrum ꝛc· Perfectis vero p eū muris
ciuitatis·leo mane imponēs ſeras portis orās
fecit illam collectā· Deus qui beato petro col
latis clauibus ꝛc·

De maria magdalena

In feſto magdalene dicit̄ epiſtola· Mulierē for
tem quis inueniet· que eſt in pabolis vltimo
·c·et Euangeliū rogabat ihesū·luce·vij·c·

De ſeptem fratribus

Circa feſtum fratrū notandū eſt tres
fuiſſe matres·quarum quelib3 ſeptē
fratres habuit filios·et poſt paſſio
nes eorū paſſe fūt·vicz mater macha
beorum cuius nomē ignoratur et felicitas ma
ter iſtorū ſeptem fratrum·et ſymphoriana ſa-
piens mulier que ſancta fuit

De feſto ſancti iacobi apoſtoli·

Iacobus maior filius zebedei·frater iohis euā
geliſte miſſus eſt ad p̄dicandū hyſpanis ſ3 cū
non poſſet niſi vnū p̄ncipē ibi conuertere·re
dijt hieroſolimis ſed tādē ab herode decollat9
et in hyſpaniā reportatus·quos viuus cōuer
tere nequiuit·mortu9 diuino miraculo ɔuertit
Fit autē eius feſtū·viij·kalende·aug9·ꝓ eo
q̄ tali die fuit apud cōpoſtellam tranſlat9 nō
q̄ tūc obierit·qz occiſus ē ab herode i diebus
azimorum·vicz·viij·kalende aprilis·in annun
ciacione dñi ſcil3 circa paſca·vt legitur in eplā
hui9 diei· Miſit herodes ꝛc·et ita tūc propter
dies ipos feſtū non habuit· In kalende vo ia
nuarij fuit ſepultus·quia ab auguſto vſq3 tūc
ſepulchri eius fabrica fuit ꝓtelata Vel ideo fit
viij·kalēde auguſti·hoc feſtuz quoniā hac die
dedicata eſt ſibi eccleſia i compoſtella· Quare
dictus ſit maior·dictū eſt ſub feſto aploꝝ phi
lippi et iacobi· Hoc autē feſtū non hab3 vigi
liaz vel ieiuniū·ꝓut dictuz eſt in ſexta pte ſub
quarta feria tercie ebdomade aduēt9· Hac die
dicunt quedā eccleſie eplām· Iā nō eſtis eph·
·ij·c· Allā· Benedictā9 de9 et pater·eph·p̄mo
Et euangelium· Acceſſit ad ihm mathei·xx·c·

De ſeptem dormientibus·

Nunc de feſto ſeptē dormienciū dicē
dum eſt· Sex eorū potentes fuerunt
in epheſo tpe quo decius ceſar perſe
cutus eſt eccleſiaz dei· qui quamcito
audierunt p̄ſecutōnem fugerūt in montē ꝛ la
tuerūt in ſpelunca quadā·et ſecū magnam pe-
cuniaz portauerūt·ſed parum cibi·quorū nōia
fūt maximian9·marcus·marcian9·dioniſius
iohānes ſerapion et conſtantin9· Hij cū eſſent
in ſpelūca·prima die cōmederūt quicqd habu
erūt cōmeſtioni aptum·et dixerūt ſeruiēti ſuo
Cras emas nobis cibos·qz paruz hodie cōme
dim9·et poſtea dormierūt· Tandē deci9 que
ſiuit eos·nam audiuit eos eſſe xp̄ianos·ſ3 dictū
eſt ſibi eos aufugiſſe in alias regiōes·vel i mō
te latuiſſe·quod audiēs fecit oſtia ſpelūce lapi
dib9 obſtrui·poſt multū vo tpis·vicz circit̄
tricentos annos·quidam voluit ſtabulū cōtra
ſpeluncā facere·et fecit magnū ignē·i quo ſo-
luti fūt lapides qui erāt in oſtio ſpelūce·ꝛ ſta
tim in ſpelunca refulſit ſplendor ignis ꝛ euigi
lati fūt ſeptem dormientes·ꝛ ſex qui potentes
erāt dixerūt ſeptimo qui erat ſeru9 eorū· Dies
eſt vade nobis emere cibos· Putabāt eñ ſe p
vnam noctem tm̄ dormiuiſſe· Iuit ergo ille ad
ciuitatē·et venit ad macellā·mirat9 vltra mo
dum quia cruces videbat p vicos ꝛ i triuijs et
in q̄drunijs· Cumq3 carnes emēs·obtuliſſ3 mo
netam quā habebat·non cognouerūt eā carni
fices et dixerūt· Vnde habes iſtos nummos q̄
ait ex meo ꝓprio labore· Et illi· Vñ es tu·qui
ait de patria iſta Tunc illi qui fūt parētes tui
ille ait iſti et iſti·ꝛ nō cognouerunt carnifices
aliquos eorū·quos ipe nomiabat· A lōgo eñ
tpe eorum nomina cuz alijs erant ſepulta· Itez
illi dixerūt ſub q̄ impatore fuit illa moneta·ait
ille·ſub decio· Tunc illi āmirati fūt Tū ꝓpter
monetā· Tū ꝓpt̄ ea q̄ referebat·eſtimātes eū
inſanū eſſe·ligauerūt eū·et duxerūt eum añ pō-
tificē ciuitatis·cui diligenter inquirēti·q̄s ille
eēt ꝛ vnde·et vbi hanc inueniſſet monetam ꝛ
de alijs que ipe retulerat carnificib9 oīa ꝓut
ɔtigerāt reuelauit·tunc ep̄us veniens cū vni
uerſo populo ciuitatis ad ſpeluncā inuenit eos
ſex q̄ ibi remanſerant iterū dormiētes et euigi
latos ſecuz in ciuitatē adduxit·et ſingula ſciſſi
tat9 ab eis inuētuz ē eos in ſpelunca fuiſſe per
annos fere trecētos· Preterea inuēte fūt plūs
hee tabule in ipa ſpelūca·quas illi impoſuerāt
ibi qui mādato decij obturauerunt os ſpelūce
imperatores erāt tunc·honorius ꝛ archadi9
qui cum prius dubitarent de reſurrectōe·hoc
viſo firmius crediderunt· Fuerunt aūt cuz ep̄o
p̄dicti ſeptē iuuenes p aliquos dies·ꝛ poſtea
mortui fūt libera morte·vnde dicti fūt marti-
res·qz tamdiu in ſpelunca remanſerunt·

De feſto vincula petri

FEſtum beati petri ad vincula·taliter
ſecundū bedam inſtitutū fuit·Theo=
ſobia vxor theodoſij·ij·imperatoris
hieroſolimā pficiſcens·vidit in al=
lexandria feſtū celebrari·i kalēde auguſti·ad
honorē ceſaris auguſti·de triumpho habito de
cleopatra regina egipti et marco antonio viro
eius·vñ vehemēter doluit·q damnato et gē=
tili tantus honor exhiberet̃·Veniēs aūt hiero
ſolimā·cathenas quib9 petr9 ſub herode fuit
alligat9 acquiſiuit·et romā rediēs eas aplico
pſentauit·qui alias cathenas qb9 ſub nerone
fuerat alligatus·apportari pcepit q̄ ſe tāgen=
tes vſqȝ adeo ſunt miraculoſe coniūcte·ac ſi ſp
fuiſſent eedē·Theodoſius igit̃ ad honorez bti
petri eccliam edificauit et ibi cathenas ipoſuit
que dedicata eſt in kalende auguſti·vt ſolēni
tas piſcatoris obfuſcaret ſolēnitatem impato
ris et cathena petri extiguēt torquē auguſti
Scda cauſa inſtitucōis hui9 feſti eſt propter
memoriam liberacōnis beati petri per angelū
facte a carcere·ſiue a vinculis·put in eplā legi
tur·hodierna·et ſcdȝ hoc videt̃ q deberet vo
cari ꝟ feſtum a vinculis·Tercia cā eſt·qr cum
quirinus tribunus filiā haberet gutturoſā·
illa ad mādatū ſancti allexādri pape·q̄ ſextus
fuit a bto petro·q̄ſiuit bogas·ſiue vincula·q̄=
bus beat9 petr9 fuit inuinculat9·quib9 oſcu=
latis·liberata ē et quirin9 cum ſua familia bap
tizatus eſt·Tūc dict9 allexander papa hoc fe
ſtum in kalende aug·celebrādum inſtituit·et i
honorem beati petri·eccleſiā in vrbe fabricauit
vbi vincula ipſa repoſuit·et ad vincula nomia
uit·in qua feſtiuitate ꝑplus illic ipſa vincula ho
die oſculat̃·Quarta cauſa poteſt eſſe qr domi=
n9 petrum a vinculis miraculoſe abſoluit·et ei
dem ligandi atqȝ ſoluendi poteſtatē dedit Nos
aūt vinculis peccatorꝝ ligati tenemur et ab=
ſolui indigemus·ideo igit̃ in ſolēnitate ipſa q̄
dicitur a vincula ipm honoram9 vt ſicut ipe a
vinculis abſolui pmeruit·et abſoluēdi pote=
ſtatem accepit a domino·ſic et ipſe nos a pec
catorꝝ nexibus abſolui obtineat·Hac die dicit̃
eplā·Miſit herodeſ·act·xij·c·Euangeliū·Ve=
nit ihūs in partes mathei·xvj·c·

De feſto machabeorum

MAchabei iſti·ſunt illi ꝟ quibȝ fuit iu=
das machabeus·de quib9 i·ij·mach
abeorum·Et cum eccleſia occidētal
nullius alteri9 ſācti veteris teſtamē
ti feſtū celebret·put dictū ē in phemio hui9
partis·iſtorꝝ tamē et innocenciū feſtū recolit
Iſtorꝝ qdez ꝑpter quatuor·Primo quia paſſi
ſunt ꝑpter legis obſeruacionem·quia videlicȝ
carnes porcinas contra legem cōmedere nolu
erūt·Scdo ꝑpter martirij pꝛogatiuā·prout
legitur in hiſtoria ſcolaſtica·Quia eñ inaudi
ta ſupplicia ſup ſāctos veteris teſtamēti ptule=
rūt ideo in ꝟ puilegiati ſūt ut eorꝝ paſſio cele
bret̃·Tercio quia ipſi fuerunt·ſeptem frēs et
numerus ſeptenarius eſt numer9 vniuerſitatiſ
Vnde in eis ſignificant̃ oēs martires veteriſ
teſtamenti celebritate digni·et oībus illis
i iſtis reuerēcia exhibet̃·Quarto quia ipi oſtē
dunt̃ in exemplū martiribus noui teſtamēti vt
ſicut illi p legis moſaice obſeruacōe paſſi ſūt
ita et nos maxime ſi neceſſe fuerit·parati ſum9
p euangelica·et ſecundū ꝟ magis celebrat̃ ꝟ
feſtum ꝑpter ſignificatū·quā ꝑpter ſignificās
Quidam vero dixerunt q iſti machabei·ſūt il=
li ſeptem fratres qui fuerunt filij felicitatis

De inuencione ſancti ſtephani

BEati ſtephani pthomartiriſ inuēcio
facta fuit die illa qua celebratur eius
paſſio·Et paſſus eſt i die illa q̄ eius
inuencio celebrat̃·ſcȝ in auguſto·Sȝ
feſta p eccliā quatuor de cauſis tranſlata ſūt
Primo quia cum beatus ſtephan9 fuit ptho=
martir·et martiriū ſanctorꝝ ſit eorum natale in
celis·merito ſtatim poſt natale dñi natale p=
thomartiris ſtephani celebrat̃·Scdo ꝑpter
dignitatez·dignius nanqȝ eſt feſtū quod ē de
morte quā aliud·et ideo opetēter tanq̄ digni
us ſtatim poſt natiuitatē collocatū eſt·Tercō
quia officiuȝ paſſionis eius ɔcordat officio na
talis dñi·Vñ illud·Heri nat9 ē xpus in terris
vt hodie ſtephanus naſceretur i celis Quarto
quia in eius inuencōe maxima multitudo hoim
venit qui vidētes miracula plima q̄ fecit deus
i illius inuencōe maiori cultu diem illū celebra
uerūt annuatim·q̄ etiā diem mortis illi9·Sta
tuerunt ergo ſancti patres·vt feſtuȝ paſſioniſ
eius transferet̃ ad hanc diez inuencionis·et ad
feſtuȝ inuencōnis·feſtū paſſionis quia feſtum
paſſionis maiori cultu dignū eſt vt ꝑplus hūc
diem qui natale domini ſequit̃·feruenciori cul
tu celebret·quā diem eiuſdē feſti in auguſto·
Alia etiam rō reddet̃ ſub ipſo feſto

De transfiguracione domini·

SEquitur de feſto trāſfiguracōis do
mini·qd eſt in die feſti beati ſixti nō
quia tali die transfiguracio facta ſit
ſed quia tunc ab aplis qui ſecum fue=
runt in monte·fuit manifeſtata et publicata et
pdicata·Preceperat eñ ne alicui dicerent·do
nec a mortuis reſurrexiſſȝ illi at vſqȝ ad hanc
diē ſemp ꝟ tacuerūt trāſfiguratōem enim con
ſtat factū fuiſſe circa pricipiū veris·eo ſcȝ die
quo dicitur euangeliū de trāſfiguracōe·ſcȝ ſe=
cūda ebdomada quadrageſime Et nota q in
quibuſdaȝ locis hac die conficit̃ ſanguis criſti
de nouo vino·ſi inueniri poſſit aut ſaltē aliquā
tulum de matura vua in calice eliquat̃ Benedi
cuntur etiā racemi·ex quib9 ꝑplus cōmunicat·
et ē racio hec·In die enim cene dixit ihs diſci
pulis·Amen dico vobis·Ammodo nō bibā de
hoc genimine vitis·donec bibam illd nouū in
regno patris mei·qr ergo q dixit nouū·et etiā
trāſfiguracio ptinet ad illā glorioſā inouacio
nem q̄ xpc habuit poſt reſurrectionē et quaȝ

fideles poſt reſurrectionem ſunt habituri ideo
in hoc feſto ſanguis xp̄i ex nouo vino oficit̄.
et ꝓpter hoc etiam hac die noue vue bn̄dicunt̄
Lucianus papa ſtatuit. ut prime fruges ⁊ fa-
be ſuper altare benedicantur

¶ De feſto ſancti laurencij

Beatus laurencius . quia poſt beatū
ſtephanū int̄ alios martires prima
tū obtinet vigiliā habꝫ. nō qꝛ maio
rem penaꝫ ſuſtinuerit. quaꝫ alij. Naꝫ
multi tantaꝫ penā ſuſtinuerunt ſicut beat9 vin
cencius. et beat9 georius . et alij quidā. ſꝫ ꝓpt̄
officiū p̄dicatōis et ꝓpter martirij locuꝫ. qꝛ
rome. et ꝓpter bonā āministracionē thezauro
rū eccleſie. Vn̄ incipit introit9 i vigilia ipſius
Diſperſit dedit pauperibus. In die vͦo habet
ꝓpriuꝫ officiū vicꝫ. Cōfeſſio et pulchritudo ⁊c̄
et ħ ideo dicitur. quia ꝓpter cōfeſſionem fidei
fuit aſſatus. et exaltat9. et apparuit eius ſancti
tas cū non timuerit ſic tormētari ꝓ xp̄o. Quia
vͦo ip̄e in tormentis poſitus iubilabat. ac dn̄o
laudes cātabat ideo ſequit̄ verſus. Cātate do
mino canticū nouum. In collecta vero illa. Da
nobis queſum9 dn̄e ⁊c̄. orat eccl̄ia ſe ſic libera
ri p dominū ab igne vicioꝝ. et ip̄a vicia in ſe
extingui. ſicut beat9 laurēcius fuit liberat9 ab
igne tormentorū. Vnde ipſe dicebat tyranno
Diſce miſer. quāta eſt virtus dn̄i. Iſtā carbones
iſti nō dolorem. ſed refrigeriū michi preſtant
In epl̄a vͦo. Qui parce ⁊c̄. ij. corinth. ix. c. agi
tur de largitate elemoſinaꝝ faciēda paupib9
qδ preceptū ſtrēnue impleuit beat9 laurēci9
qui thezauros eccleſie dedit paupib9. ⁊ vt eū
i ħ imitenī. dicit̄. Iuſticia ei9 manet in ſeculuꝫ
ſeculi. Reſponſorium de paſſione eius eſt. eo
ꝙ igne ꝓbat9 fuit. ſicut auꝝ in fornace ꝓba
tur et ħ eſt ꝙ dicit. Probaſti cor meum. et viſi
taſti nocte. quia ad literaꝫ de nocte fuit aſſat9
et a domino viſibiliter viſitat9 ⁊ ideo dicebat
Mea nox obſcuꝝ nō habet ſed om̄ia in luce cla
reſcunt. Verſus ē. Igne me examinaſti. et non
ē inuenta in me iniquitas id eſt inequalitaſ qꝛ
ſemper et perfecte i fide conſtans fuit. Vel nō
fuit inuēta in eo iniquitas ſcꝫ peccati Alla̅ eſt
de nobili miniſterio eius. Et quia erat p̄cipuus
miniſter. ideo i virtute dn̄i p̄cipue opabat̄. Le
uita inquit laurēcius bonū opus operat9 eſt.
ꝗ per ſignū crucis cecos illuminauit. Leuita. i.
aſſumpt9. vel offerens. quia ad literā aſſump
tus fuit ad miniſteriū diuinum. Vn̄ legit̄ ip̄m
dixiſſe bt̄o ſixto. Quo ꝓgrederis ſine filio pat̄
nunquid degenerē me probaſti expire vtrum
ydoneū miniſtꝝ elegeris. cui cōmiſiſti domini
ci ſanguinis cōſecrationē. Item fuit leuita id ē
ſeip̄m offerens. Vnde ip̄e in tormētis poſitus
dicebat. Ego me obtuli hoſtiā deo i odorē ſua
uitatis. et ideo de eo i nocturnali officio cātat
eccleſia. Meruit eſſe hoſtia beat9 laurēci9 quī
dum aſſaret̄. dn̄m nō negauit. et ideo inuentus
eſt ſacrificiū laudis. Et quia deus laudād9 eſt

de tāta paciēcia ꝯceſſa martiri. ideo p̄dicta ſub
alla̅ cātant̄. In euangelio vͦo. Niſi granū fru-
menti. qδ eſt ioh. xij. agit dn̄s δ miniſtris ſuis.
et de p̄mio ipoꝝ. dicens primo de ope ipſoꝝ.
Qui michi miniſtrat. me ſequat̄. et poſt δ pri
mo adiūgit dicēs Et vbi ſū ego illic ⁊ miniſter
me9 erit. Si quis michi miniſtrauerit honori
ficabit eū pr̄ meus ⁊c̄. Cum igit̄ int̄ miniſtros
p̄cipu9 fuit beatus laurencius. ideo iſtud euā
geliū in eius feſtiuitate cantat̄. Sed qꝛ priui-
legiatum miniſteriuꝫ eſt predicacio et ꝯfeſſio
nominis dn̄i coraꝫ regib9 et principib9. ideo
ſequit̄ offertoriū. Confeſſio ⁊ pulchritudo ⁊c̄
In poſtcōmunione qꝫ agit̄. de miniſtris et me
rito ipſorum. Qui michi miniſtrat ⁊c̄. Ad hoſ-
ras &c̄ capſum. Qui parce. ij. corinth. ix. c. Et
nota. ꝙ iſte ſanct9 ꝓpter tres p̄rogatiuas ſup̄
in principio poſitas in tribus priuilegiatus ē
Primo quoniaꝫ ip̄e ſolus inter martires habꝫ
ieiuniū inſtitucionis. Scδo in octauis. quoniā
iſte tātū et beat9 ſtephanus octauas hn̄t int̄
martires. ſicut beatus martin9 inter ꝯfeſſoreſ
De hac octaua dictū ē i fine ꝓhemij hui9 par-
tis. Tercio i regreſſib9 antiphonaꝝ. In ħ em̄
feſto. quidā verſiculi p̄mittunt̄ antiphonis vt
dictū eſt in vi. pte ſub dn̄ica δ trinitate. Bea
tus laurenci9 fuit archidiacon9 rome poſtquē
nullus dicit̄ archidyaconus ibi fuiſſe

¶ De aſſumpcione beate marie virginis

Ieronimus dicit. quomodo bt̄a maria
aſſumpta fuerit. ſiue i corpe ſiue ext̄
corp9 neſcio deus ſcit. Auguſtinus
vero dicit. ꝙ in corpe veritas tamē ē
ꝙ p̄mo aſſumpta eſt i anima. vtꝝ vero corp9
in terra remanſerit incertū habetur ⁊ meli9 ē
pie dubitare. quā aliquid circa ħ temere diffi
nire. pie tn̄ credendū eſt eā total̄r fuiſſe aſſum
ptam Veꝝ q̄daꝫ religioſiſſima mulier elizabet
nomine de ptib9 ſaxonie. aſſeruit ſibi reuelatū
fuiſſe. ꝙ poſt q̄dragīnta dies poſt aſſumpcio-
nem anime aſſumptū fuit corp9. et inde cōpo-
ſuit quendā tractatū. qui tamē non eſt autētis-
cus. Refert ephirius. ꝙ beata virgo. qn̄ xp̄m
cōcepit erat annoꝝ. xiiij. et in. xv. ipſuꝫ pepit
et cū eo manſit annis. xxxiij. et poſt mortē xp̄i
ſupuixit annis. xxiiij. Et ſecūdū hoc tp̄e obit9
ſui. erat ānorum. lxxij. Probabili9 vt videtur
dicūt alij quia duodeciꝫ annis filio ſupuixit et
ſic ſexagenaria ē aſſumpta. cuꝫ apoſtoli totidē
ānis predicauerīt in iudea. et circa ptes illas
In hoc feſto dicunt̄ quedaꝫ que in eccl̄iaꝝ de
dicacionib9 dicūt̄. quia ad eam ptinent. Cāta
tur etiā de libro canticoꝝ ſcꝫ. Oſculet̄ me oſcu
lo ⁊c̄. Nā̄ enim antiphone. ⁊ lectiones inde ſu
muntur. qui liber eſt δ amoribus. quia i carne
manens maioreꝫ habuit dilectionē. quā aliqua
creatura in carne viuens excepto criſto. ⁊ ideo
ꝓpter excellentē caritateꝫ quā habuit i terris
meruit aſcendere ſuper angelos. In carne em̄
p̄ter carnē viuere. nō terrena. ſed celeſtis vita

eſt· Et competit hoc feſtuʒ eſtiuo tp̄e· quia p̄
calore ignis caritas aſcendit · Rurſus legit̄ ·ꝛ
cantatur de cātico amoris·eo ꝙ beata v̄go fi
guram tenet eccleſie ſicut em̄ ipſa mater eſt et
virgo et ſponſa· ſic et eccleſia mater ſanctoruʒ
nomen tenet v̄ginitatis et ſponſe· Virginita=
tis inquā mentis ꝛ fidei·que p̄ualet v̄ginitati
carnis· ſponſe quia ipſa eſt ſpōſa criſti · Vnde
ap̄lus· deſpōdi vos vni viro virgineʒ caſtam
exhibere xp̄o· Eſt aūt vt dicunt quidaʒ cantici
legēda medietas· vſqʒ ad octauas· Alia v̄o me
dietas· vſqʒ ad natiuitatē eiuſdē v̄ginis reſer
uetur· hinc ergo ꝯgrue accedit· ꝙ circa feſtū
iſtud libri ſalomonis legant̄· Et p̄mittūtur·
antiphonis q̄daʒ verſiculi · vt dictuʒ ē in ſexta
p̄te ſub dominica ꝯ trinitate In calcedoneñ·
cōcilio quod beatus leo papa celebrauit·ſtatu
tum fuit vt virgo maria· mater dei appellaret̄
Alij tamē dicunt· ꝙ in epheſino iuſſu celeſtini
pape·primo celebrato· Itē nota· ꝙ ille ſermo
hieroni· Cogitis me · o paula et euſtachie · q̄
a quibuſdā in h̄ feſto in ecc̄ia legit̄· nō debet
legi niſi in refectorio·vel cap̄lo· quia ad h̄ fa=
ctus fuit· Dicit̄ autē ad horas cap̄lum · In om
nibus requiē ecc̄·xxiiij ·c· In vigilia aſſumcōis
dicit̄ ep̄la· Ab inicio ·ecc̄· xxiiij · Alie eccleſie di
cunt Ego quaſi ·que eſt ibidē· Euangeliū eſt ·
Exurgens maria· luce ·i·c· Alie ecc̄ie dicūt Lo
quente iheſu·xi·c· Offertoriū· Oracio mea mū
da iob·xvi·c· Ceterꝫ ī miſſa diei legit̄ ep̄la In
omnibus requiē queſiui ꝛc̄· In oīb⁹ em̄ que
ſiuit vitaʒ eternā ·et ideo habuit illaʒ Sequit̄
Et qui creauit me·requieuit ī tabernaclō ·id ē
in vtero meo· Et quia dn̄s in vtero beate v̄gi
nis requieuit · ideo ip̄e dedit illi ſuū tabernacu
lum id eſt celū· Et ſicut ipſa fecit domino thro
num grandeʒ· Vnde ip̄a dicit· Magnificat aīa
mea dominū et·iiij·regū·x·thronū fecit rex ſa
lomon de ebore grādē·ita ei fecit domin⁹ thro
num grandeʒ in celo· quando exaltauit eaʒ ſup
angelos Euāgeliū legitur de martha·ꝛ ꝯ ma
ria ſcʒ·intrauit iheſus· luce·x· quod p̄ma facie
pertinere non videtur tamē bene pertinēs eſt
ſecundum allegoriam · Intrauit em̄ ih̄s in q̄
dam caſtellū id eſt in beataʒ virginē que dici=
tur caſtellū quia ē terribilis demonib⁹ ꝛ bene
ſe muniuit cōtra dyaboluʒ et vicia· Diminutiue
autē dicitur caſtellum ꝑpter humilitatē ꝛ dici
tur quoddā· ꝑpter ſingularitatē· quia nec p̄i
mā ſimilē viſa eſt·nec habere ſequētē· ꝛ mar=
tha id eſt actiua vita recepit euʒ diligētiſſime
enim nutruit puerum ſuum· ꝛ tulit in egiptum
et prius ſe ꝓbauit in actiua vita eūdo ad eliza
bet et ſeruiendo ei · Et ſicut ip̄a fuit martha in
actiua vita · ita et fuit maria magdalena in ꝯtē
platiua· Vnde in alio euangelio habet̄ Maria
cōſeruabat omnia verba hec conferēs ī corde
ſuo· Hee aūt due ſorores ſignificant vitaʒ acti
uam et vitaʒ cōtemplatiuā· que plene fuerunt
in beata virgine· p̄ q̄s ipſa ſublimiter honora
biliter atqʒ delectabilit̄ in ſeipſa recepit xp̄m ·
· Illud aūt notādū eſt · ꝙ q̄tuor ſunt euangelia
de beata maria· Vnū ē· Miſſus eſt gabriel· q̄d
non debet dici niſi in aduentu domini ꝛ ī annū=
ciacione eius· Alia tria poſſunt cantari quociēſ
de ip̄a peculiaris miſſa cātat̄ tanq̄ communia
que ſūt iſta· Extollens vocē quedaʒ mulier ꝛc̄
aliud· Abijt maria in mōtana ꝛc̄· Aliud ſtabat
ante cruceʒ ꝛc̄· Item nota ꝙ hoc feſtū habet
ieiuniū et octauas ·quod non habet aliud feſtū
ꝯ illa· hoc enim feſtū maius eſt omnibus alijs
que fiunt ꝯ illa· Similiter et de quolibʒ ſancto
maius feſtuʒ eſt tranſitus illius quam aliud de
illo· quia de miſeria tranſit ad vitaʒ excepto ꝯ
iohanne baptiſta· Quare autē herbe colligā=
tur et benedicāt̄ in hoc feſto ip̄a legenda indi
cat· quia beata maria comparatur roſe et lilio·
Vnde ſicut ſpina roſaʒ genuit· ita iudea mariaʒ
Officiū beate marie virginis nō debʒ quotidie
ſed in ſabbato ſolenniter dici· ꝑut dictū eſt in
ſexta p̄te ſub titulo de tempore aduētus In q̄
buſdam tamē eccleſijs nō dicitur a quīta feria
cene domini vſqʒ ad octauas pēthecoſ· dicētes
ꝙ tunc ī eccleſia oīa breuia eſſe debēt· Legi=
tur tamē ꝙ cum quidā ſacerdos aliā forte miſ
ſam neſciēs oīni die miſſaʒ de beata virgine ce
lebraret · epiſcopus euʒ ab officio ſuſp̄edit ſed
virgo b̄ta ip̄i epiſcopo ex hoc grauiſſime cō=
minata eſt · et ideo ipſe ſuſpenſionem huius re=
laxauit

De ſancto bartholomeo·

Beatus bartholome⁹ primo p̄dicauit
vt dixit beat⁹ theodor⁹ abbas ī lig
chonia· poſtea in india· deinde ī alba=
nia ciuitate armenie · vbi primo exco
riatus et poſtea decollatus eſt· deinde tranſla=
tus dicitur beneuēti· quāuis hodie rome eē di
catur· Quidaʒ autem celebrant feſtum excoria
cionis·et quidaʒ decollacionis· ſicut dictū ē in
ſexta p̄te ſub quarta feria tercie ebdomade ad
uentus· Et nota ꝙ inq̄rentib⁹ beatuʒ bartho=
lomeū demon ipſuʒ ita deſcripſit dicēs· Capil
li eius nigri et criſpi· caro candida · oculi gran
des· nares coequales ꝛ directe· barba prolixa
habēs paucos canos· ſtatura equalis colobio
albo clauato purpura veſtit̄ induit̄ pallio al=
bo q̄d p ſingulos anglos habet gemmas pur
pureas·

De feſto decollacionis ſancti ioh̄is·

Feſtum decollacionis beati iohannis
celebrat eccleſia q̄r pro v̄itate mor=
tuus eſt · ſed non ſic ſolenniter ſicut
feſtum natiuitatis eius· eo ꝙ deſcen
dit ad inferos ſicut dicit gregorius ſup illum
locū · Tu es qui venturus es· an aliuʒ expecta
mus· Fuit autē decollatus ī tempore paſchali
per herodē regem anno triceſimo ſecūdo a na
tiuitate domini· ſcilicʒ anno precedente paſſio
nem domini Et ip̄e in anno triceſimo cepit pre=
dicare Et ita hoc feſtum eſt de decollacione

Et nota ꝙ tres fuerunt herodes quos coꝝ in
famis crudelitas fecit famoſos. Primꝰ dictꝰ
herodes aſcalonita ſub quo natus eſt dominꝰ
a quo innocẽtes occiſi ſũt. Secũdus antipas q̇
iohẽꝫ decollauit. Terciꝰ agrippa qui iacobuꝫ
occidit et petrũ incarcerauit. Vñ verſus. Aſca
lonita necat pueros. antipa iohẽꝫ. Agrippa ia
cobum claudẽs in carcere petꝝ. Sane decolla
to iohanne diſcipuli eius corpꝰ ſepelierũt in
ſebaſte vrbe palaſtine. et caput in hieruſalem
humatũ ẽ iuxͣ herodis habitaculũ. et vbi cor-
pus ſepultũ iacebat. multa deꝰ miracula opa
baẽ. Vñ multitudo magna xp̄ianoꝝ illuc con-
fluebat. qđ vidẽs iulianus apoſtata iuſſu eius
gẽtiles ad dedecꝰ ſãcti iohis ꝯfregerũt man
ſeolum. et oſſa eius ꝑ agros ſparſerũt. Sꝫ cuꝫ
xp̄iani illuc venirẽt. et miracula nõ ceſſarent.
iteꝝ gentiles oſſa collegerũt et cõbuſſerunt.
Sꝫ digitus ille quo dñm ad iordanẽ venientẽ
mõſtrauit dicẽs. Ecce agnus dei ꝛc̄. nõ potuit
cõburi. multi tñ xp̄iani mõachi. a hieroſolimiſ
qui interierant cum gentilibꝰ oſſa colligẽtibꝰ
qđ occultare poterãt reſeruauerũt. tulerũtqꝫ
oſſa ad philippũ hieroſolimitanũ ep̄m. q̇ miſit
ea ꝑ iulianũ diaconuꝫ anaſtaſio allexãdrie ep̄o
que poſt theophilus vrbis eiuſdem epiſcopꝰ
in templo ſerapis repoſuit. et baſilicaꝫ ĩ hono
rem eius cõſecrauit. Vnde hoc feſtuꝫ đ decol
lacõne et cõbuſtione oſſium. et ſcđm magiſtrũ
gilbertum. quod celebrat eccleſia. quaſi ꝓ iaꝫ
mortuo. ſcđm martiriũ. quia in ſuis oſſibus qđ
ammodo paſſus eſt. Alij dicunt. ꝙ beata tecla.
digitum beati iohis. qui comburi nõ potuit đ
vltra marinis partibus afferẽs in marianã ibi
ad honorẽ beati iohãnis fundauit eccleſiaꝫ. et
hac die dedicata eſt ei eccl̃ia. qđqꝫ ſtatutũ fuit
a domino papa vt hec dies ad honorẽ bti io-
hãnis ꝑ totũ mũdũ ſemꝑ celebris haberetẽ et
ſcđm hꝰ videẽ ꝙ debet dici feſtũ dedicacionis.
Rurſus beatꝰ iohẽs caput ſuũ qđ ĩ hieruſalẽ
fuerat humatũ reuelauit duobꝰ monachiſ ori
entalibuſ q̇ hieruſalem adorare venerant. qui
iuxͣ herodis habitaculũ. illđ. vj. kalẽdas mar
cij inuenerũt. Sꝫ poſt ab alijs perlatum eſt in
emiſſam ciuitatẽ et ĩ quodã ſpecu ignobiliẽ re
cõditũ. donec denuo marcello p̄ſbitero fuit re
uelatum. et ꝑ eiuſdem vrbis ep̄m quarto kalẽ
das ſeptembris reuelatuꝫ ex quo tp̄e cepit in
eadẽ vrbe decollacio celebrari ea die vt arbi-
trorꝫ q̇ caput ẽ reuelatũ. et ita hoc feſtũ poteſt
dici reuelacionis. Hoc ergo feſtũ poteſt eẽ de
decollacõe. vel de collectõe oſſiũ. vel de dedi
catõne eccl̃ie ad honorẽ illiꝰ. vel de reuelacio
ne. Hac die dicũt q̇daꝫ ep̄lam. Expectacio pro
uerbioꝝ. x. c. et euangelium. Miſit herodes.
mar. vj. c. et. Allã. Erat lucerna iohis. v. c.

De ſanctis felice et audacto

Sciendum eſt ꝙ cum beatꝰ felix trahe
retur ad mortem ꝓ nomine xp̄i. quiſ
dam repente ſe ĩ medio ꝓtulit dicẽs
Ego ſum xp̄ianꝰ dixerũt carnifices ergo veni
ẽs et tu. Cum autẽ nomẽ illius ignorareẽ voca
tus ẽ. Audactꝰ. quaſi beato felici audacter aſ
ſociatus. ſicut et beatꝰ iohẽs allexãdrinꝰ ep̄s
ob eximiã in paupes xp̄i pietateꝫ. iohis elemo
ſinarius dictus eſt cuius feſtum. ix. kalẽde fe-
brua. celebratur

De natiuitate beate marie virginis

Feſtum natiuitatis beate marie. quan
do viceꝫ in mũdo nata eſt. ideo celebra
tur. qꝛ fuit ĩ vtero ſanctificata iuxta
illud pſalmiſte. Sanctificauit taber-
naculũ ſuũ altiſſimis. In hoc feſto legiẽ gene
alogia ſaluatoris. ꝑmo ipſius bte virginis qꝛ
de eadẽ fuerũt genealogia. Vnde legiẽ euan-
geliũ math. i. c. Liber generacõnis. de qua dic
tum ẽ ĩ ſexta parte ſub natali. ꝛ ſub feſto apo-
ſtoloꝝ philippi et iacobi et ep̄lã. Ego q̇ ecc̃.
xxiiij. c. Alie eccleſie dicũt. Dominus poſſedit
me ꝓuer. viij. Cantaẽ. etiã hiſtoria đ laudibuſ
ipſius virginis. In quibuſdã tamẽ eccleſijs le
guntẽ cantica canticoꝝ. que magis ꝑtinent ad
feſtũ aſſumpcionis. ꝓut ibi dictũ ẽ. Diciẽ etiã
ad horas capitulum. Ego quaſi vitis ecc̃. xxiiij. c.
Sane hoc feſtũ oli nõ celebrabaẽ. ſꝫ quidã vir
religioſus pluribꝰ ãnis audiuit angelos ĩ hac
nocte ſolemnizantes in celis cui cauſaꝫ querẽti
reuelatũ ẽ angelos gaudere. quãdo beata vir
go nata fuit in illa nocte. qđ apoſtolicꝰ autẽti
cauerat et feſtũ celebrari p̄cepit. vt in ſolemni
zando celeſti curie ꝯformemĩ. Rõ aũt habꝫ hoc
feſtum ieiuniũ inſtitucionis. poteſt tñ habere
deuocionis. Olim etiã non habuit octauam ſed
innocenciꝰ papa. iiij. eam inſtituit vocãte ĩ ro-
mana eccleſia ꝑ obitũ gregorij pape. ix cardi-
nalibus ꝯcordare nequeuntibꝰ. Romani poſt
plures eis ĩcluſis multiplices moleſtias eis ĩfe
rebãt ꝓpter qđ dicti cardinales regine celi vo
uerũt. qđ ſi eius meritis concordarent. ꝛ abire
libẽ poſſent. octauã ſue natiuitatis diu negle
ctam celebrãdã decetero ſtatuerãt. ſicqꝫ ĩ ce-
leſtinũ papaꝫ cõuenerunt. et liberati ſunt. ſed
quia ideꝫ celeſtinus vixit ſolũ. xviij. diebus nõ
potuit votũ implere. qđ poſtmodũ dictꝰ inno
cẽcius eiꝰ ſucceſſor impleuit. Et nota. ꝙ eccle
ſia tres natiuitates ſolemnizat. ſcꝫ iohis bapti
ſte. bte marie. et xp̄i. Siquidẽ io. fuit lucifer
quia ſicut lucifer p̄cedit ſolem. ſic ipẽ xp̄m Pri
mꝰ enĩ aperte p̄dicauit. Maria fuit aurora na-
tiuitatis xp̄i ortꝰ ſolis. qꝛ in eo ſplẽdor patriſ
apparuit. P̄dicte aẽ tres natiuitates deſignãt
tres ſpũales natiuitates. Naꝫ renaſcimĩ cum io-
hanne ĩ aqua cum maria in penitẽcia. ꝛ cũ xp̄o
in gloria. Cum igiẽ oporteat. ꝙ cõtricio p̄ce-
dat natiuitatẽ baptiſmi ĩ adultis et natiuitatẽ
glorie ſimiliẽ ideo merito ille due vigilias hñt
Sꝫ cum penitencia tota ſit ꝓ vigilia nõ opor
tuit. ꝙ ipſa vigiliã haberet. Et idõ hoc feſtuꝫ
vigiliaꝫ ſiue ieiuniũ nõ habet. Et eſt ſciendum
ꝙ beatꝰ fulbertus ep̄s cardinaẽ fecit illa tria

responſoria· Stirps ieſſe· Solē iuſticie· ⁊· Cho
rus noue hieruſalem

De exaltacione ſancte crucis·

Exaltacio ſancte crucis dicit̄ quia co
ſtroes rex perſaꝝ hieroſolimā veit
et lignū dominicū inde ſecum tulit·
et facta domo· celo ſimili· i eadē ſedē
ſibi fec̄· et lignū a dextris poſuit loco filij Gal
lum vero a ſiniſtris loco ſpūſſancti· et ipſe ſtās
in medio ſe deū vocari iuſſit quod audiēs· Era
ditus impator romanꝰ aciem mouit cōtra danu
bium· qui fluuius ē pſarum· non hunc qui in ſe
uia naſcitur· ſed alium euſdez nois· inde victo
filio Coſdree ſingulari certamine crucem dn̄i
tulit Et cuz appinquaret i magna pompa hie
ruſalez porte ciuitatis ꝑ angelum clauſe ſunt·
ne intraret· qui cū vehementer ammirarēt· au
dita ē vox de celo dicēs· Rex regū nō ſic inēſſe
hieruſalē phaleratū· quādo ꝓ omnibus pati
venit· ſed humilez et ſup azinam ſedētē· et ſta
tim recognoſcens elacionē ſuaz de equo deſcē
dit et humilitatꝰ ē valde· et porte ei ſpōte ap
te ſūt· et nudis pedibꝰ ciuitatez intrauit· et in
eius introitu· multi diuerſoꝝ morborū generi
bus detenti· curati ſunt per crucez· ⁊ impator
ipſe in has deuotiſſimas crucis prupit laudes
dicēs· O crux ſplēdidior cunctis aſtris mundi
celebrior hominibꝰ ⁊c̄· Ille ergo exaltauit ⁊ ex
altacionis diem in futuꝝ epiſcopis ſibi ɔſenci
entibus· in ſuo impio ſtatuit eſſe ſolemnē· Ser
gius vero papa· longis poſt tempibꝰ· i ſacra
rio beati petri inuenit capſaz argenteaz· et in
ea crucem ex ſalutiferi ligni magna porcōe ɔ
poſitam· lapidibꝰ p̄cioſis adornataz· que poſi
ta in baſilica ſaluatoris· adorat̄ a populo i die
exaltacionis· Eſt aūt maius feſtuz inuencōis
quā exaltacionis· ꝓpter auctoritatē inſtituētis
Nā illud a papa· ſcz euſebio· illud ab impatore
ſtatutū eſt· In hͦ feſto dicit̄ epl̄a que dicitur i
ramis palmaꝝ· quia in ea agitur de exaltacio
ne ſancte crucis· Alij legunt illā· Criſtꝰ factꝰ
eſt· ad philipenſ· ij· c· Legit̄ etiam in qͥbuſdaz
eccleſijs euāgeliū· in quo fit mēcio de aduentu
xp̄i et fulgore· Sicut fulgor exit ⁊c̄· qd̄ ⁊ dici
cōſueuit tempe aduentus· In alijs vͦo dicitur
euangeliū de nichodemo· qd̄ quidam dicūt in
feſto inuēcionis ſancte crucis· ibi enī dicit̄· Si
cut moyſes exaltauit ſerpentē i heremo· ita ex
altari oportet filiū homis· Communiter tamē
dicitur· ꝙ melius ē euangeliū· nunc iudiciuz ē
mundi· ioh· xij· c· in quo dicit̄· Cū exaltatꝰ fue
ro a terra omnia traham ad me ipm Prefacio
vero illa dicit̄· que ante paſca ꝑ quindecim di
es ſeu in quibuſdā eccleſijs ꝑ quinqz dicit̄· vl
vt alij volunt illa· q̄ dicit̄ in tpe paſcali· Dicit̄
etiam ad horas capitulum· Xp̄us factus eſt pro
nobis· ad philipenſes· ij· c·

De ſancto matheo apoſtolo

Beatus matheus leuita fuit· erat autē
hebreꝰ ideo hebraice ſcripſit hebreis
in iudea· ſed poſtea liber eiꝰ fuit tranſlatuſ in
grecū· deinde i latinū· Et nota ꝙ euāgeliū· qd̄
ipſe ꝓprijs manibꝰ anno dn̄i q̄dragesimo ſcrip
ſit· cuz oſſibus beati barnabe reptum eſt· quod
quidē euangeliū· beatꝰ barnabas ſecū ferebat
et ſup egros illd̄ ponēs· taz fide barnabe· quā
merito bt̄i mathei· ɔtinuo liberabat Matheus
vͦo edidit aquilee euāgeliū anno domini· xliij
Dicitur hodie epl̄a· vnicuiqz veſtrū· Eph· iiij
·c· Alij vero dicūt· Similitudo vultꝰ· Ezech·
·c· i· Euāgeliū ē· Dū tranſiret ihs· Math· ix· c·
In vigilia vero ē euāgelium· Vidit ihs publi
canum· luc̄· v· c· Predicauit autē ſub gayo cali
gula impatore· qui ſic dictus ē· quoniaz natus
eſt in expedicōe· et coopertus eſt caligis· ioheſ
autē ſcripſit ſub numa Marcus ſub nerone· De
luca incertū ē· quidā tn̄ dicūt ꝙ ſub nerone

De ſancto mauricio et ſocioꝝ eius

Qum galli exercuiſſent exerciciū i ro
manos· dux egipti collegit exercitū
in quo fuit beatꝰ mauriciꝰ qui ſub ſe
habebat legionē· in qua erāt· ſex mi
lia ſexcenti et ſexagintaſex· Cuz ergo eſſent in
exercitu tyrannꝰ voluit eos cogē adorare ydo
la q̄ noluerūt· ⁊ ꝓpterea decimaz ptez accepit
tyrannꝰ ⁊ interfecit· quod vidēs beatus mau
riciꝰ· ɔuertit ſermonē ad ſocios orās ut viriliť
ſtarent· et ſic ab eo ɔfortati paſſi ſūt martiriuz
fuerant aūt baptizati· anteq̄ romam venirent
Et nota· ꝙ dicit̄ de mauricio· et teb ea legione
ꝙ inueniūt̄ plures tebe Vna in egipto vbi ſūt
mauri· Altera in greca vbi ſunt thebani· Alie
i india· vbi ſūt teſpite· Iſti ſocij mauricij erāt
de egipto

De feſto luce euangeliſte

Lucas· ſirus fuit nacione et anthioce
nus patriarcha· et p̄dicauit in theba
nia vbi ſuam mortē nō martirio ſini
uit· fuit etiā pictor et medicus· et ſe
cundū iero· fuit diſcipulꝰ apoſtolorum· et non
domini· Venit enim ad fidē poſt domini reſur
rectōem vt legit̄ in gloſa ſup exo· licz q̄daz di
cunt· ꝙ fuerat d̄ ſeptuaginta duobꝰ diſcipuliſ
domini· et ſcripſit euāgeliū in achia· Vixit aūt
octogintaq̄tuor annis ipſe euāgeliū et actus
apl̄orum compoſuit· Fuit diſcipulus beati pau
li a q̄ didicit quod docuit· ſicut et beatꝰ marcꝰ
a beato petro In prologo tn̄ euāgelij ſui inue
nit̄· ꝙ ipſe didicit multa a quibuſdā qui in pri
cipio cum domino fuerūt Sed beatꝰ paulꝰ non
fuit a principio cum domino· ergo nō didicit
ab eo qd̄ docuit· Solucio q̄daz didicit ab eo ⁊
q̄daz ab alijs ſꝫ maxime a beato paulo· Credit̄
tamē ꝙ ipſe ad beatā virginem tanq̄ ad arcam
teſtamenti recurrēs· ab ea d̄ multis certificatꝰ
fuit p̄cipue de hijs que ſibi ſoli cōſtabāt· ſicut
d̄ angelica annunciacione· ⁊ xp̄i natiuitate· et
huiuſmodi de quibus ſolus lucas agit

De feſtis ſanctoꝝ ſymonis ⁊ iude aploꝝ·

I

Acobus frater domini · ꝛ ſimon · ꝛ iu-
das · ꝛ ioſeph qui ꝛ barſabas ꝛ eciam
iuſtus ꝯgnominatus eſt · ne ꝓpt̄ iniu-
ſticiam ab apl̄atu fuiſſe reprobatus
credatur · fratres fuer̄t filij marie cleophe · que
alpheo nupta fuit Simon aūt iſte dictus eſt zelo
tes · dictus eſt et ſimon chananeus · a cana · vico
galilee · quod idem eſt · Cana em̄ zelus interp̄ta
tur · habuit em̄ magnum zelum animaꝝ · Iudas
eciam multipl̄r ꝯgnominatus eſt · Dictus ē em̄
iudas iacobi · ſupple frater · vt premiſſum eſt · di
ctus eſt eciā thadeus a trarcha · qđ eſt regia ve
ſtis et deus Vel thadeus interpretat̄ apprehē
dens p̄ncipem · ip̄e em̄ fuit veſtis regia ꝑ orna
menta virtutum · per q̄s apprehendit p̄ncipem
xp̄m · Dictus eſt eciā lebeus qđ ſonat cor vel cor/
tulus · i · cordis cultor · Inter premiſſum ioſeph
ꝛ mathiam ſortes iacte ſunt · et de ſimone dicit̄
ꝙ crucifixus mortuus eſt · Alij tamen dicunt ꝙ
ṅ eſt iſte ſ; ſimon q̄ fuit filius cleophe crucifix9
eſt · Iſte ſimon predicauit in egipto · poſtea ve
ro venit in hieruſalem · et ibi fuit ep̄s · p9 b̄tm
iacobum minorem qui dictus eſt frater dn̄i · et
ibi crucifixus eſt · Vixit aūt centum viginti annis
et ſuſcitauit anteq̄ moreretur · xxx · mortuos ·
Vnde in eius legenda inuenit̄ ter denos mortu
os merſos fluctibus humane vite reddidit vſib9
Filium em̄ hoſpitis ſui merſū fluctib; ſuſcitauit
Mortuus aūt eſt in bothoro non in poſtophoꝛ-
rio Poſtophoriū (vt q̄daꝫ volūt) eſt portic9 tē
pli · in q̄ iacebāt cuſtodes tēpli · iudas aūt p̄dica
uit apđ pſas ꝛ medos ꝛ mortu9 ē apđ armenos

De feſto omnium ſanctorum

Cum ſingula ydola romanoꝝ rome
templum habere non poſſent · Rōm
vnum templum in honorem Cebeles
matris deoꝝ · et omnium deoꝝ ip̄oꝝ
fecerunt · quod dictum eſt pantheon · a pan · qđ
eſt totum · et theos deus · Succeſſu vero tp̄is bo
nifacius papa pecijt a pocha ceſare imperato-
re conſtantinopolitano · qui p̄eerat romanis ·
templum illud ſibi dari · quo obtento abiectis
inde ydolis dedicauit illud · iiij · idus may · ad ho
norem beate marie virginis ꝛ oīm martiꝝ · ꝛ di
ctum eſt feſtum illud beate marie ad martires ·
nondū em̄ fiebant feſta de ꝯfeſſoribus · ſ; ſolum
de martiribus Vn̄ tunc inſtitutū fuit feſtū bea
ti ioh̄ ante portaꝫ latinaꝫ occaſione mart. xij qđ
q̄tum in ſe fuit ſuſtinuit · Statuit ḡ ideꝫ papa
vt ſingulis annis illa die celebraretur feſtum
de martiribus · ſicut in kalende eiuſdem menſis
celebratur feſtum apoſtoloꝝ et in honore bea
te marie et omnium martiꝝ · cantauit ibi · Ter-
ribilis eſt locus iſte · ꝛc̄ · quod tm̄ in dedicacōe
eccleſie ſolet dici · Vēꝝ greg9 · iiij · hoc feſtum
martiꝝ tranſtulit ad kalend · nouembris vt tūc
collectis terre frugibus ꝯuenienter ad hoc feſ-
tum poſſent copioſius victualia inueniri inſti-
tuens tunc fieri feſtum ṅ ſolum aploꝝ ꝛ marti/
rum · ſ; eciam trinitatis ꝛ angeloꝝ ꝛ ꝯfeſſorum ·
et generaliter omnium ſanctorum et ſanctaruꝫ
et eciā electoꝝ vt patet in ymno · et illius officiū
ordinauit · Inſtitutum autem fuit hoc feſtum
quatuor de cauſ · Primo ꝓpter ꝑmiſſaꝫ templi
dedicacionem Secundo ꝓpter omiſſoꝝ feſtoꝝ
ſuppleccionem · Non em̄ ꝓpter ipaꝝ multitudini
de omnibus ſpecial̄r feſtare valeamus · Tercio
ꝓpter negligenciarum in feſtis que celebram9
ꝯmiſſaꝝ expiacionem · et hec racio tangitur in
ſermone · que hac die in eccleſia recitatur · vbi
ita d̄r decretum eſt vt die iſta omnium ſanctoꝝ
memoria hēat̄ · vt quicquid hūana fragilitas
ꝑ ignoranciaꝫ aut negligenciaꝫ vel per occupa
cionem rei ſecularis in ſolennitatib; ſanctorum
minus peregiſſet in hac ſancta obſeruacione
pſoluat̄ · Quarto ꝓpter faciliorem oracionum
nr̄aꝝ impetracionem · Facilius em̄ qđ petimus
obtinebimus ſi ſimul omnes intercedant ꝓ no
bis · q2 impoſſibile eſt multitudineꝫ ṅ exaudiri
Vnde in oracione hodierna d̄r multiplicatis in
ter lar · Quare autem feſta ſanctoꝝ celebrent̄ ·
dictum eſt in prohemio huius partis · Hoc feſ-
tum h; ieiunium inſtitucionis · nec d; quis ome
dere illa die vſq; ad veſperas · nec ieiunium d;
mutari vt quidam faciunt ꝓpter ſanctum quinti
num · quia vero hoc feſtum omnium ſanctorum
eſt generale ideo variatur illius offi̅m · ꝓut ha-
bet̄ varietas oīm ſanctoꝝ · Prima em̄ antiphō ·
et prima leccio · et primum reſponſorium de tri
nitate cantatur · q2 feſtum eſt trinitatis · Scđo
loco cantant̄ de b̄ta maria · Tercio de angelis
Quarto de ꝓphetis · Quinto de apl̄is · Sexto de
martiribus · Septimo de ꝯfeſſoribus · Octauo đ
virginibus · Nono de illis omnibus fit · Autori
tas autem illius officij obſeruat̄ in leccionibus
Nā in quibuſđ eccleſijs in hoc feſto maior in ec
cleſia · eciam ep̄us ſi p̄ns fuerit · leccionem leget
de trinitate · ſcꝫ primam · vel decanus vel ſaltem
ſacerdos ꝛ hic fit deſcenſus per pſonas in legē
do vſq; ad pueros · Octauam nanq; leccionem đ
virginibus legit vnus ex pueris · Nam ſp nonaꝫ
leccionem maioris eſt legere · Octauū eciam re-
ſponſorium dicunt de virginibus ſcꝫ Audiui vo
cem · qđ cātat̄ a q̄nq; pueris corā altari b̄te ma
rie v̄ginis ſi fuerit ibi cādelas in manib; tenēti
b9 ad repn̄tacōꝫ q̄nq; prudētū v̄ginū lāpades
ornatas · accēſas hn̄tiū · D̄r eciā capl̄in · vidi ēbam
apo · vii · c · Ad miſſaꝫ v̄o d̄r epl̄a · ecce ego ioh̄ ·
q̄ eſt apoc · vj · c · All̄a · O q̄m glīoſum · apoc · vij ·
c · Euangelium · Videns ih̄s turbas · math · v · c ·
In vigilia vero d̄r epl̄a · Ecce ego ioh̄ · apoc · v ·
Euangelium · Deſcendens ih̄s · luce · vj · c ·

Officium mortuorum

Hoc loco de officio mortuoꝝ dicendum
eſt · ꝛ q̄nꝫ vocat̄ agenda · ab ago agis
quia inter ceteras ſui ſignificacioneſ
agere idem eſt quod celebrare · Inde
ḡ officium ordinatum ad celebrem defunctoꝝ

memoriaꝫ agenda vocatur· quandoqꝫ eciam vo
cantur exequie ab exeq̄r exequeris· qꝛ m̄t alias
ſui ſignificaciones exequi · idem eſt ꝙ ext̄ alia
ſequi Officium ḡ ſeu obſequium in ſepulturiſ
mortuoꝝ exſequie vocantur · quia celebratur
dum mortui extra viuos ſepeliendi feruntur·
vel quia extra horas canonicas ſpeciales et ſin
gulares h̄ꝫ obſeruancias· Sane hoc officiū con
tinuatur feſto omnium ſanctorum· et ſunt tres
dies ꝯtinui· tribus miſterijs deputati· Naꝫ vigi
lia omnium ſanctoꝝ dies eſt afflictionis· ſolen
nitas dies eſt exultacionis· hodie vero dies eſt
oꝛōnis· In primo nos ieiunando affligimus p̄ſe
ſentis vite miſeriaꝫ recolentes· In ſecundo b̄titu
dini ſanctoꝝ ꝯgaudemus graciaꝝ acc̄ōes dn̄o
referentes· In tercio pro his que in purgato/
rio detinentur oramus· eis modo penam mino/
rem· modo plenaꝫ abſolucōꝫ orōibꝫ impetran
tes· Siquidem ꝯmemoracio omnium fidelium
defunctoꝝ inſtituta eſt fieri ab eccleſia tali die
vt generalibus beneficijs adiuuentur· qꝛ ſpe
cialia h̄re non valent· ſicut ⁊ de feſto oīm ſanc
torum p̄miſſum eſt Sicut eīm petrus damianus
ait· Sanctus odilo ꝯperiens q̄d apud vulcanū
cicilie crebre voces ⁊ vlulatus demonum audie
bant̄ plangenciū pro eo ꝙ aīe defunctoꝝ per
elemoſinas ⁊ oraciones de eoꝝ manibus eripie
bantur· ordinauit in ſuis monaſterijs vt pꝰ fe/
ſtum oīm ſanctoꝝ· fieret ꝯmemoracio defūcto
rum· quod fuit poſtmodū a tota eccleſia appro
batum· Primo ḡ videamus a quibus fuit inſti
tutum officium mortuoꝝ· Secundo vbi habuit
iniciū Tercio de modo celebrandi illud Quarto
de mō ſepeliendi· Fuit autem primo inſtitutum
ab apl̄is· ſꝫ non ab origine vt teſtatur yſidoruſ
in libro de eccleſiaſticis officijs fuit adauctū et
ex maxima p̄te ordinatum· Vnde ip̄m ꝯmendat
beatus aug· in enchiridion dicens eū fuiſſe ſcd̄m
in eccl̄iaſticis officijs poſt apl̄os· Hoc officium
inicium habuit in veteri lege· Nam ſic ait amb·
mortuo iacob· ioſeph et alij fratres ſui cū mul
tis egipcijs attulerunt eum in ebron· ſed prius
fleuer̄t· xl· diebus in egipto· et poſtea fleuer̄t
eum· vij· diebus in zab· geneſ· l· c· Item legitur
in deutro· vlt· c· ꝙ mortuo moyſe fleuit popu
lus iſrahel triginta diebus· et ſimiliter fecerūt
de aaron et de maria· Item ſalomon· luctus filij
ſapientis mortui vij· diebꝰ· luctꝰ ſtulti filij ſepi
ternus· ideo quia in eternum punietur· Notaat̄
ꝙ quidam faciunt memoriaꝫ pro defunctis die
tercia ſeu per tres dies· repreſentantes tridua
nam domini ſepulturam· ſeu reſpectū h̄ntes ad
reſurrectioneꝫ xp̄i qui die tercia reſurrexit· re
ſurrectōꝫ cū xp̄o mortuis poptantes ſeu ad tri
nitatem vel vt ꝙ viuentes tripliciť peccauerūt
videlꝫ cogitacōe verbo et ope· remittatur eiſ
dem Alij vero faciunt miſſam celebrari· ſeptem
diebus ſeu per ſepteꝫ dies ⁊ vtrunqꝫ ꝯtinetur in
libro numeri· xliij· c· vbi dicit̄ ꝙ qui tetigerit
cadauer mortui hominis immundus erit ſeptē
diebꝫ vnde aſpergatur aqua tribꝫ diebꝫ ⁊· vij·
⁊ ſic mūdabitur· Sane immundus ꝓpter cadauer
mortui hominis ſignificat pollutaꝫ aīaꝫ ꝓpter
mortua op̄a· Celebratur ḡ per ſeptem dies· p̄
mo vt defunctus ad ſabbatum eterne quietis ⁊
cius valeat peruenire Secundo vt ei remittant̄
omnia peccata que ꝯmiſit in vita ſua· q̄ per vij·
dies ducitur Tercio ꝓpter ſeptenarium anime ⁊
corporis Anima eīm tres h̄ꝫ vires· ſcꝫ racionabili
tatem· ꝯcupiſcibilitatem ⁊ iraſcibilitatem· Cor
pus vero ꝯſtat ex quatuor elementis· vt ḡ pec/
cata que homo per hoc ſeptenarium ſiue ī hac
vita (que per ſepteꝫ dies ducit̄) ꝯmiſit deleant̄
ſeptenarium mortuis celebrat̄· Quarto ſic filij
iacob defuncti fleuer̄t p ſeptem dies vt p̄mi ſſ
ſuꝫ eſt· ita ⁊ eccleſia pro ſuis defūctis celebrat
officium ſeptem diebus· Quidam autem faciunt
nouendiale· id eſt officium nouem dieꝝ· vt p
hoc officium mortuoꝝ· anime a penis liberate
nouem angeloꝝ ordinibus aſſocient̄· hoc tamē
a q̄buſdam non approbat̄· ne gentiles imitari vi
deamur· a quibus hoc ſumptum eſſe videtur·
qui nouem diebus lugebant mortuos ſuos ⁊ in
nono die cineres eoꝝ piramidibꝫ vel in buſtis
recondebant Alij vero celebrari faciunt pro de
fūctis triginta dies vl̄ triceſimo die· Primo qꝛ
filij iſrahel tot diebus fleuer̄t moyſen ⁊ aaron
vt premiſſum eſt Secundo ideo qꝛ ter decē fa
ciunt triginta· p ter eīm trinitatem· per decē de
calogum intelligimus Tercenariuꝫ ḡ mortuis
facimus vt quod in obſeruacione decalogi ſeu p̄
ceptoꝝ xp̄i· ꝯtra trinitatem peccauerunt eis
dei miſericordia ꝯdonetur· Tercio qꝛ numerus
lune triginta diebꝫ perficitur· ideo triceſima
die ſ· xxx· diebus fit mortuis offīn· vt op̄a eoꝝ
coram deo plena eſſe intelligant̄· Quidam ꝙꝫ
quater decies celebrant ſiue quadragenarium
faciunt vt quod illi in doctrina quatuor euāge
lioꝝ· et in decem p̄ceptis legis peccauer̄t ſibi
ꝯdonet̄· Rurſus qui diem quadrageſimum ſer
uant repn̄tant dominicaꝫ ſepulturaꝫ· optāres
mortuis gl̄iam habere cum xp̄o· qui q̄dragita
horis iacuit in ſepulcro· ꝯputata hora in qua
emiſit ſpm̄· et vltima hora noctis dominice· in
qua reſurrexit ſm̄ aug· Repreſentant eciā· qꝛ
vt premiſſum eſt mortuo iacob filij eius luxer̄t
quadraginta diebus· Alij quinquagenariū fa
ciunt· qm̄ ſicut beda et greg· dicunt· in glo· ſu
per locum illum vbi habet̄ ꝙ abrahā queſiuit
a dn̄o volente ſubuertere ſodomam· ſi quinqua
ginta fuerint ibi nunq̄ deſtrues eos· ⁊ r̄ndit
dn̄s non· Quinquagenarius nūs perfectus eſt
et ſignificat annum iubileum· i· octauam etatē
in qua erit remiſſio et plena libertas· vt ergo
anime defunctoꝝ plenariam libracōm· et pec
catoꝝ ſuoꝝ remiſſionem adipiſcant̄ quinqua
ginta diebus pro illis celebrant offīn· Nonnlli
eciaꝫ celebrant centeſimum dieꝫ vt mortui tran
eant a leua in dexteraꝫ· a malicia in triumphūa
terra in celum· a miſeria in gl̄aꝫ· a morte in vitā

Optant eñ illis eternã beatitudinē qui ꝑ cen
tenarium vltra quem non eſt nũs deſignatur·
Quidã vero anniuerſariũ obſuant triplici de
cã· Primo vt defuncti de annis calamitatis per
ueniant ad annos eternitatis ſiue ad vitã eternam
que ſine fine eſt· et quaſi annus in ſe reuoluit· E
qꝛ ibi eſt ydemptitas et nulla repitu r varietas
Scdo qꝛ ſic ſanctoꝝ anniuerſarium ad ipſoꝝ
honorem et noſtram vtilitatem celebramus· ꝑ
ut dictum eſt in prohemio huius partis· ſic et
ãniuerſariũ defũctoꝝ ad ipſoꝝ vtilitatē ꝯ nrãz
deuocionem· Tercio dies anniuerſarij pro de/
functis ideo repetitur· qꝛ ſm aug· qualiter ſit
eis in alia via neſcimus· et melius· vt eis ſupſit
beneficium noſtrum q̃m deſit· Anniuerſarium
autem ſi otigerit in die dominica vel in aliqua
celebrari ſolemnitate· non dꝫ mutari ad ſequen
tem diem· prout fit in feſtis ſanctoꝝ· ſꝫ fiat in
die precedenti vt cicius occurrat̃ penis defunc
toꝝ quas in purgatorio ſuſtinent Defuncti eñ
noſtro indigent auxilio ꝯ beneficio ſꝫ non ſancti
In die quidem feſtiuo. anniuerſarium non debꝫ
celebrari· nec miſſa pro defunctis dici niſi cor
pus pñs fuerit tunc ſic· qꝛ omni tempore pōt
miſſa pro defunctis celebrari cadauere preſēte
niſi in paraſceue· Tunc eñ non dꝫ corpus intu
mulari nec miſſa pro eo cantari· quia tunc cor
pus xpi ymolari non dꝫ· ſꝫ vſqꝫ in craſtinum re
ſeruetur· et tunc ſcꝫ in ſabbato poteſt miſſa ꝑ
illo cantari et corpus ſepeliri· Sil̃r ſi quis i die
paſce moriat̃ corpus eꝰ vſqꝫ in craſtinum reſer
uetur ſup terrã et tunc cum celebracione miſſe
ſepeliatur· Non eñ debꝫ corpus ſepeliri abſqꝫ
miſſa· q̃uis contrarium fiat in pleriſqꝫ locis· Li
cet autem ſm gabiloñ· ꝯcilium· quottidie fit ꝑ
defunctis orandum et ſacrificandum in premiſ
ſis tamen diebus hoc ſpecial̃r agitur ab amicis
Siquidem aliqui omni tempore· feſtiuis diebꝰ
dumtaxat exceptis· generaliter orant pro defũ
ctis in offõ veſptinali ꝯ matutinali· Alij miſſã
quotidie pro eis celebrant· Alij in menſ inicio
nouem pſ̃· ꝯ nouem lectiones et nouẽ rñſoria
cantant· Et quidem ſancta et ſalubris eſt cogi
tacio pro defunctis exorare vt a pctis ſoluantur
In quibuſdꝫ locis non dicitur in eccleſia officiũ
mortuoꝝ· a quinta feria cene domini· vſqꝫ ad
octauas penth· dicentes q̧ oia officia illiꝰ tpis
debent eſſe breuia· nec in dominicis diebus·
Legitur autem q̧ quidam abbas prohibuit mo
nachos ſuos celebrare dñicis diebus ꝑ defũctis
ſꝫ mortui ꝓpter hoc duriſſimis verberibus eum
affligerẽt ꝯ ideo prohibicõẽ hmõi reuocauit· Et
nota q̧ ſuffragia que fiunt in eccleſijs pro defũ
ctis valde boniſ actiones ſunt graciaꝝ· ille eñ
anime que ſunt perfecte bone· ſtatim cum egre
diuntur a corporibus euolant ad celos· nec ſub
ſidijs noſtris egent· Pro valde malis fiunt qua
leſcunqꝫ ꝯſolaciones viuoꝝ· eis enim ſubſidia
noſtra non proſunt· qm̃ anime illoꝝ ſtatim de
ſcendũt ad infernũ· Pro mediocriter bonis qui

ſcꝫ ſunt in purgatorio ſunt expiacõs· Pro me
diocriter malis qui ſcꝫ ſunt in inferno ſunt ꝓpi
ciaciones· ſiue penaꝝ mitigaciones· Nam ſcdm
aug· quibus proſunt· aut proſunt· vt ſit plena
remiſſio· aut certe vt tolerabilior ſit dampnacio
Quidam tñ pro eoꝰ ſumunt mediocriter bonoſ
et mediocriter malos· q̃s vocant ñ valde bonos
qui videlꝫ narrant purgatorium· qui viuentēs
iniunctam pñiã non perfecerunt q̃bus proſũt
elemoſine· oraciones· ieiunia ꝯ ſacrificia que ꝑ
eis fiunt· Nam (vt dicunt) eis qui ſunt in infer
no nihil proſunt· Illud eciã nota q̧ ſm hiero·
cum pro cunctis animabus· pſ̃· vel miſſa dicit̃
non minus q̃m ſi pro quolibet diceretur accipi
tur· Circa hoc tamen dici poteſt q̧ ſi ſuffragia
fiunt in ſpeciali magis proſunt illis· pro q̃bus
ſpecial̃r fiunt q̃ alijs· ſi fiunt in genere ſeu in oĩ
magis proſunt illis qui plus meruerĩt in hac vi
ta vt ſibi prodeſſent· ſi in equali vel maiori nece
ſſitate exiſtunt· Lꝫ igitur ſm aug· non proſunt
omnibus pro quibus fiunt· quia tamen neſcimꝰ
quibus proſint vel non pro omnibus facienda
ſunt ne aliquis pretermittatur Melius nanqꝫ ſu
pererunt eis quibus nec obſunt nec proſunt q̃
deſint eis quibus proſunt ꝯ idẽ dies ãniuerſarij
fit vt premiſſum eſt· Sed nunq̃ ſuffragia eis q̃
qui ꝓpter mortale peccatum in caritate non eſt
ꝓſunt ei qui in caritate receſſit· Rñdeo opa ſa
cramentalia vt miſſa· offm̃ mortuoꝝ· collecte ꝯ
ſimilia per talem facta bene valent· ſꝫ et defunc
to proſunt· tum quia illa a deo non ab opante
efficaciam hñt· Tum quia ille non ꝓprio nomine
ſꝫ quaſi ſindicus omniũ videlꝫ tocius eccle noīe
hoc agit ſm ea· que dc̃a ſunt in prohemio q̃rte
ptis Si ꝟo tanq̃ priuata pſona alia ſuffragia
facit· aut hoc agit alio noīe aut ſuo ꝓprio Si ali
eno· vt qꝛ defuncti ſeu alterius in caritate exiſ
tentis iuſſu de illius bonis elimoſinã tanquam
miſter· pro eo facit· tunc quid illi ꝓdeſt· qm̃ is
intelligitur facere cuius mandato facit· vt qui
mandat ſolui ipſe ſoluere videtur· Hinc eſt q̧ ꝑ/
egrinacionis votum ab vno emiſſum· alter eius
iuſſu exequi poteſt Idẽ eſt ſi duo quoꝝ alter
in caritate eſt· alter ñ· pro defuncto pſalteriũ
legunt· et ſi elemoſina dat̃ iuſto vt oret pro de
functo· Hijs etenĩ caſibus prodeſt defuncto rõe
caritatis hoīs iuſti adiuncti· Si aũt ſuo priuato
nomine· ꝯ de ꝓpꝛio quis pro illo elemoſinam dat·
vel orat vel ieiunat vel al̃r ſe affligit· quaſi oĩr
dicunt theologi q̧ talia in nullo proſunt ei· ſ̃ñã
legitur joh· ix· Scimus qꝛ peccatores deꝰ non
exaudit· ſꝫ illud ceci et non euangeliſte fuit ver
bum· et yſa· i· Cum multiplicaueritis oraciones
non exaudiam· manus eñ veſtre ſanguine id eſt
peccatis plene ſunt· ymo ſm auguſtinum· Dum
is qui diſplicet ad intercedendum mittitur ira
ti iudicis animus ad deteriora prouocat̃· Deus
enim iniquoꝝ dona non reſpicit· et iuſtoꝝ ſolꝰ
oraciones exaudit· Item dñs ꝑ amoſ ꝓphetam
vota pinguiũ terre· i· peccatoꝝ non recipiam·

Vñ cum pauci ſine crimine viuant· talis ſnīa q̄
miſericordiam· et tot ſuffragia defunctis adi/
mit et viuoꝝ caritatem ad illos refrigeſcē facit
nimis dura· et ideo non ſequenda videtur· Si
enī omniū (q̄s oſciaculpe arguit) ſuffragia con
dempnamus illi paucoꝝ ſuffragijs iuuabuntur·
dicendum eſt· videtur ꝙ q̄uis ſuffragia eius q̄
et ſi non in caritate in fide tamen eſt· illi qui in
caritate deceſſit non proſūt ex merito vite agē
tis· qꝛ tñ illa fiunt ſm doctrinam eccleſie· et per
eum qui in fide eſt· et pro eo qui talia recipere
meruit beneficia vbi deficit caritas agentis ſup
plet meritum fidei et caritas eccīe talia dictan
tis ac defuncti capacis ſuſcipientis· necnon et
liberalitas dei miſerentis· qui (ſm ambroſium)
bñficia non reuocat ymo cumulos liberalitatis
amplificat et ſua liberalitate opus ab alio fcm
proinde reputat· ac ſi per illum pro quo fit fa
ctum eſſet· Nam (ſm iura) aliquo alienū debitū
exoluente ipſe debitor liberatur· et ſi ſuo lega
ta ſit libertas· ſi ticio decem preſtiterit q̄cunq̄
illa die decem preſtante liber eſt· ſꝫ et per eum
qui capax non eſt alteri legatum et hereditas
acquiri pt̄· Et is qui ob crimen pro alijs poſ
tulare prohibetur· pro ſe et pro his q̄ꝝ curaꝫ
gerit admittitur· Et ſm aug· q̄uis in lapideo
canali nil generet̄· tñ aqua inde tranſiens ter/
ram fecundat· Et hiero9· Si quando videris
inter multa opa peccatoꝝ quenq̄ facē aliqua
que iuſta ſunt ñ eſt tam iniuſtus deus· vt ꝓpter
multa mala paucoꝝ bonoꝝ obliuiſcatur Sane
defuncti ſciunt ſuffragia que pro eis fiūt trib9
modis ſm aug· Primo per diuinam reuelacōeꝫ
quando ſcꝫ deus eis reuelat Secundo ꝑ bonoꝝ
angeloꝝ manifeſtacionem· Angeli enim qui ſꝫ
ſemper nobiſcum ſunt· et omnes actus noſtros
oſiderant quaſi in inſtanti poſſunt ad eos de/
ſcendere et eis protin9 nunciare Tercio ꝑ aiaꝝ
hinc exeuncium intimacioneꝫ· Quarto ꝑ expien
ciam· cum videlicꝫ ſe a penis ſenciunt releuari·
Sciend̄ autem ꝙ defuncti valde mali neſciūt q̄
a viuis agitur· ñ quatenus eis ſcire ꝑmittit̄·
ſꝫ nec mediocriter boni· adhuc in igne purga
torij oſtituti qui nondum dei viſione fruuntur ñ
quatenus per aliqueꝫ de premiſſis modis ꝑmit
titur eis ſcire· Sed valde boni qui iā ea fruunt̄
bene ſciunt q̄ hic agitur· iux̄ illud greg· Quid
eſt quod neſciant q̄ videnteꝫ omnia vident Alij
tñ dicunt eos ſcire omnia que eis neceſſaria ſūt
et non alia Vnde pſa· ex pſona ppli afflicti ait ab
rahaꝫ· pater veſter neſciuit de hoc· Et vtꝝ mor
tuis cura ſit de viuis· Aug9· late proſequitur·
in libro de cura pro mortuis habenda· Adhuc
ſicut aug9 ait· multi aliquos ex mortuis· vel in
ſompnijs t alio q̄cunq̄ modo viuis apparē credt̄
Et vbi eoꝝ inhumata laterent corpa· atꝫ vt eis
ſepulcra fierent et alia hmōi innumera ſepe ad/
monuiſſe· et illa vera reptuꝫ eſſe in dialogo gre
gorij· et in alijs pleriſq̄ ſcripturis autenticis re
peritur Veruntamen vt idem aug9· in premiſſo
libro ait· Quamuis mortui tlia in ſompnis indica
re vel petere videant̄· non ideo putand̄ eſt eos
iſta ſentire· Nam et viuentes plerumq̄ apparent
in ſompnis dormientibꝫ dum ipi ſe neſciunt appa
rere et ab eis qui hoc ſompniauerunt audiſſe dicē/
tibus ꝙ eos in ſompnis agentes aliq̄ vel loquen
tes viderēt· Vnde (vt dicit) credend̄ eſt q̄ hec ſūt
angelice opaciones per diſpenſacōeꝫ ꝓuidēcie
dei ad qualecunq̄ ſolaciū viuoꝝ· Concilium eēc
antiquitateñ· ait ꝙ pleriq̄ demonuꝫ illuſioni/
bus et fantaſmatibus ſepe ſeducunt̄· Officium
mortuoꝝ imitatur omnino triduanam xpi ſe/
pulturaꝫ· Sicut enī in illo triduo itaq̄ in ſꝫ offi
cio omnia laudis cantica ſubticemus et ſolenni/
tates quaſlibet ſubtrahimus· Nam in miſſa bñ/
dictiones ab epō non petim9· nec i agenda dici
mus· Domine labia mea aperies· nec· De9 in ad
iutorium meū· nec bñdicamus· nec inuitatoriū·
ñ corpus pñs ſit· et eē in vigilijs· nec glā patri
ad reſponſoria vel in fine pſalmorum· nec ad le
ctiones benedictionem petimus vel dam9· nec
dicimus Tu aū· vel deo gracias· nec in miſſa al
leluia· nec glā in excelſis· nec ite miſſa eſt· ſtaꝫ i
veteri lege prohibitū fuit oleū leticie et thus
ſuauitatis pro pctō offerri Mors etenī eſt vin/
dicta peccati· Vnde vbi peccatuꝫ· ibi tenebre·
Nec dꝫ eſſe leticia· nec canticoꝝ leticie decanta
cio· vbi eſt luctus et otriſtacio mentiſ ac exeq̄
pro mortuis celebrant̄ cum luctu Rurſus lau/
des ſupprimimus· qꝛ quo mortui tranſeunt ig/
norantes neſcimus· vnde laudare dñm debea/
mus de iuſticia vel de miſericordia· Gaudium re
primimus· qꝛ triſtes in hunc mdm intrauimus·
et triſtiores exiimus· Non ḡ ſequencia debꝫ dici
que eſt canticum exultacionis· Adhuc licet in
miſſa pro viuis debeāt omnes thurificari ad de
ſignandum ꝙ illoꝝ oraciones ad celeſtia diri/
gunt̄· in miſſa tñ pro defunctis non dꝫ thus ꝑ
choꝝ portari nec offerri· i· altare thurificari·
ſꝫ circa corpus tm̄· quia hoc in lege prohibitū
fuit· vt iam premiſſum eſt· Nullus ergo in hoc
officio thurificatur· ad notandum ꝙ mortui nl
amando ſuis valent orōibꝫ promereri· Vñ pſ·
Non mortui laudabunt te dñe· ipa aū defuncto
rum corpora thurificantur· et aqua bñdicta aſ
perguntur· ñ vt eoꝝ peccata tollant̄· q̄ tunc
per talia tolli nequeunt· ſꝫ vt omnis immundo
rum ſpūum preſencia arceatur· et fiunt eciaꝫ in
ſignum ſocietatis et oīonis ſacramentoꝝ quaꝫ
nobiſcum (dum vixerunt) habuerunt· Vnde et
diaconus tradit· ꝙ antiquitus viui mortuos oſ
culabantur in ſignum vnitatis· quam cum ipis
habuerunt· Proſūt eciaꝫ hec et ſimilia· in q̄tum
per talia ipi deo reuerencia exhibetur· Quare
aū duplex verſus ponitur in introitu ꝓ defunc
tis ſcꝫ Te decet· et exaudi oracionem meam· ꝛc·
dcm eſt in ſexta pte ſub ſabbato· iij· ebdomade
quadrageſime· jtem in miſſa pro defunctis non
dꝫ intermiſceri oracio pro viuis· prout dictum
eſt in quarta pte ſub ti· de oracione· Pax eciam

non datur triplici racione. Primo q̄ꝛ hoc offm̄
(vt iam dictū eſt) triduanam xp̄i ſepulturam ve
ſtigio ſequitur. vbi pax non datur. ꝓpter iude
oſculum deteſtand᷒. Secūdo q̄ꝛ non ꝯmunicam⁹
mortuis. q̄ꝛ non nobis reſpondent. Nos ſumus
enī in ſexta etate illi in ſeptima. Inde eſt ꝙ cor
pus nunq̄ȝ dꝫ eſſe in eccleſia q̄mdiu miſſa de die
celebratur. ymmo ſi prius eſſet ibi. debet aſpor
tari extra eccleſiam in veſtibulo eccīe quantum
cunqȝ autoritate viuens fulgeret. et poſtea ad
miſſam de mortuis reportari. Tercio q̄m ſicut
ex multis granis ſit collectis vnus panis ꝯficit̄
et ex multis racemis vinuꝫ elicatur. ſic ex multis
fidelibus quoꝝ quidam boni quidam mali ſūt.
vna eccleſia ꝯſtruitur et coadunatur. Quia ḡ
de mortuo homine neſcimus adhuc vtꝝ ſit ip̄e
de ꝯformitate eccleſie et pacem habeat cuꝫ ſuo
creatore et reconciliacōꝫ ideo pacem ad miſſaꝫ
non damus nec aliq̄s laudes pro mortuis referi
mus. quia non eſt vnde agendum ſit. Non enim
adhuc apparet eoꝝ requies. Quarta eciam rō
poſita eſt in quarta parte vbi agitur de oſculo
pacis. Illud q̄ꝫ notandum eſt ꝙ officium mortuo
rum incipit a veſperis. poſtea ſecuntur vigilie
quaꝝ tria ſunt genera. In quibuſdam eccleſijs
leguntur nouem lectiones de iob. et incipiunt.
Parce mihi dn̄e. ꝛc̄. In alijs legunt de libro ſa
piencie. et incipiunt. Melius eſt ire. ꝛc̄. In alijs
vero de q̄dam ſermone aug᷒. Sed vndecunqȝ ſu
mantur abſolute ſine iube dn̄e benedicere. et ſi
ne tu autem. Vel alibi incipiunt et finiunt̄ ꝓut
in exequijs quas in dc̄o triduo pro xp̄o celebra
mus ſeruatur. Verumtamen in quibuſdaꝫ eccīijs
loco tu autem domine terminant̄. Beati mortui
qui in dn̄o moriunt̄ que verba ſunt de apoc. xiiij
.c. Freqūntatur aūt in hoc offō pſ̄. Te decꝫ q̄m
ibi agitur de reditu filiorum iſrahel a captiui
tate in terram promiſſionis. ſic et defuncti de
captiuitatis miſeria ad vitaꝫ proficiſcūt̄ eternaꝫ
Dicitur etiam pſ̄. Domine ne in furore tuo. qui
cum ſit ſextus in ordine pſalterij. tamen pro oc
taua intitulatur quaſi in ſex etatibus per hunc
pſalmum deum rogantes vt ſeptime etatis poſ
ſumus tormenta euadē͡re ad octauā glorie per
venire. Offm̄ mortuoꝝ n̄ hꝫ ſecundas veſperas
vt dictuꝫ eſt in vi. pte ſub ti. de veſpis. In concilio
tholetan̄. ſtatutum eſt ꝙ ſacerdos miſſam defū
ctorum celebrans vt eius inimicus morteꝫ incur
rat deponat̄. et tam ip̄e q̄ȝ eum ad hoc incitās
exilio ꝑpetuo puniatur. Nunc videndum eſt q̄li
ter corpus ſepeliendum ſit. et quidem. quando
homo videret̄ agere in extremis. debꝫ poni ad
terram ſupra cineres vel ad minus ſup paleas p
q̄ᵒ innuit̄ ꝙ cinis eſt et in cinerem reuertet̄. et
ſi hoc exemplo bt̄i martini. qui vt in ſe alijs da
ret exemplū in cinere iacēs vitaꝫ finiuit. et ſi mo
riens literatus ſit. legi debet paſſio domini vel
ſaltem pſ. illius ante eum vt ſic ad maiorē ꝯ
punctionem moueat̄. Et dꝫ eſſe crux erecta ad
pedes. vt moriens eam cernens in ꝯgiſoterat̄.

ꝯuertatur. Debet eciam ſupinus iacē vt ſemp
erecta facie reſpiciat celū exemplo bt̄i martini
et priuſq̄ȝ expiret eius anima dn̄o ꝯmendetur.
Poſtq̄ȝ vero expirauerit campane dn̄t pulſari.
prout dictum eſt in prima pte vbi agit̄ de cam
panis. Deinde corpus mſi viuens nouit̄ munc
tus fuerit) dꝫ lauari. ad ſignificand᷒ ꝙ ſi anima
ꝯfeſſionem et ꝯtricionem a culpa mundata ſit
vtrunqȝ ſcꝫ anima et corpus eternam glific͡aci
oneꝫ et claritateꝫ in die iudicij ꝯſequetur. q̄ᵒqꝫ
illi ſm̄ io. vere in domino moriuntur. et beati
ſunt qui nullam ſecum portant maculam. ſꝫ in iſ
mundo per pn̄iam derelinquunt. Sed cum de
hac locione neqȝ in veteri teſta. ſcꝫ leuitici. x. c.
neqȝ i nouo. ſcꝫ act. v. c. nil agatur ſi omitteret̄
n̄ multuꝫ (vt aiunt q̄dam) curand᷒ eſſet. Et aug⁹
dic̄ in li. de cura pro mortuis agēda corpi hūa
no. quod poſt mortem impeditur n̄ eſt ſalutis
preſidium. ſꝫ humanitatis offm̄. Verumtamen
cum maria magdalena vnxerit dn̄m an̄ paſſionē
math. xxvi. c. fecit enī morituro q̄ᵒ non poſſet
facere mortuo. marci. xiiij. c. Preuenit inq̄t vn
gere corpus meum in ſepulturaꝫ. ex hoc ꝓbari
poteſt corpa defunctoꝝ lauanda eſſe. Nam ſic
hiero⁹ ait in originali ſup illud mathei. vi. c.
Vnge caput tuum in illiſ ptibꝫ vngentis ꝓ bal
neis vtebant̄. Canon tholetan̄ concilij ſtatuit̄ ꝙ q̄
diuina vocacōe ab hac vita recedunt cum pſal
mis tantummodo et pſallencium vocibus ad ſe
pulcꝝ deferantur. Dꝫ autem defunctis porta
ri a ꝯſimilibus ſue profeſſionis vt ſi fuerit diaco
nus a dyaconibus. ſi ſacerdos a ſacerdotibus. ſi
fuit ibi aliter non eſt vis. q̄ꝛ neceſſitas legi non
ſubiacꝫ. clericus a clicis. catholic⁹ a catholicis
Si vero fuerit de aliqua fraternitate deportet̄
ab illis qui ſunt eiuſd̄ fraternitatis. Mulieribꝫ
uero non lꝫ corpa ferre. nec cogantur corpora
ſua laſciuiaꝫ incitancia denudare. q̄ᵒ facile ꝯtin
gere poſſꝫ. Dum aūt de domo ad eccleſiaꝫ ſeu ſe
pulturaꝫ portat̄ (ſm̄ quoꝝdaꝫ locoꝝ morem)
ter in via pauſatur. Primo ad ſignificanduꝫ ꝙ
ip̄e in hac vita exn̄s vt poſſet digne domino p̄
ſentari. et cum alijs ſanctis ꝑpetua quiete pfrui
in tribus ſpecialr̄ ſeip̄m exercitauit. videlicet in
dilectōe dei. in caritate ꝓximi. et in cuſtodia ſui
ſiue ꝙ in fide ſancte trinitatis vixit atqȝ vitā finiu
it. Secundo ad repreſentand᷒ ꝙ dn̄s in triduo
in ventre terre pauſauit. Tercio tres pauſe fi
unt in via. vt per tres dietas pſalmodia q̄ tunc
dicitur. trina fiet ei abſolucio a delictis. tribus
modis. ſcꝫ cogitacione. verbo et ope ꝯmiſſis.
exodi tercio Viam trium dieꝝ ibimus in ſolitu
dine. deinde ponitur in ſpelunca. in qua in qui
buſdaꝫ locis ponit̄ aqua benedicta. et prune cū
thure. aqua benedicta ne demones qui multuꝫ
eam timent ad corpus accedant. Solent nanqȝ
deſeuire in corpa mortuoꝝ. vt quod nequiue
runt in vita ſaltem poſt mortem agant. Thus
vero ibi ponitur ꝓpter fetorem corporis remp
uendū. ſeu vt defunctus creatori ſuo acceptabile

bonoꝝ opeꝝ odorem intelligatur obtuliſſe.
Seu ad oſtendendum ꝙ defunctis proſit auxiliū
oracionis. Carbones in teſtimoniū ꝙ terra illa
ad communes vſus amplius redigi non poteſt.
Plus enī durat carbo ſub terra ꝙ aliud. Hede-
ra ꝗꝫ vel laurus et huiuſmodi. que ſemper ſer-
uant virorē in ſarcophago corpori ſubſternū
tur. ad ſignificandum ꝙ qui moriuntur in xp̄o
viuere non deſinent. nam licet mundo moriant̄
ſc̄m corpus. tamen ſc̄m animam viuunt et reuiui
ſcunt deo. Alia tamen conſideracione habebāt
in funeribus antiqui cipreſſos. quia videlicet
ſicut cipreſſus ceſa non iterum ſurculeſcit. ſic tō
moritur. ita homo mortuus non reuiuiſcit ſiūt
eciam hec. ſ. qz cadaueribus inſit ſenſus. ſꝫm fi
guram videlicet vel ad reſurrectionem ſperan-
dam. vel ad dei miſericordiam ſeu beniuolenciā
prouocandā cui talia pietatis officia placent.
Dꝫ autem quis ſic ſepeliri vt caput ad occidentē
poſito. pedes dirigat ad orientē. in quo quaſi
ipſa poſicione orat. et innuit ꝙ promptus ē vt
de occaſu feſtinet ad ortum. de mūdo ad ſeculū
Et in quocunqꝫ loco extra cimiterium xp̄ianus
ſepeliatur. ſꝑ crux capiti illius apponi dꝫ. ad no
tandum illum xp̄ianum fuiſſe. quia hoc ſignum
diabolus valde veretur. et timet accedē ad locū
crucis ſignaculo inſignitum. Debent ꝗꝫ fideles
xp̄iani ſepeliri induti ſudarijs. prout ꝓuincia-
les obſeruant. prout ſumunt ex euangelio. in ꝙ
legitur de ſudario et ſindone xp̄i. Quidā vo ci
licio in ſiuunē vt hac veſte inſignia pn̄ie repre-
ſentent. Nam cinis et cilicium arma ſunt penitē
ciuū. Nec debent indui veſtibus communibus.
prout in ytalia fit. et (vt quidā dicunt) dn̄t ha
bere caligas circa tibias. et ſubtalares ī pedibꝫ.
ut per hoc ip̄os eſſe paratoſ ad iudicium repre
ſentetur. Clerici vero ſi ſunt ordinati. illis indu-
mentis induti ſint que requirunt ordines quos
hꝫ. Si vero non habent ordines ſacros. more
laicoꝝ ſepeliantur. Verumtamen lꝫ in alijs ordi
nibus ꝓpter paupertatem iſ ſepius omittatur.
In ſacerdote tn̄ et epiſcopo nullomodo preter
mittendū eſt. Veſtes enī ſacerdotales virtutes
ſignificant. cum quibus pre ceteris ſunt domino
pn̄tandi. Euticianꝰ papa ſtatuit vt nullus mar
tires ſepeliat ſine dalmatica aut collobio pur-
purato. Circa iſ aūt ꝯſiderandum eſt vtꝝ xp̄s
veſtitus fuerit poſt reſurrectionem. et vtrum
celum veſtitus aſcenderit. et vtꝝ duobus diſci
pulis eūtibꝫ in emaus. et ceteris diſcipulis et mu
lieribꝫ veſtitus apparuit. Siquidē angeli legunt̄
veſtiti apparuiſſe. iuxta illud iohis. Vidit ange
los ſedentes in albis. et alibi. Ecce duo viri aſti
terunt iuxta illum in veſtibus. quia dixerūt. Hic
hieſus ꝗ aſſumptus eſt a vobis in celū. ſic veni
et qm̄ vidiſtis eum euntē in celum. Nempe xp̄s
veſtitus aſcendit in celum iuxta illud. Quis eſt
iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſra
jtem angeli dixerunt. quare rubꝝ eſt indumen
tum tuum. Queritur etiā vtꝝ homines erunt

nudi poſt diem iudicij. an veſtiti. Et vꝫ ꝙ veſti
ti. Nam ſꝑ angeli apparere ſolent veſtiti. et xp̄s
eciam poſt reſurrectionem cum veſte apparuit.
et in tranſfiguracione veſtitus fuit. Vnde et ap
parebant veſtimenta eius alba ſicut nix. Contra
videtur ꝙ nudi erunt. quia habet autoritas ꝙ
in eadem forma erimus in qua fuit adam ꝑusꝗꝫ
peccaret. et eciam in meliori ſꝫ tunc fuit nudus.
ergo nudi ſimiliter erimus. Solucio nil diffinimus
de veſte. ſed hoc ſolum dicimus ꝙ ibi non erit
deformitas nec vlla aduerſitas vel infirmitas.
et erimus veſtiti et ornati veſtimentis virtutum.
Quis autem et in quo loco ſepeliri debet. et vtꝝ
locus ſepulture aliquid ꝯferat. dictum eſt in p̄
ma parte vbi de cimiterio agitur. Illud autē
nota ꝙ qꝛ ſcriptum eſt leuit. xxi. c. Pontifex ad
omnem mortuum eciam patrem vel matrem nō
ingredietur. neqꝫ egredietur de ſanctis. Hinc
eſt ꝙ romanus pon. ad nullius defuncti domum
accedit. jtem qꝛ ibidem dicitur Sacerdotes nō
radent caput. non barbam. nec in crinibus ſuis
facient inciſſuram. ideo qꝛ de caroꝝ morte triſ
tantur. Barbam nutriunt nec crines ꝑcindunt.
et eciam nigris veſtibus ornantur vt ꝑ nigredi
nem et dolorem ꝯſepulti mortuo videant̄. Hic
eciam queri poteſt vtꝝ voces mortuoꝝ loqūt̄
Et videtur ꝙ ſic. iuxta illud ꝓphete. Exultacōs
dei in gutture eoꝝ. Hormiſda papa dicit ꝙ il-
li quibus cum falſa miſericordia indulſerimꝰ añ
tribunal xp̄i ꝯtra nos facient queſtionem. Et au
guſtinus dicit ꝙ defuncti qui neſciunt que hic
ſunt dum hic aguntur poſtea audiunt ab hiſꝗ
moriendo hinc recedunt. Sed apoſtolus ꝯtra
dicere videtur dicens ꝙ tunc lingue ceſſabunt.
et pſalmiſta. Non mortui laudabunt te. Et nota
ſc̄m aug. ꝙ tempus quod inter hominis mortē
et vltimam reſurrectionem interpoſitum eſt.
animas abditis. id eſt nobis occultis receptas
culis continet. Poſtremo nota ſc̄m magiſtrum
johannem de belech. ꝙ antiqui ſolebant dicē.
ꝙ qn̄ in humanis ſunt corporibus vocant̄ aīe.
in inferis manes. quando vero celoſ aſcendebāt
ſpūs. quando autem recens erat ſepultura. ſi-
ue qn̄ ſpiritus circa ſepulturas errabat vmbrā
vocabant. Vnde pſalmiſta. Nam et ſi ambulas
uero in medio vmbre mortis. etc. Et ideo tunc
panem et vinum ponebant ſuper ſepulcra mor
tuoꝝ. vt dictum eſt ſub feſto cathedra petri.
jn miſſa pro mortuis dicitur quandoqꝫ epiſtola
Vir fortiſſimus iudas. math. xij. ca. quandoqꝫ
Nolumus vos ignorare de dormientibꝫ. theſſa.
iiij. c. quandoqꝫ audiui vocem de throno dicen
tem. Apocalip. xiiij. c. qn̄ꝫ. ecce miſterium vobꝭ
dico. i. chor. xv. Dr̄ et qn̄ꝫ euangeliū Amē amē
dico vobis qꝛ venit. joh. v. c. qn̄ꝫ. dix Martha
joh. xi. c. qn̄ꝫ. Sicut enī pater ſuſcitat. joh. v.
capl̄o qn̄ꝫ. Omne quod dat mihi pater. joh. vj
c. qn̄ꝫ. Ego ſum panis. quod eſt ibiđ.

De quatuor coronatis

DE quatuor coronatis hic notabiliter
reperitur. ꝙ qui anno quia fuerunt qui
venerant ad conſtruendum templū
dyocleciani. cognito ꝙ eſſent criſti-
ani martirio ſunt coronati. quorum nomina. quia
nō fuerunt idcirco in collecta ponunt. Poſt
duos vero annos alij quatuor martirium ſu-
ſceperunt quorum corpora ſepulta ſunt iuxta
corpora predictorum quinque quorum nomina
fuerunt ignota ideo ſtatuit melchiades papa
vt dies eorum ſub nominibus predictorum qn
quam celebris haberetur. et ſic vocatum eſt feſtū
quatuor coronatorum Poſtea vero fuerūt cui-
dam religioſo eorum nomina reuelata ſcz. Se-
ueri. Seueriani carpophori. et victorini nomē
tamen feſti propterea mutatum nō eſt nec eti-
am dies in calendario

De beato martino.

DE beato martino ſciendum eſt ꝙ dicitur
par apoſtolis non propter ſuſcitaci-
onem mortuorum. quorum vt quidam
putant cum idem multi alij fecerunt
martires et confeſſores. vel propter multitu-
dinem miraculorū. ſed ſpecialiter propter vnū
miraculū. Cum enim eſſet thuronē. archiepiſ. ve-
nit ad eum quidam pauper et inops tunicā ab
eo petens et ipſe conceſſit. iuſſit ergo procura-
tori ſuo vt emeret. Ille vero iuit ad forum. et
tardus rediit tunicam vilem portans que fere
penula quaſi pene nulla poterat dici vir ſanctus
ſibi monſtrare fecit. Erat autem breuis forte
vſque ad genua. manice vſque ad cubitum. extra-
hens ergo ſuam pauperi dedit. et ipſe paupe-
ris tunicam induit. Nec multo poſt preparat
ſe ad celebrandum miſſam. et ſtans ante altare
ſicut mos eſt in prefacione leuauit manuſ ad do-
minum manicis laxis retro labentibus licz nec
groſſa eiuſ brachia. nec multum carnoſa eſſent
et cum prefata penula non niſi vſque ad cubitū
protenderetur remanſerūt eadem brachia nu-
da tunc venerunt miraculoſe aurei torques ip-
ſaque decenter operuerunt. et globus igneus
apparuit ſuper caput eius per quod demōſtra-
tum eſt ſpiritum ſanctum ſuper eum deſcendiſ-
ſe ad robur. ſicut ſuper apoſtolos in penthe.
Vnde propter hoc nō immerito dictus ē par
apoſtolis eſt etiam par eis in officio Conſi-
derandum autem eſt ꝙ ipſe ſolus inter confeſ-
ſores inſtitucionis habet octauas. ſicut beatuſ
laurencius inter martires. Ille enim dixit. Ig-
ne me examinaſti. et non eſt inuenta in me ini-
quitas. et martinus in agone mortis. dixit demo-
ni aſtāti. Nil inuenies in me cruenta beſtia. ec-
ce quomodo concordāt ille prepollens martir
quare pre omnibus alijs octauas et vigiliam
habet iſte confeſſor excellens. quare pre omni-
bus alijs octauam habet. Cappam eius reges
francorum conſueuerunt portare in prelijs vt
dictum eſt in ſecunda parte vbi agitur de ſacer-
dote. fortunatus poeta vir vita egregius. et in-
genio preclarus de ytalia thuronē. veniēs ge-
ſta beati martini conſcripſit tempore iohānis
pape. iij.

De ſancto andrea apoſtolo.

BEatus andreas nigri fuit coloris bar-
ba prolixa ſtature mediocris. hoc ideo
dicimus. vt ſciatur. qualis in eccleſia
debet depingi. quod de vnoquoque apo-
ſtolorum. et aliorum multorum ſanctorum ſci-
endum eſſet. predicauit autē in achaia. et athe-
nis. et circa partes illas Excellentis fuit va-
de meriti. nec ſine cauſa beatus gregorius adeo
fuit ſibi deuotus. quod ſibi fecit proprium of-
ficium. et monaſterium condidit. et ibidem mo-
nachus extitit. vigiliam ex inſtitucione nō ha-
bet quia eſt in tempore ieiuniorum. quare non
fuit neceſſe inſtitui ei vigiliam et idem eſt de
de beato thoma apoſtolo Sane oſſa eius ac be-
ati lucas euangeliſte tempore conſtantini. ij.
imperatoris tranſlata ſunt apud conſtantino-
polim. Hac die dicitur epiſtola. Corde credi-
tur ad iuſticiam. roma. x. capitulo et euangeli-
um Ambulans ihesus iuxta mare. mathei quar-
to capitulo. Poſtcommunio. Venite ad me.
que eſt ibidem. In vigilia vero eſt introitus.
Dominus ſecus mare. mathei quarto. et euāge-
lium. Stabat iohānes et ex diſcipulis iohāniſ
primo capitulo. Poſtcommunio. Dixit andreas
iohannis primo capitulo

De ſancto nicolao epiſcopo.

LEgitur ꝙ cum in quadā eccleſia que
dicitur crux ſubiecta monaſterio ſan-
cte marie de caritate. nō dū hyſtoria
beati nicolai cantaretur. fratres eiuſ-
dem loci priorem ſuum. vt eam ſibi cantare li-
ceret inſtanter rogauerunt. Ille vere hoc pre-
ciſe negauit dicens incongruum fore priſtinū
morem nouitatibus immutare. Illis vero in-
ſtantibus indignatus reſpōdit. Recedite a me
quia noua cantica primo ioculatoria quedam in
mea eccleſia non cantabuntur. Adueniente au-
tem eiuſdem ſancti feſtiuitate fratres cum qua-
dam animi triſticia matutinarum vigilias pere-
gerunt. Cumque omnes in lectis ſe recepiſſent.
ecce beatus nicolaus priori viſibiliter terribi-
lis apparuit quem a lecto extrahens per capil-
los dormitorij pauimento alliſit et incipiens.
O paſtor eterne. per ſingulas vocum differen-
cias. virgis quas in manu tenebat. grauiſſimoſ
ictus ſuper dorſum illius ingeminanſ per ordi-
nem moroſe cantando antiphonam ipſam ad fi-
nem perduxit. Omnibus ergo illius clamoribus
excitatis ſemiuiuus ad lectum deportatur. qui
tandem ad ſe rediens dixit Ite et hyſtoriam no-
uam ſancti nicolai decantate. Tempore henrici
quarti imperatoris oſſa ſancti nicolai apud vr-
bem barenē. tranſlata ſunt.

De venerabili beda preſbitero

Beda venerabilis pater et monachus egregius expoſitor claruit in anglia circa annum domini dc·lxxxvij· qui licet in ſanctorum cathologo computatur· non tamen ab eccleſia ſanctus ſed venerabilis appellatur duplici racione· Primo ꝙ cum pre nimia ſenectute eius oculi caligarent faciebat ſe duci per villas et caſtra vbiqȝ verbum domini predicando· cumqȝ quadam vice per quandam vallem magnis lapidibus plenam tranſiret quidam ex ductoribus deriſorie dixit ei ꝙ ibi magnus erat populus cõgregatus expectans eius predicationem auide et ſilenter· et tunc ille incepit predicare feruenter et cum in fine concluſiſſet· per omnia ſecula ſeculorum mox omnes lapides alta voce clamaſſe dicuntur· amen venerabilis pater· et ideo venerabilis pater appellatur· Alij vero aſſerunt ꝙ angeli reſponderunt· bene dixiſti venerabilis pater· Secunda cauſa eſt· quia poſt eius mortem clericus ſibi quidam deuotus quendã verſum edere cupiebat· quem in illius tumulo ſculpi facere intendebat incipiens ſic· Hac ſũt in foſſa· volens verſum terminare· bede ſancti oſſa· Sed quia talem finem verſus congruitas non paciebatur· et ſedula mente reuolueret· nec congruum finem videret dum quadam nocte multũ ſuper hoc cogitaſſet mane ad tumulum properans· manibus angelicis taliter verſum ſcriptum reperit finitum· Hac ſunt in foſſa· bede venerabilis oſſa· Eius autem corpus apud ianuam deuocione congrua dicitur coli·

De ſancto thoma apoſtolo

Hiſtoria ſeu legenda de ſancto thoma apoſtolo· et ſi quid ex ea in reſpõſorijs vel antiphonis ſumptum reperitur inter apocrifa deputatur· In ipſo autem feſto legitur ad miſſam euangelium· Thomas vnus ex xij· iohannis ·xx· ca·

De ſanctis infra natiuitatis domini

Poſt domini natiuitatem· ſequenti die fit feſtum de obitu beati ſtephani ꝓthomartiris et tamen ipſe fuit paſſus in auguſto· quare hoc feſtuȝ fiat ſub feſto inuencionis eius dictum eſt· Queritur quare hec tria feſta videlicet ſanctorum· ſtephani iohannis· et innocentuȝ· immediate poſt feſtum natiuitatis domini ordinantur· Reſpondeo primo· vt criſto capiti et ſponſo· omnes ſui comites adiungentur· natus enim criſtus ſponſus eccleſie in hunc mundum tres ſibi comites adiũxit de quibus dicitur· in canticis· Dilectus meus candidus et rubicundus· electus ex milibus· Candidus quantũ ad iohãnem euangeliſtam· precioſum virginem et cõfeſſorem· Rubicundus quantum ad ſtephanũ prothomartirem· Electus ex milibus quantuȝ ad magnam turbam innocentũ· Secundo vt ſic eccleſia omnium martirum genera quorum quidem martirij criſti natiuitas cauſa fuit in ſimul adunaret· Triplex eſt enim martirium· Primuȝ voluntate et opere· tale fuit martiriũ beati ſtephani· et hoc eſt digniſſimum in genere hoc autem dicimus· quia aliqua circumſtancia facere poſſet· ꝙ aliquis confeſſor aliquo martire dignior eſſet· et ideo feſtum eius precedit alia et continuatur feſto dominice natiuitatis· Vnde in ipſo feſto legitur mortem quaȝ ſaluator dignatus eſt pro omnibus pati· hanc ille primus pre omnibus reddidit ſaluatori· et iteruȝ criſtus heri natus eſt in terris· vt hodie ſtephanus naſceretur in celis· In feſto beati ſtephani introitus eſt· Etenim ſederunt principes et aduerſuȝ me loquebantur· in quo oſtenduntur inſidie principum iudeorum beato ſtephano inſidiantuȝ· Epiſtola eſt actuum· vj· capitulo Stephanus plenus gracia et fortitudine· que ſicut dicit auguſtinus in ſermone huius diei cum plurimum habeat ammiracionis in ipſa ſpecie non minus continet in miſterio dignitatis· In qua narratur tam paſſio ipſius· quam paſſionis cauſa· et meritum ſeu remuneracio et hec etiaȝ inſinuãtur et repreſentantur in reſpõſorio quod eſt· Sederunt principes· et in alleluia quod eſt· video celos apertos actuũ octauo capitulo· et in offertorio· et in poſtcommunione· Video celos· actuum· vij· Et in nocturnali etiam officio idem repetitur· vt oſtendatur ꝙ ſepe et ſepius conſiliati ſunt principes ſacerdotum in mortem eius· Euangeliuȝ eſt Ecce ego mitto ad vos· mathei· x· capitulo et ſequitur· Hieruſalem hieruſalem que occidis ꝓphetas et lapidas eos et cetera· Stephanus enim fuit lapidatus· Dicitur etiam ibi a ſanguine abel iuſti· Sicut enim ille fuit prothomartir in veteri teſtamento ſic ille in nouo· Hiſtoriam ſancti ſtephani compoſuit alcuinus caroli magiſter et capellanus nocturnales antiphonas de pſalmis· quibus articulantur accepit· cetera de actibus apoſtolorum· Antiphonis etiam laudum quidam verſus premittuntur· ꝓut dictum eſt in ſexta parte ſub dominica ꝯ trinitate· Frequentatur autem in verſiculis alleluia· vel propter ſolemnitatem dominice natiuitatis· vel propter gaudium de conſorcio ſtephani angelice concionis· Dicitur etiaȝ illud capitulum· Stephanus plenus gracia· et illud Surrexerunt quidam que ſunt actuum· vj· capitulo· et illud· Cum eſſet ſtephanus· actuum vij· capitulo· Secundum martirium eſt voluntate et non opere quale fuit martirium beati iohannis euangeliſte· qui martir fuit ſicut patet in illa antiphona· In feruentis olei dolium miſſus iohannes apoſtolus diuina ſe protegente

gracia illeſus exiuit· vt ſic non ſenſerat carnis
eſtum quia virgo fuit mente et corpore· ſic nec
eſtum feruentis olei ſenſit· In natali autem eius
canitur in quibuſdam locis vna miſſa in exor=
dio lucis · ad notandum ipſe accepto lumine
huius mundi · ſacrificium virginitatis ſemper
obtulit deo· quia enim non poterat habere vigi=
liam propter feſtum beati ſtephani· ſtatutum
fuit · vt duas miſſas haberet · In miſſa de bea=
to iohanne epiſtola · Qui timet deum eccleſia=
ſtici·xv· capitulo · Euangelium eſt· Dixit
iheſus petro·iohannis vltimo capitulo· et can=
tatur alleluia· Valde etcetera· et quod ibi dici=
tur · Qui ſupra pectus domini etcetera · ſumi=
tur iohannis vltimo capitulo · Introitus eſt ·
In medio eccleſie · eccleſiaſti · xv· capitulo ·
Et reſponſorium· Exijt ſermo et cetera iohan=
nis vltimo capitulo · Item alleluia · Hic eſt di
ſcipulus·iohannis vltimo capitulo · Com
munio· Exijt ſermo·que eſt ibidem· Dicitur eci=
am ad horas capitulum · Cibauit· eccleſiaſtici ·
xv·capitulo et illud· Benedictus deus et pater
ephеſe·i·capitulo et illud· Qui timet dominum
eccleſiaſtici·xv·capitulo Et nota beatus
iohannes euangeliſta · in feſto beati iohannis
baptiſte obijt · Sed quia non poterat tunc eius
feſtum fieri·tranſlatum eſt ad tercium diem na
talis domini·et omnes comites ſuos haberet ſpō
ſus·vt premiſſum eſt· et feſtum beati iohannis
baptiſte in ſuo die remanſit ·nec mirum quia di
es illa ab angelo gaudio natiuitatis precurſo=
ris autenticata fuit · Nec eſt dogmatizan=
dum ·quod euangeliſta baptiſte tamquam ma
iori ceſſerit pro eo quod legitur · Inter natos
mulierum non ſurrexit maior iohanne baptiſta
Nam non debet eſſe de ipſorum maioritate di=
ſputandum· diuinitus eſt oſtenſum · Cum enim
duo magiſtri quorum vnus baptiſtam alter p
ferebat euangeliſtā ſolennem ad hoc indixiſſet
diſputationem· et quilibet valde ſollicite inue=
ſtigaſſet auctoritates et rationes efficaces ·qui
bus ſuum iohannem preferre poſſet tandem die
diſputationis adueniente quilibet ſanctorum e
mulatori ſuo apparuit dicens · Bene concordes
ſumus in celis de nobis nō diſputetis in terris
Tunc illi ſibi adinuicem et omni populo viſio=
nem publicauerunt · et dominum benedixerunt
Vel ideo fuit ad tercium diem poſt domini nati
uitatem tranſlatum quia forte illa die dedica=
ta eſt ei baſilica · vel quia forte ea die redijt de
pathmos inſula vel inſulatus eſt·fuit enim pa
triarcha epheſinus Aiunt quidam·quod beatꝰ
iohannes cum poſt celebratam miſſam deſcen=
diſſet in tumulum euanuit ab oculis circūſtan
cium·et cum terra ibi ſtatuerat de profundo ad
dunt eum viuere·et terram eius anhelitu ſcatu
rire· Alij in celum tranſlatum· Igitur par
tem ex euangelio · partem ex eius tribulatione
hodierna copulat hiſtoria in cuiꝰ vltimo reſpō
ſorio ſcȝ · In medio eccleſie qđ ſumitur de libro

ſapientie · in quo agitur de ſpiritu intellectus
neuma iubilatur· quia per ſpiritum intellectus
fuit de ineffabili verbo ſcilicet de deo vero locu
tus · Tercium martirium eſt opere et non vo=
luntate · quale fuit martirium innocentum qđ
ſicut tercium locum optinet in dignitate·ita et
inter feſta martirum Sed quare feſtum in
nocentum celebratur ante feſtum ſtelle id eſt
epiphanie·cum mortui fuerunt poſt apparitōȝ
ſtelle · quando ſcȝ herodes vidit illuſus eſſet
a magis· Reſpondetur quo herodes auditis ru
moribus de chriſto nato·turbatus eſt valde·ti=
mens omittere regnum vnde cogitauit facere
interfici omnes pueros· et ſic chriſtus non eua
deret·ſed fuit impeditus tunc· quoniā auguſtus
cęſar mandauit ei·qđ ad eum veniret·ariſto
bolo et alexandro filijs ipſius herodis reſpon=
ſurus coram eo· Et quia non fuit auſus non ire
iuit · poſtmodūm vero reuerſus anno reuoluto
quarto die poſt natale domini fecit omnes pue=
ros interfici · a binato id eſt biennio et infra ·
Binatus enim grece dicitur latine bienium ·
Queritur quare in feſtiuitate innocētium in
miſſa · Gloria in excelſis deo et alleluia et alia
cantica leticie non cantantur · Dicunt magiſtri
ideo quia mortui ſunt ante domini paſſionem et
ſic ad inferos deſcenderunt· Sed pari ratione et
in feſto beati iohannis baptiſte ſubticeri debe=
rent · dicendum eſt · hoc ideo contingit quia
auctor officij·voluit nos coniungi in hac feſti=
uitate animas deuotarum mulierum de morte
innocentum plangentium et dolentium · vnde
cauſa triſticie earum illa dimittimus·et ideo le=
gitur propheta ·ihere·xxxi·capitulo de inno=
centibus· Vox in rama audita eſt·que ad literā
de beniamatis exponitur· qui interfecti ſūt pro
pter vxorem leui·quam oppreſſerant et rahel
fuit mater beniamin · vel per rachel que inter=
pretatur ouis · vel videns intelligitur eccleſia
que plorat filios ſuos ſcilicet triplices · Primi
ſunt martires conſiderans eos eſſe ſibi ſubtra=
ctos et non vult conſolari in preſēti·ſed omneȝ
conſolationem transfert in futurum ·quia non
ſunt ſcilicet preſentes · Secūdos filios lu=
get eccleſia· quia vere ad partum venīūt in qui
bus patitur abortum · Tercij vero ſunt · qui
iam renati in baptiſmo erant ·ſed per peccata re
trocedunt · hos et illos luget etiam quia non
ſunt·id eſt quia dannati ſunt·et ideo quia luget
eccleſia cantica leticie ſubticentur· Poteſt
eſſe et alia ratio·nam cātica leticie proprie poſt
victoriam cantari debent· Vnde ezechie dictum
eſt· Diſpone domui tue· etcetera· quia poſt vi=
ctoriam habitam·non cecinit cantica leticie ſed
innocentes non habuerunt victoriam · non enī
victoria vbi pugna non eſt · Media ratio eſt·
quidam tamen pro alleluia cantant in miſſa·
Laus tibi alij · Cantemus eya· Et dicitur epi
ſtola ·Vidi ſupra montem· apocalipſi · decimo
quarto· Et euangelium · Angelus domini

apparuit matthei·xij·c· Si autem feſtum illud
in dominica contingat ·nullum canticum leticie
ſubticetur · propter gaudium reſurrectionis ·
In octauis quoq₃ eorum cantica leticie cantan=
tur· pro ſignificatione gaudij · quod acceptu=
ri ſunt in octaua id eſt in reſurrectione ·quia li=
cet ad inferos deſcenderūt reſurgēt tamen no
biſcum in gloria · Octaue enim feſtiuitatum ce
lebrantur in memoriam generalis reſurrectio=
nis quam ſignificant · Rurſus quia hac die
triſticiam mulierum repreſentamus in multis
eccleſijs dyaconi non vtuntur dalmaticis · nec
ſubdiaconi ſubtilibus id eſt tunicellis·ad notan
dum·ꝙ innocētes ſtatim in morte primam ſto=
lam non receperunt· ſed ad infernum deſcende=
runt· De hoc in tercia parte dictum eſt ſub ti·
de coloribus · In hoc feſto dicitur capitu=
lum illud·vidi ſupra montem apocalipſi· decimo
quarto capitulo ·Et illud·Hi ſunt qui cum mu=
lieribus·et illud· Hi empti ſunt · que ſunt ibi=
dem · Et aduerte·ꝙ antiphone nocturnales
de pſalmis ſummūtur· cetera ꝟ epiſtola vel euā
gelio · Quod autem dicuntur·centumqua=
dragintaquatuormilia finitum ponitur pro in=
finito·quod etiam dicitur·Vidi ſuper altare dei
animas interfectorum · ſic eſt accipiendum qꝺ
iohannes vidit animas interfectorum ſub al=
tare id eſt humiliatos capiti ſuo·vel in abſcon=
ſo · quia nemo percipit hic quomodo ibi ſint·

Sed quare ſolenniſat eccleſia de morte inno=
centum·qui non habuerunt voluntatē₃ paciēdi
Videtur ꝙ eadem ratione· ſi aliquis tirannus in
terficeret tot pueros deberet eccleſia ſimiliter
ſolennizare pro illis · quod verum non eſt ·Re=
ſponderi poteſt ꝙ hoc feſtum propter tria cele=
brandum eſt · licet voluntatem non habuerunt
paciendi· Primo quia chriſtus in eis que=
rebatur et occidebatur·Secundo quia chriſtus
in eis celebratur diabolo et herodi· Tercio quia
nomen domini non loquendo ſed moriendo con=
feſſi ſunt·quia ꝓ chriſto ⁊ vice chriſti occiſi ſūt
Erant autem innocentes · quia circumciſi nam
circumciſio erat tunc remedium contrā origi=
nale peccatum·licet ita non ſufficiens ſicut nunc
baptiſmus eſt· Illud autem ſciendum eſt ꝙ in
quibuſdam eccleſijs in die natalis domini·Dia=
coni veſperis finitis in honorem beati ſtepha=
ni · qui eximius diaconus fuit in tripudio con=
uenientes cantant antiphonam · de ſancto ſte=
phano ·et ſacerdos dicit collectam ·Nocturnos
autem et officium craſtinum celebrant etiam be
nedictiones ſuper lectiones dant · quod tamen
facere non deberent ·Et eodem modo faciunt ſa
cerdotes in feſto beati ſtephani in veſperis in
honorē₃ ſancti iohannis·quia ipſe ſacerdos fuit
Et pueri in feſto ſancti iohannis in honorem in
nocentum· Subdyaconi vero faciunt fe=
ſtum in quibuſdam eccleſijs in feſto circumci=
ſionis vt ibi dictū eſt·In alijs in epiphania etiā
in alijs·in octauis epiphanie· quod vocant fe=
ſtum ſtultorum · quia enim ordo ille antiquitꝰ
incertus erat·Nam in canonibus antiquis quā
doq₃ vocatur ſacer · et quandoq₃ non ideo ſub=
dyaconi certam ad feſtandum non habent diem
et eorum feſtum officio celebratur confuſo ·

De apoſtolis· Rubrica ·

Apoſtolꝰ grece interpretatur miſſus
latine · inde apoſtoli dicti ſunt quia a
chriſto miſſi fuerunt euangelizare ꝑ
vniuerſum orbem · Sane eccle=
ſia in communi de apoſtolis ſolennizat et canit
in matutinis · Ecce ego mitto vos etcetera · qꝛ
omnes electi ſunt ſimul a domino poſt ſermo=
nem ad eos factum in monte · ſicut habetur in
mattheo·et in marco·ꝙ videlicet electi ſunt duo
decim · De quibuſdam tamen facit eccle=
ſia officium proprium·ſicut de beato petro·pro=
pter priuilegium dignitatis · de beato paulo ·
quamuis non ſit de duodecim ·propter priuile=
gium predicationis· De beato iohanne propter
priuilegium amoris ſiue virginitatis· et de beā
to andrea · propter priuilegium crucis quam
ita ardenter predicauit ·concupiuit · et habuit
Per horas capitulū illud· Iam non eſtis ephe=
ij·capitulo·et illud·Non vos me elegiſtis·quod
eſt ibidem et illud Beatus vir qui ſuffer · ia · i ·
capitulo·et illud ·Magnificauit eum in timore
inimicorum eccleſiaſtici· xlv·capitulo et illud ·
Statuit illi dominus teſtamentum ſempiternum
ibidem et illud · In fide et lenitate ipſius ſan=
ctum fecit illum · ibidem · et illud · Ibant apo=
ſtoli gaudentes actuum·v·et illud· Nam quos
preſciuit et predeſtinauit conformes·ro· octa=
uo capitulo·et illud ·Corpora ſanctorum in pa
ce·eccleſiaſtici·xliiij·capitulo·et illud ·Non eſu
rient neq₃ ſicient amplius· apocalipſi·vij ·capi=
tulo et illud·Nos inſenſati vitam illorum·ſap iē
cie ·v·et illud Ipſo ſummo angulari lapide chri
ſto iheſu ephe·ij·capitulo· Habent autem
vigilias et octauas·quia ſi compacimur et con
regnabimus·De hoc dictum eſt in quarta par
te ſub quarta feria tercie ferie aduentus·Inſtā
cia tamen eſt de beato iohanne euangeliſta quo
ad ieiunium quod ꝯtingit Tum quia vt dicunt
quidam non fuit martir niſi animo· Tum pro=
ter feſtum beati ſtephani quod eſt in vigilia fe
ſti eius·In vigilijs apoſtolorum dicitur epiſto=
la ·Benedictio domini ſuper caput · prouerbio=
rūm· xv· et eccleſiaſtici·xlv·capitulo·Item illa
Per manus autem ·actuum ·v·capitulo et euan
gelium · Ego ſum vitis · iohannis quindecimo
In feſtis vero apoſtolorum dicitur epiſtola Iā
non eſtis hoſpites et adue ·ephe · v · capitulo
Item illa · Hi ſunt viri eccleſiaſtici·xliiij· capi=
tulo·Item illa · Scimus quoniam diligentibus
deum·ro·octauo capitulo · Item illa· Benedi=
ctus deus·⁊ pater domini noſtri epheſei·primo
Itē₃ illa·Spectaculum facti ſumꝰ ad corin· iiij·

capitulo·Item illa Vnicuiqȝ veſtrum ad ephe=
ſe·quarto·Item alleluia·Ego vos elegi iohan=
nis·xv·Item illud·Venite ad me omnes qui
laboratis·mathei·xj·capitulo·Euangelium ve
ro dicitur·Hoc eſt preceptum·iohannis·xv·
capitulo·Illud·Hoc mando vobis quod eſt ibi
dem·Item illud·Ecce ego mitto vos·mathei·
decimo·c·Item illud facta ē contētio·luce·xxij·
capi·illud·Deſignauit dominus·luce·xv·capi=
tulo·et illud·Ego ſum vitis vera·iohannis·xv·
capitulo·Item illud·Dixit ſimon petrus·ma=
thei·xix·capitulo·Poſtcommunio eſt·Amen
dico vobis·ꝙ vos qui re·mathei·xj·capitulo·
Item illa·Vos qui ſecu·que eſt ibidem· Et
nota ꝙ tres apoſtoli leguntur tātum viui fuiſ=
ſe rome ſcilicet petrus paulus et iohannes et
tres euangeliſte·ſcilicet iohannes marcus et lu
cas· Notandum eſt etiam apoſtolos ſiue chri
ſti diſcipulos·non ideo tantum fuiſſe paſſos·
quia predicabant de chriſto·ſed quia ipſum dei
ficatum aiebant ſine romanorum auctoritate·
quod ipſi prohibuerāt·Eccleſia olim ſtatuit fie
ri communiter feſtum de omnibus apoſtolis in
calend·maij·vt dictum eſt·in·vj·parte ſub feſto
apoſtolorum philippi et iacobi·

De euangeliſtarum·Rubricā·

POſt apoſtolos eccleſia venerat etiam
euangeliſtas qui non tantum predi=
cauerunt·ſed etiam euangelia ſcrip=
ſerunt·Legitur enim geñ·tercio ca=
pitulo ꝙ fluuius egrediebatur de loco volupta
tis·ad irrigandum paradiſum·qui diuiditur
in quatuor capita·ſcilicet phyſon·geon tigrim
et eufraten·Sane allegorice·fluuius ille euā
gelica predicatio eſt que a chriſto procedit·a
quo generaliter omnis voluptas emanat·Ve=
nite inquit ad me omnes qui laboratis et one=
rati eſtis·et ego reficiam vos·et inuenietis re
quiem animabus veſtris iugum enim meum
ſuaue eſt et onus meum leue·guſtate et vide=
te·quoniam ſuauis eſt dominus beatus vir qui
ſperat in eo·Recte autem hec predicatio flu=
uio comparatur· Tum quia reficit abluit ⁊
fecundat·Tum quia fluuius dicitur aqua flu
ens·et vt ſalomon ait·Aqua profunda verba
ex ore viri et torrens mundans eſt fons ſapiē
cie·qui tam longe lateqȝ diffluxit·vt mundum
repleuerit vniuerſum·Iuxta illud·Euntes in
vniuerſum mundum et cetera·Qua propter in
omnem terram exiuit ſonus eorum et in fi·or·
ter·verba eorum·Hoc irrigat paradiſum id eſt
fecundat eccleſiam iuxta quod dicit apoſtolus·
Ego plantaui appollo rigauit deus autem incre
mentum dedit·Hic eſt enim fons ortorum pu=
teus aquarum viuencium·que fluunt impetu
de libano· Fluuius autem iſte in quatuor ca
pita diuiditur·quia predicatio iheſu chriſti·in q̄
tuor euangelia deriuatur·Nam licet ſcripſerint
multi euangelia·quia luca teſtante multi cona=
ti ſunt ordinare narracionem rerum·que in nō
bis completa ſunt·tamen non niſi quatuor re=
cepte ſunt ab eccleſia videlicet Mathei·marci·
luce·⁊ iohānis·quod vtiqȝ factum eſt quadru=
plici ratione·Primo ad oſtendendum duorū te
ſtorum concordiam·Sicut enim in veteri teſta
mento vnus fuit legiſlator·ſcilicet moyſes et
quatuor maiores prophete ſcilicet yſaias ihere
mias·ezechias·et daniel·et duodecim mino=
res prophete·et multi ſapientes·vt iob·dauid
ſalomon·et iheſus ſirach·Ita et in nouo teſta·
vnus fuit legiſlator·ſcilicet chriſtꝰ et quatuor
euangeliſte et duodecim apoſtoli ⁊ alij multi do
ctores vt ihero·auguſtinꝰ·ambroſiꝰ·⁊ grego
rius·vt per hoc oſtendatur quia rota contine=
tur in medio rote·⁊ duo cherubin ſeſe reſpiciūt
verſis vultibus in propiciatorium Secūdo pro
miniſterio quadrige aminadab·de qua ſponſa
dicit in canticis·Anima mea turbata eſt pro=
pter quadrigas aminadab·Aminadab enim in
terpretatur ſpōtaneus domini·Hic eſt chriſtꝰ
qui factus homo oblatus eſt·quia ipſe voluit·
Huius quadriga eſt euangelica doctrina per
quam eius fama per mundum vehitur vniuer=
ſum·cuius quatuor rote ſunt dicti quatuor euā
geliſte·propter hanc quadrigam·ſponſa id eſt
eccleſia·ſalubri dolore turbatur ad penitenciā
Tercio ad deſignandum liberationem generis
humani·a morte quadrifica id eſt a tranſgreſ=
ſione quadruplici·Prima tranſgreſſio fuit man
dati in paradiſo·Secunda legis naturalis·
Tercia legis ſcripte·Quarta euangelij·Vel
pocius peccatum fragilitatis per impotentiam
ſimplicitatis per ignorantiam·ſecuritatis per
negligentiā·et malignitatis per inuidiam·His
enim quatuor modis peccandi anima moritur
⁊ ſeparatur a deo·Quarto pro miniſterio for=
me quadrige Sicut enim inter ceteras formas
q̄dratum·ſic inter ceteras doctrinas euangeliū
ſolidius et ſtabilius pſeuerat·Nam illud vndiqȝ
ſtat·et ideo legitur apoca·xxj·capitulo ꝙ ciui=
tas in quadro poſita eſt·et illud propter ſtabi=
litatem appellatur eternum·per cuius graciam
homo quadratur in moribus·et in virtutibus
ſolidatur· Ceterum iſtorum pocius quam
aliorum euangelia recepta ſunt·Tum quia ip
ſi diligentius et apercius hiſtoriam euangeli=
cam deſcripſerunt· Tum quia licet aliquan=
do varia ſeu diuerſa·nunquam tamen contra=
ria ſeu aduerſa ſcripſerunt·Tum quia iſti qua=
tuor animalium figuras in viſione iohannis et
ezechielis prefigurati fuerunt·ezechielis·j·ca=
pitulo·Matheus per hominem·eo ꝙ eius inten
cio precipue circa ſcribendam chriſti humanita
tem verſatur·Unde eius liber ab humana chri
ſti natiuitate ſumit exordium·Liber inquit gene
ratōis iheſu chriſti et cetera·Marcus p leonem
in deſerto rugientem·eo ꝙ eius intentio preci=
pue circa deſcribendam eiꝰ reſurrectionē conſiſtit

Vnde eius euangelium antonomaſice in die re=
ſurrectionis legitur. Dicitur enim ꝙ leo rugi=
tu maximo tercio die ſuos excitat catulos. ita
⁊ deus pater immenſa potentia ſua filium ſuum
tercia die ſuſcitauit. Vnde et marcus ab excla=
macione incipit ſcilicet a predicatōne iohannis
in deſerto clamantis et dicentis. Vox claman=
tis in deſerto. Et ſcias ꝙ marcus fuit longo na
ſo ſubducto ſupercilio. pulcer oculis. caluꝰ bar
ba prolixa habitudinis optime. etatis medie. ca
nos aſperſus. Lucas per vitulum eo ꝙ preci=
pue circa deſcribendam chriſti paſſionem eius
intentio verſatur. in qua chriſtus ſe obtulit ho
ſtiam deo patri. idem ipſe ſacerdos ⁊ hoſtia. vi=
tulus enim erat hoſtia ſacerdotalis. vnde a ſa=
cerdocio incipit dicens. Fuit in diebus herodis
regis iudee ſacerdos quidem et cetera. Iohan=
nes per aquilam. quia ceteris cum domino gra
dientibus ipſe in celum ad deſcribendam chriſti
diuinitatem volauit dicens. In principio erat
verbum. De hoc dictum eſt in prima parte ſub
titulo de picturis. Hee ſiquidem quatuor prin=
cipales intentiones deſignate ſunt per figuras
illorum quatuor animalium quorum quodlibꝫ
ſecundum viſionem ezechielis quatuor habꝫ fa
cies quoniam omnes de ſingulis agūt. licet qui
dem principalius de quibuſdam. preſertim cum
omnes agant de chriſto. cui quatuor ille figure
conueniunt. Fuit namqꝫ homo naſcendo. vitulꝰ
moriendo. leo reſurgendo. aquila aſcendendo.
Que vt melius intelligas ymagina aliquod a
nimal habens caput quadratum. et in qualibet
ſuperficie ymagina vnam faciem. videlicet a
parte anteriori. faciem hominis a dextris fa=
ciem leonis. a ſiniſtris faciem vituli. a parte po
ſteriori faciem aquile. Quia vero facies aquile
ſuper alias eminebat propter longi colli pro=
ductionem. ideo dicitur ꝙ erat deſuper. Quod
libet etiam horum habebat q̄tuor alas. Finge
enim quodlibet animal quaſi quadratū. in qua=
dratu ſunt quatuor anguli. et in quolibet an=
gulo erat vna ala. Porro hi quatuor ſignifica=
ti ſunt per predicta quatuor flumina. Per phi=
ſon iohannes. Per geon matheus. Per tigrim
marcus. Per eufraten lucas. ſicut enim clare
probat innocentius tercius de euangeliſtis in
ſermone. Sunt etiam ſignificati per quatuor a
nulos arce. qui aurei et rotundi erant. in auro
claritas. in rotunditate que inicio caret ⁊ fine.
deſignatur eternitas. Ipi enī eternam chriſti
claritatem. et claram eternitatem deſcribunt.
Per duos anulos a ſiniſtris due euangeliſte ſci
licet matheus et iohannes. qui ab ipſo chriſto
fuerunt edocti ſignificantur. Quidam tamen p
duos anulos a ſiniſtris matheum et iohannem
qui adhuc paſſibili et mortali adheſerunt acci=
piunt. Per duos a dextris marcum et lucā qui
poſt aſcenſionem ei iam facto immortali et im=
paſſibili adheſerunt accipiunt. Per ſiniſtram e=
nim mortalitas. per dextrum immortalitas de=
ſignatur. Secundum illud. Leua eius ſub capi=
te meo. et dextra eius amplexabitur me. Et pro
pter hanc cauſam in picturis eccleſiarum Pau
lus ad dextram ⁊ petrus ad ſiniſtram ſtatuun
tur ſaluatoris. et in bulla papali caput pauli a
dextris crucis. et caput petri a ſiniſtris. Sa=
ne in quibuſdam eccleſijs antiphona ad magni
ficat in eorum officio ē. Ecce ego iohannes vi=
di hoſtium aptum in celo et cetera. apoca. quar
to. Per horas autem dicitur capitulum. In me
dio eccleſie aperuit os eius. eccleſiaſtici. xv. et
illud. Cibauit illum dominus pane vite et intel=
lectus. ibidem. et illud. Iocunditatem et exulta
tionem theſauri. quod eſt ibidem. Omnia re=
ſponſoria ſumpta ſunt de ezechiele. Primū eſt de
viſione dei ſcilicet. Vidi coniunctos et cetera.
In laudibus vero habetur de miniſterio predi=
cationis eorum dilecti deo et hominibus et ce=
tera eccleſiaſtici. xlv. capitulo. Introitus miſ=
ſe proprie eſt. Os iuſti meditabitur ſapientiam.
Tamen iohannes euangeliſta habet introitum
proprium propter priuilegiū amoris et digni=
tatis videlicet. In medio eccleſie aperuit os eiꝰ
et cetera. quia ipſe nō tantum fuit euangeliſta
ſed etiam propheta. quod patet in principio li=
bri apocalip. vbi dicitur. Beatus qui legit et
qui audit verba prophecie huius. et ſeruat ea
que in ea ſcripta ſunt et cetera. Notandum
tamen eſt ꝙ iſte introitus propter priuilegiū
predicationis ſecundario competit auguſtino.
gregorio ⁊ alijs expoſitoribus. Epiſtola in qui
buſdam eccleſijs eſt de figura quatuor anima=
lium. Ecce ego iohannes. vidi hoſtium apertū
apoca. quarto capitulo. Alie eccleſie dicunt il=
lam ezechielis. j. capitulo. Similitudo vultus
et cetera. Reſponſorium eſt. Beatus vir qui
timet dominum et cetera. Verſus eſt. Potēs in
terra erit ſemen eius et cetera. quod intelligi=
tur de ſemine verbi dei. et bonorum operibus.
Sequitur. Generatio rectorum benedicetur.
quia euangeliſte generant filios dei qui benedi
cuntur. Alleluia in quibuſdam eccleſijs eſt.
Ad ſion dicet. ecce aſſum. ⁊ iheruſalem euange
liſtam dabo. yſa. xlj. capitulo. In alijs vero ec
cleſijs dicitur alleluia. Beatus vir. Euangeliū
eſt. Deſignauit dominuꝫ et alios ſeptuaginta=
duos diſcipulos. luce. x. capitulo. ⁊ ſequitur. Et
dicebat illis. Meſſis quidam multa operarij ve
ro pauci. Offertorium eſt. Poſuiſti domine
ſuper caput et cetera. Poſtcommunio eſt
Magna eſt gloria eius in ſalutari ⁊c̄.

De martiribus. Rubrica

Martir grece dicit̄ teſtis latine. Mar=
tires enim teſtes ſunt ꝙ chriſtus paſ
ſus eſt pro omnibus. et ipſi ꝓ chri=
ſto. Sane ſolus beatus laurentius in
ter martires vigiliam habet et octauam prout
ſub feſto eius dictum eſt. Omnes enī martires

ſingulares habent communia officia exceptis
ſtephano·laurētio·iohāne baptiſta·⁊ alijs qui
buſdā·Et ē introitus ad miſſā·Gloria et hono
re coronaſti eum dñe vel Sapientiā ſanctorum
eccleſiaſtici·xliiij·capitulo vł iudicabunt ſancti
ſapientie tercio capitulo·vel·Sacerdotes dei·
danielis·iij·vel·Letabitur iuſtus Si tamen in
paſchali tempore habent aliud officium·eo ꝙ in
illo tempore oportet ꝙ frequenter repetatur al
leluia ꝓpter gaudium reſurrectionis·Et tunc
eſt introitus·Protexiſti me a cōuentu malignā
tiū ⁊c̄·Et qꝛ corona debetur eis tanq̄ȝ victori
bus·ideo ſepe fit mētio d̄ corona·Vñ ſtephanꝰ
interpretať coronatꝰ· Epiſtola v̄o q̄ñq̄ȝ diciť
ꝓ vno martire Iuſtus cor ſuum·ec̄ci·xxxix·ca·
q̄ñq̄ȝ illa·Beatus hō qui inuenit ſapiētiā ꝓuer·
iij·c·q̄ñq̄ȝ·iuſtoꝝ anime ſapiētie·iij·c·q̄ñq̄ȝ illa·
Iuſtus ſi morte p̄ocu·q̄ eſt ibidem·iiij·c·q̄ñq̄ȝ illa
Beatꝰ vir qui i ſapia·ec̄ci·xiiij·c·⁊·xv·q̄ñq̄ȝ illa
Benedictus deus ⁊ pater ad corin·j·c·q̄ñq̄ȝ illa
Memor eſto·ij·ad thi·ij·c·q̄ñq̄ȝ illa·Nemo mili
tans q̄ eſt ibidem·q̄ñq̄ȝ illa·Beatus vir qui in=
uentꝰ ē ec̄cl·xxxj·c·q̄ñq̄ȝ illa·Bñdictio dñi ſup
caput ꝓuer·xv·c·q̄ñq̄ȝ·Stabūt iuſti ſapie·v·c·
Euangeliū v̄o diciť q̄ñq̄ȝ Si quis vult pꝰ me
venire·math·xvj·c·q̄ñq̄ȝ illud Si quis venit ad
me luc̄·xiiij·q̄ñq̄ȝ illud·Niſi granū ioh·xij·c·q̄ñ=
q̄ȝ illud·Nolite arbitrari·math·x·q̄ñq̄ȝ illud·
Nihil opertum qđ eſt ibidem q̄ñq̄ȝ illud·Si quis
venit ad me ⁊ nō odit·luce·xiiij·c· Pro pluri
bus v̄o martiribꝰ dr̄ q̄ñq̄ȝ epl̄a Lingua ſapien
tium·ꝓuer·xv·c·q̄ñq̄ȝ illa Benedictꝰ deus ⁊ pa
ter domini noſtri iheſu xp̄i·prima pe·j·c·q̄ñq̄ȝ·
Iuſtoꝝ anime ſapie·iij·c·q̄ñq̄ȝ·Rememoramini
priſtinos dies·hebreoꝝ·x·q̄ñq̄ȝ·Sancti ꝑ fidem
heb·xj·c·q̄ñq̄ȝ Expectatio iuſtorū leticia ꝓuer=
bioꝝ·xj·c·q̄ñq̄ȝ·Hi ſunt viri·ec̄ci·xliij·ca·q̄ñq̄ȝ
abſterget deus apoc̄·vij·c·q̄ñq̄ȝ·Reddet deus ſa
pientie·x·c·q̄ñq̄ȝ Iuſti aūt imppetuum viuent ſa
pientie·v·q̄ñq̄ȝ·Quis nos ſeparabit a caritate
chriſti·ad ro·viij·Alleluia eſt Hi ſūt due oliue
apoca·xj· Euangelium v̄o q̄ñq̄ȝ diciť·Cū au=
dieritis prelia luce·xxj·q̄ñq̄ȝ·Deſcēdens iheſus
de monte luce·vj·c·q̄ñq̄ȝ videns iheſus turbas
mathei·v·quandoq̄ȝ·Egrediente iheſu de tem=
plo mathei·xiiij·c·quandoq̄ȝ·Attendite a fer=
mento phariſeorum luce·xij·c·quandoq̄ȝ illud
Sedente iheſu ſuper montem oliueti·mathei·xx
iiij·capitulo quandoq̄ȝ illud·Ve vobis qui edifi
catis·luce·xij·capitulo quandoq̄ȝ illud·Qui
vos audit·luce·x·quandoq̄ȝ illud·Confitebor
tibi pater mathei·xj·capitulo· Dicitur poſt
communio Amen dico vobis·quod vni·mathei
v·capitulo·quandoq̄ȝ·Et ſi coram hominibus·
ſapientie·iij·c·quādoq̄ȝ·Quicūq̄ȝ fecerit mathei
xij·capitulo·quandoq̄ȝ·Dico autem vobis ma=
thei·x·c·q̄ñq̄ȝ Signa autē marci·vlti·c·⁊ q̄ñq̄ȝ
Multitudo luce·vj·c· In nocturnali vero of
ficio·Primum reſponſorium eſt Iſte ſanctus ꝓ
lege dei ſui certauit vſq̄ȝ ad mortem ⁊c̄·et eſt

quinti toni·quia petulācia quinq̄ȝ ſenſuum fuit
mactata in eis In tempore vero paſchali primū
reſponſorium eſt·Beatus vir qui metuit domi=
num·et eſt octaui toni propter octauā que ſig
nificat gloriam reſurrectionis·quia ſancti mar
tires in tollerādis tormentis ſe habuerunt cō
ſtanter·et conſtantia a ſolo deo eſt ideo illud·
reſponſorium·O veneranda martirum ⁊c̄·can=
tatur pro eis·et eſt quinti toni·quia martires
quinq̄ȝ ſenſus deo immolauerunt De martiri
bus etiam cantať illud reſponſorium Fulgebūt
iuſti et tanquam ſcintille in arundineto diſcur=
rent vidi·na·et reg·in eternum ⁊c̄·ſapientie·iij·
capitulo Iuſti fulgebūt in futuro diuerſis bea=
titudinibus·prius tamen in hoc ſeculo diſcur=
rent id eſt per diuerſas mundi partes·curſitan
do diuina verba alijs annunciabunt·et hoc fa=
ciunt more ſcintillarum diſcurrentium per arū
dinetum·ſicut enī ſcintille ſeu fauille ignis arū
dinetum·id eſt materiam fragilem arundinum
atterunt·et anichilant·ſic et ſancti ſua predi=
catione ignita id eſt diuino igne accenſa vicia
que reſpectu forcium virtutum fragilia ſunt
deſtruent·iudicabunt id eſt dominabuntur na=
ciones id eſt illos qui in peccatis ſuis perman=
ſerunt·et regnabunt in eternum id eſt in eterni
tate cum deo recipient immortalitatem et im=
paſſibilitatem·ceteraſq̄ȝ virtutes· Rurſus in
his verbis exprimitur ſtola carnis quam ſan=
cti recipient·que conſiſtit in quatuor ſcilicet in
claritate ſubtilitate·agilitate ⁊ impaſſibilitatē
Nā fulgebunt clari et tanq̄ȝ ſcintille·ſubtiles
in arundineto diſcurrent agiles·et regnabit do
minus eorum imppetuum·⁊ ipſi cum dño impaſ
ſibiles·Nā abſtergēt deus omnem lacrimā ab
oculis ſanctoꝝ ⁊c̄·ymo exultabunt in gloria·
de in cubi·ſuis quod ad ſtolam ſpiritus referē
q̄ȝ etiam recipiunt ſancti·Et nota arundinetum
eſt locus·in quo ſunt multe arundines ſiue can
ne ſicut in paludibus·Flante autem auſtro ex
aſſidua confricatōne arundinum ignis accēdiť
ſcintille vndiq̄ȝ aduolant·et accenditur arundi=
netum·quod allegorice contingit in ſanctis·
De martiribus etiam cantatur·Circuierunt
in melotis·q·d·impera·Melota·te·eſt veſtis
facta de pilis cuiuſdam animalis·quod melota
vocať ſiue taxus eſt enim habitus neceſſarius
ad exercicia opis·Per horas etiam dicitur ca=
pitulum illud·Beatus vir qui ſuffert·iacobi·j·
capitulo ⁊ illud Beatus vir qui inuentus eſt ſi
ne eccleſiaſtici·xxxj·capitulo et illud Beatus
vir qui in ſapientia morabitur·eccleſiaſtici·deci
moq̄rto et illud·Iuſtorum anime ſapientie·v·⁊
illud Iuſti autem ibidem et illud Sancti ꝑ fidē
hebreorum·xj·capitulo et illud·Potuit enim
tranſgredi et non eſt tranſgreſſus eccleſiaſtici
xxxj·c et illud Corona aurea ſuper caput eius
ec̄ci·xlv·et illud Stolam iocunditatis induit·
ibidem ibi tamen dicitur Stola glorie et illud·
Sancti ludibria ⁊ verbera hebreoꝝ·xj·c·⁊ illđ

Tanquam aurum in fornace ſapiencie·iij·capi=
tulo et illud·Hi·ſunt qui venerunt de tribulatio
ne ſapientie·vij·c·et illud·Non eſurient neqꝫ ſi=
cient ibidem·et illud·Juſti tulerūt ſpolia impio
rum ſapientie·x·c·ꝛ illud In bonis iuſtorum ex
altabitur ciuitas ꝓuerbiorū·xj·c· Illud etiaꝫ
ſciendum eſt·ꝙ eccleſia celebrat feſtum quorū
dam martirum ve·teſta·prout dictum eſt de fe
ſto machab

De confeſſoribus·

Confeſſores dicuntur laudatores·li=
cet autem tam martires·quam virgi
nes quam etiam omnes ſancti·veri
ſint chriſti confeſſores·martires tam
in iraſcibili vincunt·tranſcendunt et ſuplucran
tur ſpeciale gaudium martirum· Et virgines
quia vincunt in concupiſcibili nomen virginuꝫ
ꝛ doctores quia alios ſuperant in racōnabili do
ctorum·et hinc eſt·ꝙ martires et virgines et
doctores aureola decorabuntur·Sane confeſ=
ſores diſtinguuntur in epiſcopos ꝛ in preſbite
ros·De epiſcopis dicitur meroitus·Statuit
eccleſiaſtici·xlv·capitulo·et epiſtola·Ecce ſa=
cerdos magnus·eccleſiaſtici·xlquarto ipſi e=
nim ſunt magni ſacerdotes et illud de epiſcopis
dicitur·Inueni dauid ſeruum meum·oleo ſan=
cto meo vnxi eum quia non tantum vncti fue=
runt in baptiſmo et in confirmatione et ordina
tione in preſbiteros·ſed etiam in conſecratio=
ne in epiſcopos·vt habeant miſericordiam ſuper
effluentem·et officia illa que incipiunt ſacer=
dotes·proprie competunt epiſcopis·cetera ſūt
cōmunia et plura ſunt reſponſoria octaui toni
quia afflixerunt·et crucifixerunt carnem ſuam
vicijs et concupiſcentijs propter octauam re=
ſurrectionis· Rurſus de confeſſoribus dicit̄
quandoqꝫ epiſtola·Dilectus deo eccleſiaſtici·
xlv·c·quandoqꝫ Teſtif.cor coram deo·ad thi=
motheum q̄rto quandoqꝫ Plures facti ſunt ſa=
cerdotes·ad hebre·capitulo·vij·quādoqꝫ·Dedit
dominus confeſſionem eccleſiaſtici·xlvij·capitu
lo·quandoqꝫ·Juſtus cor ſuum·que eſt eccleſia=
ſtici·xxxix·capitulo quandoqꝫ· Sapientia
laudabit animam·eccleſiaſtici·xxquarto capitu
lo·quandoqꝫ·Juſtum deduxit dominus·ſapiētie
decimo capitulo quādoqꝫ Doctrinis varijs ad
hebre·xiij·capitulo quandoqꝫ·Ego enim iam
delibor Alleluia Juſtus germinabit pſa·xxxv·
Euangelium vero dicitur quandoqꝫ Sint lum=
bi veſtri precincti·luc·xij·quandoqꝫ·Vigilate
mathei·xxquarto quādoqꝫ Homo peregre ma
thei·xxv·quandoqꝫ Videte et vigilate·marci·
xiij·quandoqꝫ Homo quidam nobilis·luce·xix·
quandoqꝫ·Nemo accendit lucernam·luce·xj·
quandoqꝫ Vos eſtis ſal terre·mathei·v·ca·quā
doqꝫ Nolite timere puſillus grex luce·xij·c·
Poſtcōmunio eſt Quinqꝫ talēta mathei·xxv·
ꝛ q̄nqꝫ fidelis ſeru9 mathei·xxiiij·c·ꝛ luc̄·xij·c·
Per horas vo dicitur capitulū illud Ecce ſa

cerdos ecci·xliiij·c·et illud Benedictōeꝫ omniū
gencium·quod eſt ibidem·ꝛ illud Cognouit eū
ibidem·et illud Juſtum deduxit ſapientie·x·c·ꝛ
illud Juſtus cor ſuum·eccleſiaſtici·xxxix·et il
lud Magnificauit eum in cōſpectu regum·ec=
cleſiaſtici·xlv·a·ſed ꝙ hic dicitur magnificauit
dr̄ ibi glorificauit·et illud Labia ſacerdotis cu
ſtodiunt·malach·ij·et illud Non eſt inuentus ſi
milis illi·ecci·xliiij·c·et illud Fungi ſacerdotio
et habere laudem·ecci·xlv·c·ꝛ illud Talis de=
cebat vt eſſet nobis pontifex ibidem·c·et illud
Collaudabunt multi ſapientiam eius·ꝛ vſqꝫ in
ſeculum non recedet memoria eius·eccleſiaſtici
xxxix·et illud Honeſtauit illum in laboribus·
ſapientie·x·b·et illud Cuſtodiuit illum·ab inimi
cis·quod eſt ibidem c· Illud autem notan=
dum eſt·ꝙ ſi plura feſta in eadem die concur=
rant illius qui inter eos maioris erit nominis
officium celebretur de hoc dictum eſt in prohe
mio huius partis·

De virginibus·R·

Officium matutinale maxima ex parte
ſumitur de pſalmo epitalamito ſcili=
cet Eructauit cor meum·in quo agit̄
de laudibus ſponſi et ſponſe·Virgi=
nes enim ſunt ſponſe chriſti·qui ſecūtur agnūꝫ
quocunqꝫ ierit in corpore ꝛ in anima propter in
tegritatem corporis et anime· Notandū aūt
eſt ꝙ illud reſponſorium quod eſt de ſponſo ſcꝫ
Audiui vocē de celo ꝛc̄·qd i quibuſdaꝫ eccleſijs
dr̄·eſt primi toni quia vnic9 ē ſponſus animaꝝ
chriſti·et ſumitur de math·xxv·Illud vero qd
eſt de contemptu mundi ſcilicet·Regnum mundi
ꝛ omneꝫ ornatum ſeculi contēpſi ꝛc̄·ē quinti to
ni·quia ibi oſtenditur conculcatio quinqꝫ ſenſu
um·De virginibus etiam cantatur illud·Fulci=
te me floribus·cantico·ſecundo ca·quod eſt ex
poſitum in·v·parte ſub ti·de ſexta· In qui=
buſdam eccleſijs dicunt verſiculum de virgini=
bus illum·Elegit eam de9·et preelegit eam
Sed alij rectius conſiderantes·ꝙ ſola beata vir
go maria preelecta eſt in honorem eius tantuꝫ
dicunt illum·pro alijs virginibus dicunt Ele=
git eam deus·et dilexit eam Per horas etiaꝫ
dicitur capitulum illud·Qui gloriatur prima
corinth·ſecundo·et prima corinth·decimo ca=
pitulo·et illud Emulor enim prima corinth·vn
decimo·et illud·Sapientia vincit ſapientie octa
uo·et illud·Memorati ſunt domine miſericor=
die tue eccleſiaſtici·li·et illud·Liberaſti me a ꝑ
ditione·ibidem·et illud·Accinxit fortitudine
lumbos ſuos prouerbiorum triceſimo primo

In officio miſſe ſi ſit virgo et martir pro=
prium officium eſt·Loquebar de teſtimonijs
tuis in conſpectu regum et cetera·Alia cōmu
nia ſunt·excepto ꝙ de beata agata dicit̄ introi
t9 Gaudeam9 oīnes in dn̄o ꝑ eo ꝙ ipa excellēt
letiſſima venit ad paſſionē·ſic̄ de ea ſcriptū ē A=
gata letiſſima ꝛ gl'ianter ibat in carcerē·id ei9
leticie noſtrā leticiam ſociamus ꝛ cū ea in dn̄o

Congaudemus · De beata etiam agnete officium miſſe eſt · Me expectauerunt · Racio quare poteſt ex eius legenda haberi · Et nota ꝙ de virginibus dicitur q̄nq; epl'a · Confitebor tibi domine eccleſiaſtici · li · c · quandoq; · Qui gloriatur · ij · ad corinth · x · quandoq; Domine deus meus exaltaſti · eccleſiaſtici · lj · quandoq; ſapientia laudabit animam · ſcilicet ſapientie · xxquarto quandoq; · Sapientia vincit maliciam ſapientie · octauo quandoq; de virginibus prima ad corinth · vij · quandoq; · Dominus poſſedit me · prouerbiorum · octauo · Alleluia et poſtcommunio · Quinq; prudentes · mathei · xxv · capitulo · Euangelium quandoq; dicitur · Simile eſt regnum celorum theſauro ab · mathei · xxquarto capitulo quandoq; · Simile eſt regnum celorum · x · virginibus · mathei · xxv ·

De feſto dedicationis·

Quoniam in parte prima dictuȝ ē qualiter eccleſia dedicanda ſit reſtat vt hic aliqua de officio quod in feſto dedicatōnis eccleſiarum dicitur ſubiciamus · Feſtum ergo illud ſolenniter ab eccleſia celebratur · de quo in iohanne habetur · Facta ſunt encenia id eſt feſta dedicationis in iheroſolimis · et iheſus ambulabat in templo · in porticu ſalomonis ad confirmationem illius feſtiuitatis · Et dicitur porticus ſalomonis · quia ſalomon ſolebat ibi orare · et ibi orauit in die dedicationis · Hoc etiam feſtum in veteri teſtamento fiebat · Vnde legitur in primo libro machabeorum capitulo quarto · Elegit iudas machabeus ſacerdotes ſine macula et mundauerunt ſancta · Eccleſia enim militans poteſt mundari ſed non triumphans · Auguſtinus dicit in omel' · ſuper predicto verbo · Facta ſunt encenia illum diem quo templum dedicatum eſt · iudei ſolenniter celebrant · Celebrauerunt autem iudei encenia octo diebus · quare videtur ꝙ nos ſimiliter feſtum dedicationis debemus octo diebus ſolennizare · Sed miruȝ eſt · quare octo diebus celebrauerunt encenia · cum paſcha et cenophegiam non celebrauerint niſi per ſeptem dies tantum · Ad hoc eſt reſponſio quia hec feſtiuitas ſpecialiter ſignificat eternam dedicationem in qua eccleſia illa ſcilicet anima ſancta · ita deo dedicabitur id eſt copulabitur vt non poſſit ad alios vſus transferri · ꝙ erit in octaua reſurrectionis · ⁊ in nouo teſtamento · non habet hoc feſtum octauas · Hec eccleſia ꝯſtruitur in baptiſma · et in doctrina · et in penitentia · Hic enim auditur ſecuris et omnis generis ferramentuȝ id eſt omnia genera flagellorum · et diſciplinarum ſcilicet in hac eccleſia militante · que per tabernaculum moyſi ſignificatur · Tabernacula enim militantium ſunt · Templum vero illud ſalomonis ſignificat eccleſiaȝ triumphantem · in qua hec non audiunt̄ In matutinali officio dicuntur illi pſalmi · in quibus fit mentio de portis que ſpecialiter ſunt timor et amor · ſicut habetur in pſalmo illo · Domini eſt terra ibi · Attollite portas principes veſtras ⁊c̄ · Item illi in quibus fit mentio de altari · ſicut in pſalmo illo · Iudica me deus et diſcerne Itē illi in quibus fit mentio de ciuitate · vt ſunt illi · Deus noſter refugium ⁊c̄ · Magnus dominus noſter ⁊c̄ · Itē illi in quibus fit mentio de atrijs ⁊ de portis vt ſunt illi · Quam dilecta tabernacula ⁊c̄ · Fundamenta eius in montibus ſanctis ⁊c̄ · Sed queritur quare tunc dicitur pſalmus ille · Domine deus ſalutis mee ⁊c̄ · ad quod quidam dixerunt ꝙ ideo · qꝫ ibi fit mentio de ſepulcris · ſed hec ratio non valet · quia ibi non fit mentio ꝺ talibus ſepulcris · in quibus habitant ſiue ſepeliuntur corpora fidelium iuxta eccleſiam · ſed de ſepulcris malorum vnde dicimꝰ ꝙ ille dicitur pſ̄ · co ꝙ eſt pſalmus penitentionalis · et ſpecialiter ibi de oratione habetur que in eccleſia facienda eſt Vnde ibi dicitur · Intret oratio mea in conſpectu tuo · Dicit autem dominus de eccleſia · domus mea domus orationis vocabitur · Octauꝰ vero pſ̄ · eſt · Qui habitat in adiutorio altiſſimi id eſt in eccleſia quia ibi dicitur · altiſſimum poſuiſti refugium tuum quia ſuper omnes montes in vertice moncium fundata eſt eccleſia ·

Vltima vero antiphona ſcilicȝ ad magnificat in veſperis eſt · Pax eterna quia ad hoc celebratur dedicatio · vt dedicemur et habeamus illam pacem eternam Per horas auteȝ dicitur capitulum illud · Vidi ciuitatem apoca · xxj · ca · et illud · Ecce tabernaculum · ꝙ eſt ibidem et illud · vnuſquiſq; propriam mercedeȝ prima corinth · tercio et illud · Fundamentum aliud nemo poteſt ponere · corinth · tercio capitulo · Sane huic feſto competit · ꝙ iacob vidit ſcalam · et angelos aſcendentes et deſcendentes id eſt totam eccleſiam vidit vna viſione · et erexit lapidem id eſt chriſtum · qui eſt lapis in ſummo · ⁊ eſt lapis angularis et fundamentum · qui omnia ſuſtinet Erexit inq̄ȝ in titulum preconialem memorialē et triumphalem · fundens oleum deſuper · Siquidem iacob id eſt prelatus · fundit oleum ſuper lapidem id eſt chriſtum ad oſtendendum eiꝰ criſmata · Et idem prophetauit iacob dicens · Terribilis eſt locus iſte · non eſt hic aliud · niſi domꝰ dei et porta celi · vere dominus eſt in loco iſto · et ego neſciebam · Terribilis eſt enim eccleſia demonibus · propter dei ſimilitudinem quam habet · et propter hoc ad miſſam eſt introitus ·

Terribilis eſt locus iſte · geneſis · xxoctauo Sequitur · Et vocabitur aula dei · hoc appoſuit beatus gregorius · de ſuo · pro eo ꝙ ibi paratꝰ eſt deus exaudiri ſicut dixit dominꝰ ſalomoni · iij · regum · xiij · Exaudiui oracōnem tuam ⁊c̄ Quare autem terribilis ſit oſtenditur in verſiculo · Dominus regnauit decorem induit ſcilicȝ in membris ſuis · et ideo terribilis eſt eccleſia demonibus · In conſecratione vero altaris eſt

introit9. Dic't dominus ſermones mei. pſa. lix.
capitulo. et lvj. c. Epiſtola vero apoca. xxj. ca=
pitulo. vidi ciuitatem ſanctam iheruſalem et ce
tera. Reſponſorium eſt. Locus iſte ſcilicet ec=
cleſia materialis ſanctus eſt. quia ſanctificata
eſt. ad hoc. vt ibi dominus exaudiat preces. et
ideo preſtat orantibus ſanctitatem. Salomon
enim orauit. vt dominus orantes ibi exaudiret
et dominus dixit. Exaudita eſt oracio tua hoc
etiam ſignificatum eſt tercio. Regum octauo
capitulo vbi ſalomon dedicato templo ait. Qui
cunq; orauerit in loco iſto. exaudies in loco ta
bernaculi tui in celo. et cũ exaudieris propici9
eris. Alleluia eſt in quibuſdaʒ eccleſijs. O quã
metuendus eſt. geñ. xxviij. c. Euangeliuʒ do ẽ
Egreſſus iheſus luce. xix. c. eo q̄ habet̃ hodie
ſalus domui huic facta eſt. in quibuſdam tñ ec
cleſijs legitur euangeliũ de math. in quo habet̃
Et non potuerunt ſubuertere domum illaʒ. Fun
data enim erat ſupra firmam petram. Sequitur
offertorium de verbis dauid in paliponenon. j.
vlti. c. Vel ſecundũ alios ſunt verba ſalomonis
Domine deus in ſimplicitate cordis mei. letus
obtu'li vniuerſa hec. Obtulerũt enim ſacrificia
ineſtimabilia que ſignificant bonas opationes
ſiue cog'tatõnes ⁊ bona deſideria. que ineſtima
bilia ſunt et numero ⁊ precio. Sequitur poſtcõ
munio. Domus mea ⁊c̃. pſa. lvj. ⁊ math. vij. ca
pitulo Nota ſi feſtũ dedicatõnis eccleſie occur
rerit in paſſione domini. fit in ſequenti ebdo=
moda. Si vero in feſto aſcenſionis ⁊ de aſcen=
ſione fieret officium. et officiuʒ dedicatõnis dif
feretur. Salomõ enim dedicauit templum duo
decima die menſis. et decima die menſis occurre
bat cenophegia celebrauit autem dedicationeʒ
templi per ſeptem dies. et prorogauit cenophe
giam vſq; poſt dedicationem.

Sequitur octaua pars de computo et kalen
dario et de pertinentibus ad illa

Quoniam ſicut ait bea
tus auguſtinus ſacer
dotes computum ſci=
re tenentur alioquin
vix in eis ſacerdotis
nomen conſtabi t ſub
quo verbo noticiã cur
ſus temporis lune ac
kalẽdarij intelligim9
Quoniam computus
eſt ſcientia certificandi tempus ſecundum ſo=
lis et lune progreſſum. idcirco ad ſimplicium
ſacerdotum inſtructionẽ in hac octaua et finali
parte. de hoc aliqua claro compendio perſtrin=
gemus. prout ad vſum eccleſie dinoſcitur perti
nere. Dicitur autem computus a computo. tas
quia in ipſo computar do procedimus non quia
in ipſo computare doceamur. Et eſt duplex cõ=
putus ſcilicet aſtronomicus ſeu philoſophic9
et vulgaris. ſeu eccleſiaſticus. ſed de aſtrono=
mico nil ad preſens Vulgaris cõputus ẽ ſcien=
tia diſtinguendi tempus certa ratione ſiue ſciẽ
tia temporis diſcretiua ſecundum eccleſie vſum
Tempus vero prout hic ſumitur eſt ſecundum
tulium quedam quãtitat's anni. menſurni. diur=
ni ſeu alterius ſpacij. Vel temp9 eſt mora mo=
tus reruʒ variabilium cuius partes decem eſſe
dicuntur. ſcilicet annus. menſis. ſeptimana. dies
quadrãs hora. punctum. momentum. vncia et
athomus. Annus continet. xij. menſes et. lij. ſep
timanas. et diem vnam. et trecentos ſexaginta
quinq; dies et ſex horas. mẽſis cõtinet quatuor
ſeptimanas vel pauloplus. Septimana. vij.
dies Dies quatuor quadrãtes. Quadrãs ſex
horas. Hora quatuor puncta. Punctũ de
cem momẽta. Momentum duodecim vncias
Vncia. xlvij. athomos. Athomus indiuiſibi=
lis eſt. Nam thom os grece diuiſio dicitur. vn=
de athomos grece indiuiſio latine. Anni ergo
ſolaris fere duodecima pars menſis eſt. Sep
timana vero eſt fere q̄rta pars menſis. Dies na
turalis. ſeptima ps ſeptimane. Quadrans q̄rta
ps diei natura'is. Hora ſexta ps q̄drantis. Pũ
ctum quarta ps hore. Momentum decima ps
puncti. Vncia duodecima pars momẽti. Atho=
mos. xlvij. ps vncie. Eſt et alia temporis diui
ſio. ſcilicet per euum. per etatem. per ſeculum. per
luſtrum per olimpiadem. et per indic onem. de
quibus infra dicetur Ceterum tria ſunt tem=
pora annorum ſiue triplex eſt annus ſcilicet ſo
laris lunaris ⁊ magnus De quibus preuidim9
in hac octaua parte tractare. q̄ duas principali
ter habet ptes in quaruʒ prima agitur de anno
ſolari. et de magno. In ſecunda vero de lunari.

De anno ſolari. R.

In hac prima hui9 opis pte de anno ſo=
lari tractat̃. Que i quatuor ſubdiuidit̃
pticulas In quarum prima agitur quid
ſit annus. De inicio anni. De multiplici anno.
De duodecim ſignis. De biſexto. De quatuor
anni temporibus. et de ieiunijs illorum. De ſol
ſticijs. et de equinoctijs. De magno anno De
era. De olimpiade. De luſtro. De etate. De ſe=
culo. et de euo In ſecunda parte agitur d̃ mẽ
ſe. De kalẽdario. De nonis. De idubus Vnde
et qualiter dies denominẽtur. De diebus egip=
ciacis et canicularibus. In tercia agitur
de ſeptimana. et que ſit litera kalendarum cuiuſ
libet menſis in q̃a die ſeptimane quilibet men=
ſis incipiat. et de literis dominicalibus. De re=
gularibus ſolaribus. De cõcurrentibus et. De
indicione. In quarta agitur de die. de mo=
mento. et. De hora